

LETO XXIII. Štev. 22

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK

IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

PROLETARCI VSEH DEŽEL ZDRUŽITE SE

Ljudska PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 6. OKTOBRA
1944 — MED NARODNOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK — OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1961 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNJA 1961 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

OZN NE MORE PRIPOZNATI napadalca ozemlja, ki ga je zavzel z napadom

Izraelski pogoji o Gazi in Akabskem zalivu nesprijemljivi — Čete OZN ne morejo varovati posebnih koristi katerekoli strani

New York, 25. jan. (Reuter). — Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld je predložil Generalni skupščini OZN poročilo o umiku izraelskih čet z egiptovskega ozemlja. Poročilo pravi, da Izrael ni v celoti izpolnil sklepov Generalne skupščine o umiku svojih čet iz Egipta. Poročilo za-
vrača znane izraelske pogoje o mednarodni civilni upravi v Gazi in mednarodnem nadzorstvu nad Akabskim zalivom. Takšen načrt bi pomenil spremembo v sporazumu o premirju. OZN ne more privoliti v izraelsko nadzorstvo na teh področjih in tudi ne v nadzorstvo, ki ni vojaškega značaja. Hammarskjöld tudi predlaga, naj bi razporedil varnostne čete OZN vzdolž celotne izraelsko-egiptovske demarkacijske črte, včevši Gazo in Akabski zaliv. Varnostne čete bi bilo treba poslati ne le v Gazo, marveč tudi na izraelsko stran stare demarkacijske črte pri El Audži, vendar pa bi moral v to privoliti obe strani. El Audžo nadzorujejo zdaj Izraelci, postala pa naj bi demilitarizirano področje.
Poročilo nato obravnava položaj na področju okrog Serm el Sejka in pravi, da bi potem, ko

gospodarskega bojkota, blokade ladij v Sueškem prekopu in pomankanja dobre volje, da bi se začel z Izraelom pogajati o mirovni pogodbi. Na koncu spomene je rečeno, da je izraelska vlada vsak čas pripravljena skleniti sporazum ali kak drug dogovor, s katerim bi obojestransko in hkrati odpravili vojno stanje ali pa sklenili nenapadalni pakt.

Priprave na razpravo

New York, 26. jan. (Reuter). V OZN so se danes sestali delegati azijskih in afriških dežel in so razpravljali o poročilu Daga Hammarskjölda, ki ga bo Generalna skupščina začela obravnavati v ponedeljek. Na sestanku so sicer najzadostnejši delegat v Generalni skupščini obrazložil mnenje in gledišče te skupine. Poročajo, da bodo afriške in azijske dežele zahtevale, naj obsodijo Izrael, ker ni izpolnil sklepov OZN, ZDA in še nekatere druge dežele pa da pripravljajo resolucijo, ki bo odobrila poročilo generalnega sekretarja.

Ob prihodu kitajske parlamentarne delegacije v Ljubljano

Kitajski gostje v Ljubljani

Ljubljana, 26. jan. Danes ob 11. uri dopoldne je prispela kitajska parlamentarna delegacija iz Zagreba v Ljubljano. Na železniški postaji jo je sprejela skupina zveznih in republiških ljudskih poslancev s podpredsednikom Ljudske skupščine LRS Ferdom Kozakom na čelu. Ko so kitajski gostje izstopili iz vagonov, jim je tov. Kozak v kratkih besedah izrekel priščno dobrodoščilo. Za pozdrave se je v imenu delegacije zahvalil njen vodja Pen Cen, ki je rekel, da kitajske parlamentarne zelo veseli, da so prišli tudi v Slovenijo na obisk in da se v imenu kitajskega ljudstva zahvaljuje za topli sprejem. Z železniške postaje so se kitajski parlamentarci odpeljali v hotel. Popoldne so se odpeljali v Postojno, kjer so si ogledali Jamo. Po povratku so imeli zvečer v Klubu poslancev daljši prijateljski razgovor s predstavniki našega političnega, gospodarskega in kulturnega življenja.

Odložena odločitev

o zahodnoevropskem trgu in Evroatomu zaradi francoskih gospodarskih in teritorialnih pogojev

Bruselj, 26. jan. (Tanjug). — Z različnimi in nasprotujočimi si napotki vlad in parlamentov so zunanji ministri šestih zahodnoevropskih držav danes tu začeli razgovore o dveh pogodbah glede zahodnoevropskega trga in nadnacionalnega atomskega koncerna. Enotni trg je zdaj v središču pozornosti ministrov, ker so razlike med šestimi državami v tem oziru zelo velike.

Francoski poslanci so namreč pooblastili vlado, da nadaljuje pogajanja z Nemčijo, Italijo in deželami Beneluxa, odločno pa so zahtevali poročila glede socialnih dajatev, usode francoskega gospodarstva in vključitve francoskih prekomorskih posesti v skupni trg. Zato v Bruslju opozarjajo na težavno in kočljivo nalogo francoskega državnega sekretarja Mauricea Faura, ker so udeleženci razgovorov z njim doslej sprejeli samo prvega izmed treh francoskih pogojev.

Osnutek o Evroatomu je tudi že v zaključni fazi. Tu je treba samo še ugotoviti način in sorazmerje o sodelovanju posameznih dežel v skupnem organizmu kakor tudi način medsebojnih poroštev glede proizvodnje jedrskih snovi za vojaške potrebe.

Konferenca ministrov o skupnem trgu in atomskem koncernu, ki bo trajala tri dni, naj bi se zaključila z dokončno redakcijo teh dveh osnutkov, ki bi ju prihodnji mesec podpisali v Bruslju, potem pa poslali v ratifikacijo parlamentom Francije, Nemčije, Italije, Nizozemske, Belgije in Luksemburške.

Konferenco je začel nizozemski zunanji minister Joseph Luns, ki

je prav zaradi nastalih težav menil, da bo ta sestanek v glavnem formalnega in tehničnega značaja in da bi bilo zato potrebno sklicati še eno konferenco, preden bodo podpisali pogodbi o skupnem evropskem trgu in Evroatomu. Predlog nizozemskega ministra so sprejeli. Sklenili so, da bo prihodnji sestanek čez 10 dni, ker menijo, da na tridnevni konferenci v Bruslju ne bo moč proučiti vseh vprašanj, kolikor jih je na dnevnem redu.

Konferenca se nadaljuje.

V petek je prispela v Beograd delegacija delovnih kolektivov iz Poljske. Na zemunskem letališču je goste sprejel član Centralnega sveta ZSJ Marijan Vlodav

Nova argentinska vlada

Buenos Aires, 26. jan. (AP). — Začasni argentinski predsednik Pedro Aramburu je reorganiziral svojo vlado. Do spremembe je prišlo v zunanjem, notranjem, finančnem, pravosodnem in ministrstvu za delo. Novi zunanji minister je dosedanji veleposlanik v Čilu Alfonso Laferere. Trije vojni ministri so še nadalje obdržali svoj položaj. Po splošnem mnenju spremembe v vladi ne zrcalijo kakšne osnovne spremembe v vladni gospodarski, zunanji ali notranji politiki.

VREMENSKA NAPOVED

za nedeljo, 27. januarja
Precej oblačno, po kotlinah zamrznjeno, na Primorskem in v višjih legah deloma oblačno. Temperatura ponoči med -4 in -6, v Primorju 4, najvišje dnevne temperature med 1 in 3, na Primorskem do 10 stopinj C.
Gleba azorskega visokega zraka neha pritiskati se je preko Španije okrepil vse v vzhodno Evropo in uvala tople zrake gnote proti našim krajem. Hladni zrak pa se iznad Kraljevine Španije.
Snežne razmere v Sloveniji
Ljubljana 23 cm, Planica 22 cm, Jezersko 12 cm, Slovenj Gradec 17 cm, Celje 19 cm, Maribor 19 cm, Murska Sobota 14 cm, Postojna 3 cm in Novo mesto 47 cm.

Novi razorožitveni predlogi bodo obravnavani v okviru ožjega odbora razorožitvene komisije OZN

New York, 25. jan. (AFP). Politiki odbora Generalne skupščine OZN je soglasno sklenil vse letošnje predloge o razorožitvi poslati v proučitev ožjemu odboru razorožitvene komisije. Zasedanje tega odbora bo v marcu. O svojem delu naj bi poročal Generalni skupščini najpozneje do 1. avgusta.

Sovjetski delegat v OZN Kuznecov je v razpravi izjavil, da pripisuje SZ velik pomen predlogom o razorožitvi, ki so obrazloženi v resoluciji, predloženi političnemu odboru Generalne skupščine. Poudaril je, da je bil sporazum, sklenjen med SZ, tremi zahodnimi velesilami in drugimi deželami, ki so predložile resolucijo, omogočen s pogajanjem, v katerih je prišla do izraza »dobra volja in želja po sodelovanju vseh teh dežel«.

Predlagal je, naj bi razširili razorožitveno komisijo OZN in sprejeli vanjo še Indijo, Egipt, Poljsko ter eno izmed dežel La-

tinske Amerike. Ko je pojasnjeval stališče Sovjetske zveze, je znova opozoril na to, da je treba proporcionalno zmanjšati klasično oborožitev in v celoti prepovedati preizkuse jedrskih bomb ter uporabo atomskega orožja. Sovjetska zveza je z zanimanjem sprejela ameriški predlog o nadzorstvu nad usmerjevalnimi projektili. Nadzorovali pa naj bi tudi oporišča, iz katerih je moč pošiljati usmerjevalne projektili.

Splošna razprava o razorožitvi v političnem odboru je bila potem zaključena z govorom francoskega delegata Julesa Mocha. Ta je zahteval uspešno in dosledno mednarodno nadzorstvo nad oboroževanjem, tako da bi po tej poti dosegli dokončno razorožitev. Rekel je, da bi bilo treba ustanoviti nadzorstveni organ, ki bi postopoma širil svojo pristojnost. Ta organ bi imel mednarodni značaj in sestavo. Moch je poudaril, da bi bilo moč načrtovati razorožitev soglasno sprejeti s pogojem, da bi v vseh fazah njegovega uveljav-

ljaja razvijali varnost zainteresiranih strani, ne pa ene na račun drugih. Podprl je ameriški načrt o postopnem nadzorstvenem sistemu, s katerim naj bi preprečili nenadni napad.

Ob zaključku razprave je odbor soglasno sprejel resolucijo 12 dežel, ki predlaga, naj bi vse letošnje predloge o razorožitvi poslali v obravnavo ožjemu odboru za razorožitev. Na podlagi te resolucije so poslali ožjemu odboru francoski predlog o razorožitvi v etapah, ameriške in sovjetske predloge kakor tudi resolucijo Kanade, Japonske in Norveške o tem, naj bi vse atomske poskuse vnaprej registrirali. Resolucijo so predložili štiri velesile, dalje Kanada, Indija, Japonska, Avstralija, Brazilija, San Salvador, Jugoslavija in Norveška.

Ožji odbor, ki bo zasedal za zaprtimi vrati, se bo bržkone sestel meseca marca v Londonu. V njem so delegati Kanade, ZDA, Francije, Velike Britanije in SZ.

kalo, da je hotel državni sekretar omalovaževati vojaške sposobnosti britanskih in francoskih čet.

(Od našega stalnega dopisnika) London, 26. januarja. Obrambni minister Duncan Sandys se bo po vsej priliki sestel s predsednikom Eisenhowerjem. Odkar so se bili začeli vsi ti neprijetni dogodki zastran Suez, je Sandys prvi Britanec, ki odhaja v Washington na uradne razgovore z ameriški kolegi. Sicer je bil v ZDA Selwyn Lloyd, toda kot delegat na zasedanju OZN. Ameriški funkcionarji pa se niso imeli z njim kaj razgovarjati; predsednik Eisenhower ga ni hotel sprejeti. Sandys je prvi »povabljeni« predstavnik Velike Britanije na ameriških tleh. Hkrati so objavili, da bodo nekako v začetku pomladi povabili Macmillana, naj obišče Washington.

In tako bi bila politična nebesna modrina nad Atlantikom zdaj brez slehernega oblaka, če se ne bi Dulles nepričakovano zameril občutljivim Angležem s svojo večerajšnjo izjavo v Kongresu: »Da sem jaz ameriški fant, ki bi se boril na Bližnjem vzhodu, ne bi rad videl, da bi imel na desni in na levi po enega Britanca in Francoza. Mislim, da bi bil brez njiju dosti varnejši.«

Tu vedo z zlobnim zadovoljstvom povedati, da je bil Dulles, ko je to izgovoril, »rdeč v obraz in zmeden« in da je slabo uro po tem zunanje ministrstvo »zani-

očetovsko pokaral Dulles: »Gospod Dulles je najmočnejši diplomat dandanašnjih časov, ne pa tudi najbolj diplomatski... Zdaž skuša improvizirati ameriško politiko nasproti Bližnjemu vzhodu, kjer ni bilo doslej nobene ameriške politike. Dokler se mu to ne bo posrečilo, bi se lahko čutil »dosti varnejše« z aktivno podporo Velike Britanije in Francije...«

Skratka, Dullesu bodo po vsej priliki hitro odpustili. Ni dvoma, da bosta Sandys in pozneje tudi Macmillan privolila v to, da ju bo prijel pod roko.

K. Timotijević

KONGRES ZAHODNONEMSKIH SVOBODNIH DEMOKRATOV

Zaostreno stališče v zvezi z urejanjem nemškega vprašanja

Bonn, 26. jan. (Tanjug). V Berlinu je bil danes zaključen tridnevni kongres zahodnonemške Svobodne demokratske stranke. Ob zaključku so sprejeli novi partijski program, tako imenovani »berlinski program«, ki obsega deset točk, v njem pa so pojasnjene osnovne zahteve na političnem, gospodarskem, vojaškem in kulturnem področju. Te zahteve potrjujejo dosedanja splošno politično smer stranke, zaostrejo pa tudi stališča v zvezi z urejanjem nemškega vprašanja ter bolj odločno kot doslej poudarjajo razlike, ki zlasti v gospodarski politiki ločijo Svobodno demokratsko stranko in socialne demokrate.

Tako zahteva program združitve Nemčije po mirni poti in izrecno poudarja, da se bodo svobodni demokrati zavzeli za vrnitev področij vzhodno od črte Odra-Nisa, ki bi morala biti skupaj z Vzhodno in Zahodno Nemčijo združena v »novem svobodnem rajhu«. Sedanji vojaški blok, poudarja program, bi se moral spremeniti v splošni var-

nostni sistem, v katerem bi bile vključene tako ZDA kakor SZ. Dokler tega ne bodo dosegli, bo morala ostati Zahodna Nemčija članica Atlantske zveze. Stranka se je izrekla za oborožitev Zahodne Nemčije, poudarja pa, da je treba pri tem upoštevati politični in geografski položaj Zvezne republike, vojaške okoliščine in razvoj oborožitvene tehnike.

V ostalih točkah programa je podčrtana podpora »svobodnemu tržnemu gospodarstvu«, privatni pobudi in »obrambi pravic osebnosti nasproti intervenciji države«. Stranka se je zlasti izrekla proti »socialističnim eksperimentom« v gospodarstvu in zahtevala, da je treba kar se da omejiti vlogo države v javnem življenju.

Zbiranje zalog živil pred OZN

New York, 26. jan. (Tanjug). Ekonomsko-finančni odbor Generalne skupščine OZN je sprejel dve resoluciji o zbiranju nacionalnih zalog živil. Ameriška delegacija je predložila resolucijo, po kateri naj bi vse zainteresirane države proučile možnosti, kako zbrati nacionalne zaloge hrane. Generalni sekretar OZN pa naj bi organiziral proučevanje, kako vpliva zbiranje nacionalnih zalog živil na normalno poslovanje trga s kmetijskimi presežki. Druga resolucija so predložili Indija, Ceylon in Indonezija. Ta določa, naj bi ustanovili delovno skupino, ki bi proučila praktične možnosti za uveljavljanje raznih predlogov OZN glede zbiranja zalog hrane. Za obe resoluciji je glasovala velika večina delegacij, med njimi tudi jugoslovanska.

Veleposlanik Broustra na poti v Beograd

Pariz, 26. jan. (Tanjug). Francoski veleposlanik v Jugoslaviji dr. Vincent Broustra je nocoj iz Pariza odpotoval v Beograd. Včeraj je novega veleposlanika sprejel predsednik vlade Mollet in ostal z njim v daljšem razgovoru. Pred odhodom v Beograd je veleposlanik Broustra izrazil predstavnikom tiska prepričanje v odlične možnosti za ohranitev in poglobitev prijateljskih odnosov med obema deželama.

8 SKUPNE SEJE OBEH ODBOROV ZA PRORAČUN LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

PREDLOG ZA NEKATERE SPREMEMBE PRORAČUNA

zaradi novih oddelkov pri fakultetah

Ljubljana, 26. jan. Današnje skupne seje obeh odborov za proračun Ljudske skupščine LRS so se na povabilo poslancev udeležili tudi predstavniki Univerzitetnega sveta in uprave, da v skupni razpravi obravnavajo nekatere postavke v predlogu proračuna Ljubljanske Univerze. Na sejo so prišli predsednik Univerzitetnega sveta dr. France Hočevar, rektor Univerze prof. dr. Božidar Lavrič in prorektor prof. ing. Anton Kuhelj.

Edvard Kardelj govoril o nadaljnji izgradnji našega pravnega reda

Beograd, 26. jan. (Tanjug). — Na današnji dopoldanski seji Pravnika sveta Zveznega izvršnega sveta je podpredsednik ZIS Edvard Kardelj govoril o nadaljnji izgradnji našega pravnega reda. Opozoril je tudi na naloge Pravnika sveta pri tem delu.

Na zasedanju, ki je trajalo več dni, je Praviški svet proučil osnutek zakonov o sodiščih, socialnega zavarovanja, o znanstvenih ustanovah, o delovnih odnosih ter o zbornicah in gospodarskih združenjih. Na današnji seji pa se je seznanil s programom zakonov, ki naj bi jih letos uveljavili.

Odločnejši koraki za ureditev stanovanjskega vprašanja rudarjev

Premogovniki bodo dobili za gradnjo stanovanj 2 milijardi iz splošnega investicijskega sklada

Poročali smo že, da je Zvezni izvršni svet na zadnji seji sklenil, da bo Jugoslovanska investicijska banka iz sredstev splošnega investicijskega sklada, namenjenih za povečanje proizvodnje premoga, izločila dve milijardi in bo ta znesek porabila za dajanje posojil za gradnjo rudarskih stanovanj pri premogovnikih. Čeprav vložitev teh sredstev ne bo neposredno pripomogla k dvigu proizvodnje premoga, bo vendar v mnogih primerih šele omogočila izkoriščanje povečanih zmogljivosti v tistih rudnikih, ki imajo spričo velikih novih investicij objektivne možnosti znatno povečati proizvodnjo. Teh možnosti pa ne morejo izkoristiti, ker zaradi pomanjkanja stanovanj ne dobe dovolj novih rudarskih delavcev in uslužbencev.

Tipičen primer škodljivega vpliva pomanjkanja stanovanj na izkoriščanje rudniških zmogljivosti je v Velenju, kjer je vprašanje stanovanj že nekaj let osreden problem. V Velenju so sicer zadnja leta zgradili precej stanovanj, vendar ta stanovanjska gradnja zaostaja za potrebami. V zadnjih treh letih se je namreč proizvodnja tega rudnika več kakor podvojila in je lani dosegla 1.300.000 ton nasproti 640.000 tonam v letu 1953.

Podoben je stanje tudi v vrsti drugih premogovnikov, ki morajo po izvršenih investicijah zvišati proizvodnjo. Zaradi pomanjkanja stanovanj se morajo številni rudarji v teh rudnikih voziti na delo iz oddaljenih krajev. Analize so pokazale, da je pri takih delavcih tudi delovni učinek povprečno za okrog 20 % manjši nasproti učinku rudarjev, ki stanujejo v bližini rudnika.

Po sklepu Zveznega izvršnega sveta bodo posojila za gradnjo stanovanj iz sredstev omenjenih dveh milijard dobili tisti rudniki, pri katerih je povečanje proizvodnje in povišanje meril odvisno od pravčasne graditve stanovanj. Posojila iz teh sredstev bo banka dajala s 1 % obrestmi za največ 30 let. V Jugoslovanski investicijski banki že pripravljajo razpis natečaja za ta posojila, pri čemer bo postopek enak kakor pri ostalih posojilih iz splošnega investicijskega sklada. Pri dodelitvi posojil bo banka posebej upoštevala, da bodo dobili posojila zlasti tisti premogovniki, ki tudi v bližnjih krajih nimajo možnosti za nastanitev delavcev in uslužbencev. Kolikor lahko že zdaj pregledamo potrebe premogovnikov, pride med rudniki lignita razen Velenja v poštev za ta posojila zlasti rudnika Kosovo in Kreka, pri katerih je planirano veliko povečanje proizvodnje, med rudniki rjavega premoga

Štirje otroci umrli zaradi mazaštva

Valjevo, jan. V vasi Rebelju v valjevskem okraju so ondan Veliboru Petroviću v eni noči umrli štirje otroci v starosti od 3 do 12 let. V vas je prispel zdravnik iz doma ljudskega zdravja iz Valjeva in ugotovil vzroke žalostne tragedije.

Veliborjevi otroci so zboleli za ošpicami. Prebivalci teh krajev so prepričani, da ošpice niso nevarna bolezen, da je treba samo dobro zakuriti sobo, v kateri bolnik leži, in mu dati vina, pa »sprežene« ošpice. Tako je storil tudi Velibor. Toda otroci so zboleli za pljučnico in v eni noči so vsi štirje umrli. Zanimivo je, da je Velibor, ko so bili otroci še živi, odpeljal k zdravniku svojo nad 60 let staro mater, otrokom pa ni priskrbel zdravniške pomoči.

Potem, ko je zdravnik ugotovil vzrok smrti, se je zgledalo, da v kakih 30 hišah te vasi, v katerih leže za ošpicami oboleli otroci. V vseh je ugotovil podobno metodo »zdravljenja« — preveč zakurjene sobe in napajanje bolnikov z vinom.

Dr. Hočevar je pojasnil, da Univerzitetni svet in uprava razumejo sedanji gospodarski položaj in se strinjata, da je treba v proračunu določiti sredstva le za res najnujnejše potrebe. Vendar je dr. Hočevar omenil, da predlog letošnjega proračuna dokaj utemeljuje univerzitetni proračun, ki ima večje zahteve zaradi povišanih plač, predvidenih napredovanj in novih dejavnosti posameznih fakultet. Univerzitetni svet je že sam pregledal proračunske postavke posameznih fakultet, ki jih bo vsakladil glede na nekatera nesorazmerja iz prejšnjih let. V imenu Univerzitetnega sveta je dr. Hočevar predlagal predvsem dve spremembi v predlogu proračuna. Tako naj bi Pravno-ekonomski fakulteti zvišali vsoto za materialne izdatke za okrog 1 milijon dinarjev, ki jih potrebuje ta fakulteta za potrebe novoustanovljenega inštituta za javno upravo. Inštitut so ustanovili lani predvsem zato, da bi spremljal in izpopolnil delo upravnih in družbenih organov.

Drug njegov predlog pa je bil, naj bi Agronomsko-gozdarski fakulteti povišali proračun za 6 milijonov, ki jih potrebuje za uspešno delo novoustanovljenega veterinarskega oddelka pri tej fakulteti. Hkrati je dr. Hočevar obrazložil skupno s prof. ing. Kuh-

ljem pri predlogu negospodarskih investicij nujnost gradnje novega objekta za Matematično-prirodoslovno fakulteto. Z gradnjo tega objekta bi rešili utesnitve tiste prosvetne ustanove, pri katerih sedaj zasilno gostuje ta fakulteta. V proračunu je za to edino letošnjo novo gradnjo, če izvajamo predvideno gradnjo virusnega laboratorija, določenih 60 milijonov. Približni račun pa kaže, da bodo stroški za prvo fazo gradnje znašali okrog 105 milijonov dinarjev. Zato je dr. Hočevar predlagal, naj bi v primeru, če 60 milijonov ne bi zadostovalo, še naknadno odobrili potrebna sredstva.

V razpravi so ljudski poslanci podprli predlog Univerzitetnega sveta za navedene spremembe, ker so le-te minimalne in utemeljene. Dokončno bosta oba odbora o tem sklepala na skupni seji v ponedeljek dopoldne.

M. N.

Včeraj so v Veterinarskem zavodu v Ljubljani svečano proslavili 10-letnico ustanovitve tega pomembnega zavoda. Na sliki gostje in osebje zavoda na proslavi

K RAZPRAVI O STATUTU KONFERENCE DELAVSKIH SVETOV V KRANJU

Posvetovanja delavskih svetov

ne smejo postati nov družbeno upravni organ, ki bi prevzel naloge delavskih svetov, zborov proizvajalcev in drugih organov

Komisija za družbeno upravljanje pri Predsedstvu SZDL Slovenije je na seji, ki jo je vodil predsednik Vladimir Krivic, nedavno tega razpravljala o pomenu posvetovanj delavskih svetov.

Komisija meni, da je treba koristna posvetovanja predsednikov in članov delavskih svetov organizirati bolj pogosto. Posvetovanja naj omogočijo prenašanje izkušenj, predvsem pa vsebine in oblike delavskega samoupravljanja iz kolektiva v kolektiv. Tako občinska posvetovanja bodo omogočila boljše povezavo kolektivov, še celo pa bodo prispevala k boljšim stikom med podjetji in komuno. Posvetovanja, na katerih bodo sodelovali predsedniki delavskih svetov vseh gospodarskih panog, torej ne le industrije, in kjer bodo razpravljali o gospodarski problematiki občine, bodo širila obzorje. To bo izbralo delavske svete iz ozkega področja dela v tovarni ter jih približalo

problemom občine kot gospodarske in teritorialne enote. Delavski sveti bodo kmalu spoznali, da brez tesnega sodelovanja s svetom, med drugim z gospodarskim svetom v občini, ne moremo reševati vprašanj, ki omogočajo boljše življenjske pogoje. Prav zato, ker

Obvestilo

Studijski aktiv pri knjižnici Predsedstva SZDL bo priredil v sredo, 6. februarja ob 20. uri — in ne 30. januarja, kot je bilo prvotno javljeno — v dvorani Kluba ljudskih poslancev diskusijo večer o temi:

POGLEDI NA VPRAŠANJE POLITIČNE EKONOMIJE PRI NAS

(Uvodne teze bo podal tovarnik Ivan Lavrač.)

gre le za posvetovanja, ki naj omogočajo prenašanje izkušenj, je komisija mnenja, da je odveč formiranje nekakšnih novih družbeno političnih organov, ki bi poslovali na osnovi statuta, kot to predlaga komisija za družbeno upravljanje v kranjski občini. Sodelovanja med kolektivi ne bomo uredili, če bomo to vprašanje urejali administrativno in si obetali uspehe edino takrat, če bomo s statuti ukalupljali določen organ, ki si bo lastil nekatere pravice. Te pravice imajo že sedaj delavski sveti, strokovna združenja, sindikati, sveti pri občinah itd. To bi lahko sprožilo nepravilne težnje, da organiziramo organe s pravicami, ki bi v bistvu lahko upravljali le tiste stvari, ki jih že sedaj opravljajo ali bi jih morali opravljati sveti, zbori proizvajalcev in drugi organi.

TUDI OBČINE NAJ DOBE ZBORE PROIZVAJALCEV

Člani komisije so v tej zvezi razpravljali tudi o vlogi zbora proizvajalcev. Kaže, da prav težnja za organiziranje organa, ki bi imel med drugim tudi take dolžnosti, kot so urejanje strokovno-gospodarskih, sindikalnih in drugih vprašanj, opozarja, kako koristno bi bilo, da bi oblikovali zbornice proizvajalcev tudi v občinah in ne le v okrajih. Zbori proizvajalcev pri občinah so, kot kaže, že prav potrebni, kajti le-ti bi bili poklicani, da urejajo gospodarska in nekatera socialna vprašanja občine kot celote. Morali bi biti tisto telo, ki bi povezovalo v skupnem prizadevanju za gospodarsko in splošno korist občine posamezna gospodarska podjetja, organizacije in organe občinskega ljudskega odbora v korist prebivalcev. Posveti delavskih svetov pa ne morejo nadomestiti zbora proizvajalcev v okrajih ali občinah zgolj zaradi tega, ker se le-ti še niso uveljavili prav pri urejanju omenjenih nalog. Se celo pa posvetovanja delavskih svetov ne morejo postati nov družbeno upravni organ, ki bi kakorkoli prevzel neposredne naloge osnovnih družbeno-upravnih enot, kot so delavski sveti.

Seji komisije za družbeno upravljanje pri Predsedstvu SZDL so prisostvovali tudi člani okrajne komisije iz Kranja. Poročali so, da je ta komisija že pretekli teden iz istih nagibov zavrnila predlog statuta za te organe.

On

KORISTNO POSVETOVANJE V ROGAŠKI SLATINI

Iz zdravilišča bi radi napravili letovišče

Kaže, da v zdravilišče v Rogški Slatini ne prihajajo samo ljudje, ki jim je potrebno zdravljenje — Zdravniško kontrolo naj bi povečali, obisk bolnikov pa bolj kot doslej usmerili tudi na čas izven turistične sezone

Na povabilo Uprave zdravilišča v Rogški Slatini so se tam te dni sestali zastopniki vseh večjih zavodov za socialno zavarovanje v državi, tako republikanskih kot mestnih.

Eno izmed osrednjih vprašanj posvetovanja je bilo, kako organizirati prihod bolnikov, da ne bi bili meseci junij, julij, avgust in september preveč obremenjeni, meseci izven letoviške sezone pa le toliko, kolikor ima prostora glavna zdraviliška stavba »Zdraviliški dom«. Videti je, kot da bi ljudje obojevali na jetrih, žolcu in želodcu samo poleti. V resnici pa je drugače: dokazano je, da se prav v zimskih mesecih poveča število tovrstnih obolenj. Zato je dolžnost zdravnikov in komisij zavodov za socialno zavarovanje, da pošiljajo bolnike na zdravljenje takrat, ko bolezen ugotovijo, ne pa da se ozirajo na vsakovrstne želje bolnikov in raznih »zvez«.

Na posvetovanju je bilo tudi ugotovljeno, da prihajajo po končanih študijah z medicinske fakultete zdravniki, ki jim je bakteriologija španska vas, ker tega predmeta sploh ni na medicinskih

fakultetah. Zato se ne čudimo, ko so zdravniki nemalokrat istega mnenja kot bolniki, ki bi iz zdravilišča radi napravili letovišče, kjer bi imeli idealno prilagoditev za flir, za popivanje itd. Naši zavodi za socialno zavarovanje vse premalo cenijo naša za zdravje tako bogata zdravilišča, saj večkrat niti ne izkoristijo povsem letnega sklada, ki je planiran za zdravljenje v zdraviliščih. To velja predvsem za Slovenijo, medtem ko ga drugod navadno prekoračujejo. — V Nemčiji je v primeru z letom 1952 poraslo zdravljenje v naravnih zdraviliščih za več kot dvakrat. V korist naših ljudi bi bilo in v korist naše proizvodnje, ki potrebuje zdrave ljudi, da bi zavodi za socialno zavarovanje pomagali odpreti v zimskih mesecih tudi »Strossmayerjev dom« in »Slovenski dom«. To bi storili s tem, da bi tedaj pošiljali več ljudi v zdravilišče in seveda ustrezno povečali sklad za to vrsto zdravljenja.

Oč je tudi dejstvo, da je bilo lani v zdravilišču štirinast več uslužbencev in drugih kot pa delavcev, čeprav je le-teh

znatno več kot prvih. To, da delavci ne bolehalo na jetrih, žolcu, želodcu in sladkorni bolezni — pa si menda nihče ne bo upal trdit.

Nekateri udeleženci posvetovanja, posebno delegat iz Pulja, so kritizirali hrano. Pokazalo pa se je, da je bila kritika neupravičena. Hrana je dietična, jedilnik je sestavljen po navodilu zdravnikov in je v splošnem še dovolj pester. Maščob pa ni zaradi uprave, ampak zaradi bolezni. Sicer si pa nekateri »bolniki« pomagajo s paketi, ki jih prejemaajo od doma. V njih je največ najti šunko in slanino. — Vina je tudi dovolj. Ni še dolgo, ko si je šest bolnikov privoščilo v okolici Rogške Slatine kar 12 litrov vina.

Zaradi tega bi ne bilo odveč, kot je dejal eden izmed delegatov, da bi se zdravniška kontrola povečala. Komur bi pa to hodilo navzkriž, naj bi ga odsvetovali. Za popivanje in podobne prekrške je drugje dovolj prostora, zdravilišče Rogška Slatina pa naj v bodoče nudi še več zdravja in razvedrila, kakršno ustreza pacientom.

On

Kulturne

VESTI

SEJA ODBORA ZA PROSVETO IN KULTURO ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

Pod predsedstvom Rodoljuba Colakovića je razpravljal odbor za prosveto in kulturo Zveznega izvršnega sveta na svoji četrdesetletni seji o perspektivnem programu razvoja prosvete in šolstva ter ostale kulturne dejavnosti. Člani odbora so se strinjali, da sedanje dajatve za razvoj šolstva niso bile pretirane. Izraženo je bilo mnenje, da je treba dati šolstvu še več sredstev s posebnim oziranjem na naraščanje učencev in težavne pogoje v pogledu šolskih prostorov. Potreba šolstva je treba oskrbeti z materialno bazo in kapacitetami našega gospodarstva. Podčrtano je bila nezadostna povečava prosvetnih organov s predstavniki gospodarstva. Na seji so poudarili tudi velik napredek našega šolstva v primeri s predbojnimi stanjem. Na osnovnih, srednjih in višjih šolah študira danes v Jugoslaviji preko 2,5 milijona učencev in študentov, katerih notranja struktura se je v primeri s predbojno bistveno spremenila.

Predvidevajo, da bo ob prihodnjih petih letih pritek novih učencev še večji, šolska reforma pa bo izvedla tudi nadaljnjo preorientacijo v strukturi, s čimer bodo hitreje in bolje reševali probleme strokovnega kadra. Zaradi tega je nujno potrebno zagotoviti materialno bazo šolstva in sredstev za kvalitetni pouk, prav tako pa zagotoviti stalnost sredstev za finanširanje tekočih izdatkov šol in izgradnjo novih.

Odbor je nadalje razpravljal tudi o nekaterih vprašanjih s področja kulture. Kapaciteta gledališč je povečana v primerjavi s predbojnimi stanjem za 200 %, čeprav to ni bilo vedno v skladu s stvarnimi potrebami in interesom publike, posebno še v manjših mestih. Narasla je tudi filmska proizvodnja, vendar je njena tehnična baza neprimerna za nadaljnje ustvarjanje kvalitetnih filmov. Za razvoj televizije v naši državi je bilo doslej izdanih preko 510 milijonov dinarjev. Odbor je razpravljal še o nekaterih drugih vprašanjih ter na kraju izbral tudi komisijo, ki bo pripravila elaborat o petletnem načrtu razvoja prosvete, šolstva in kulturne dejavnosti.

RAZSTAVA SLOVENSKEGA SLIKARJEV V PARIZU

V Jugoslovanski galeriji v Parizu so v petek odprli razstavo slik mladih slovenskih umetnikov Jožeta Čiuhe, Dore Klementiča in Ivo Subica. Slovenski slikarji razstavljajo nad 50 del, večinoma z motivi iz Francije. Razstava bo odprta dva tedna.

UMETNIŠKI JUBILEJ CIRILA DEBEVCA

Včeraj so v ljubljanski Operi proslavili redke gledališki jubileje: tridesetletnico dela režiserja Cirila Debeveca. Mala proslava je bila že dopolnilo v Opernem gledališču, prisotni pa so bili poleg podstava Opere člani opernega in baletnega zbora ter solisti. Slavljenec je za svojo tridesetletnico dela v Drami in Operi pripravil uprizoritev Verdijeve opere Otello, katere premiera je bila sinoči.

Ciril Debevec je začel v Drami kot igralec, kasneje pa se je posvetil režiji in je režiral tako v Drami kakor v Operi skupno preko sto dramskih in opernih del. Poleg tega je tudi prejel slovensko tujo gledališka dela, pisal razprave in članke o gledališču in njegovi umetnosti ter storil mnogo tudi kot pedagog na Srednji glasbeni šoli in na Akademiji za igralstvo umetnosti.

DIREKTOR »GLEDALIŠCA NARODOV« V BEOGRADU

V Beograd je prispel direktor nedavno osnovanega »Gledališča narodov« v Parizu Julien. Na svojem petletnem obisku v Beogradu se bo direktor »Gledališča narodov« razgovarjal s predstavniki beograjskega Narodnega gledališča o zvezi z določeno datuma postovanja beograjske Opere v Parizu. Kakor je znano, bo beograjska Opera imela v tem neno osnovnem gledališču otrovriteno predstavo.

STALNA KONFERENCA UNIVERZ

Koncem januarja bo v Skoplju konferenca vseh jugoslovanskih univerz, na kateri bodo osnovali stalno konferenco univerz Jugoslavije. Na sestanku v Skoplju bodo sprejeli statut, ki bo opredelil pogoje in naloge te nove univerzitetne organizacije, ki bo imela svoj sedež v Beogradu.

BERLINSKI FILHARMONIKI V ZDA

Berlinski filharmonični orkester pod vodstvom Herberta von Karajana je dopotoval na šestdnevno turnejo po ZDA. Pri nastopu je imel orkester v Washingtonu.

Zrelost in perspektive

Zadnje mesece smo se že kar privadili slabim novicam in dogodkom, ki so vnovič zatemnili lani porajajočo se perspektivo, da bo slednjim le prišlo do zmage zrelosti in razsodnosti, da se »politiška sila« umika mirujočemu koeksistiranju drug poleg drugega in da bo konec koncev le moč uspešnosti nekakšen modus vivendi, ki bo razirjal zavese vseh vrst in resni svet razcepljenosti, apatičnosti, stalne negotovosti in strahu, kaj bo prinesel jutranji dan.

Najbolj kritični trenutki so že za nami. Čez nekaj mesecev bodo skozi Sueski prekop spet plule ladje in tudi na Madžarskem se je položaj, vsaj »formalno, na zunaj«, do neke mere pomiril, vendar vse to ne pomeni, da je splošna nevarnost že odstranjena. Nasprotno, skoraj vsak dan smo pričakovali novemu dogodku, ki ga ni mogoče oceniti drugače kot obujanje metod in načinov, ki jih poznamo iz obdobja tako imenovane hladne vojne.

Nekatere razprave v Generalni skupščini OZN so imele pogosto isti zven, kakor ga je bilo silisti ob najhujših zaostrenostih med korejsko krizo, grožnje pa so spet postale enake metode, v mednarodni diplomaciji praktične. Obe strani si namreč prizadevata potegniti črto podrobno, do ločitve, kje se začnejo interesna sfera prvega, oziroma kje je konec interesne sfere drugega, na obeh straneh so spet zelo pogosto standardni pozivi k enotnosti in budnosti, vnovič se uveljavljala načela »kdo ni z nami, je proti nam«, shematičen, politična in ideološka okostenelost, črno-belo vrednotenje itd.

Prav zavolje vsega tega so bile nedavne volitve na Poljskem (20. januarja) bleščeč žarek, ki je razsvetlilo do določene mere, prizgal marsikatero upanje in okreplil vero tistih, ki so vedno menili, da odločitev za to ali ono stran in politika, ki izvira iz take odločitve, ni edina alternativa, ki se je je bi moč oprijeti v sedanjem dojk razburjenem mednarodnem položaju.

Sijajna zrna, ki so jo volitve 20. januarja prinesle ljudskemu tribunu Gomulki, Združeni delavski partiji in Nacionalni fronti ni samo pomembna za potrditev položaja, ki ga je ustvaril oktobrski prerod, marveč tudi v širšem merilu, kar zaupanje programu Nacionalne fronte, ki poudarja suverenost in pravico, da sleherni narod lahko sam odloča o svoji usodi in si izbere svojo pot notranjega razvoja, ustvarja precedens, ki se lahko le pozitivno odrazi tudi v splošnem mednarodnem dogajanju.

To je tudi razlog, da te volitve pomenijo trenutek prijetnega optimizma in okrepljene vere v bodočnost ne samo za Poljake, marveč tudi

za vse tiste, ki se po tragičnih preizkušnjah minulih mesecev zavzemajo za prerod, za zmago tistih koncepcij, ki lahko veliki socialistični ideji vrnejo in povečajo blesk, moč in privlačnost. Jasnje je namreč, da bi mogoč poraz na volitvah, kakor je zapisal »Zicze Warszawa«, interpretiral kot neuspeh novega, kar je zmaga na Poljskem lani oktobra. Volilni rezultati so namreč zadali hud udarec skorajšnemu dogmatizmu nekaterih krogov, ki so menili, da mimo tegega »političnega centralizma« ni druge izbire, razen če se nečemu sprizniti s »kontrarevolucijo in vrnitvijo v kapitalizem«.

Poljski volivci so se zavedali pomena tega razpisa, ali bodo izbrali trdno in ravno pot v svojem zgodovinskem razvoju, kakor je dejal Gomulka v svojem zadnjem predvolilnem govoru, ali pa bodo dovolili kaos in negotovost. Zavedali so se, da so se z glasovi za Nacionalno fronto, katere jedro tvori Združena delavska partija, izrekli za Poljsko — poljsko in socialistično, kakor je to stnil neki varšavski časopis, za nedotakljivost meja na Odri in Nisi, za vsestransko poglabitev tistega, kar je nastalo v zgodovinskem oktobru; zavedali so se, da bi drugače odločitev utegnila zaradi sedanjega razmerja sil v svetu, izbrisati Poljsko z zemljepisne karte Evrope, kakor je dejal Gomulka.

Volilne priprave so bile živahne in nove ideje so imele sovraženke med tistimi, ki si želijo vrnitve starih predvojnih »polkovniških režimov«, pa tudi v tistih krogih, ki so v povojnih letih zavoljo svoje birokratske politike izgubili zaupanje ljudstva, kakor so drastično pokazali krivdi dogodki v Poznanju. Obolji so, izkoristajoč demokratizacijo javnega in političnega življenja, skušali sežati zmedo s tem, da so med drugim obljubljali »gradove v oblaki« in skušali tako demantirati Gomulko, ki je ljudstvu povedal vse resnice: da bo treba premagati še marsikatero težavo, da bi ustvarili stvarne pogoje za zboljšanje življenja in gospodarskega položaja. Ljudstvo ni nasledilo tem krivim prerokom, odločilo se je za nadaljevanje politike, ki se zrcali v prizadevanjih po ustanovitvi delavskih svetov, v poglabitvi neposredne demokracije, v prizadevanjih, da bi ubrali tako pot socialističnega razvoja, ki ustreza specifičnim poljskim razmeram in večini poljskega ljudstva.

Se neka, volitve so potrdile, da je politika, ki zaupa v ustvarjalno moč množic, vedno pravilna, in nasprotno, da utegne ignoriranje tega dejstva pripeljati v slepo ulico. Poljske volitve so dokaz zrelosti, revolucionarnega zanosa, ki odpira nove, svetle perspektive...

Sirpnost

V trenutku, ko naj bi se izraelske čete pokorile sklepom OZN in se dočela umaknile s Sinajskega polotoka, je parlament v Jeruzalemu izglasoval resolucijo, ki nikakor ne pripelje k pomiritev položaja v tem delu sveta, kjer je še vedno divjala vojna. Večina izraelskega parlamenta meni, da resolucija Generalne skupščine 24. 1. 1957, januarja o popolnem in brezpogojnem umiku izraelskih čet s Sinajskega polotoka »določa ignoriranje nevarnosti«, ki bi jo grozi Izrael, ker Arabci niso hoteli prispevati k izpolnitvi resolucije. Da bi se zavaroval pred takšno nevarnostjo, Izrael zahteva, da obdrži področje Gaze in da ima na njem svojo četo. Izrael tudi ne sme umakniti svojih čet s obalnega področja Sern el Šejk.

Strah, Izrael bi rad ob tej priložnosti v celoti urel vse svoje probleme z Arabci, in sicer ne s stalinisti, pogostejši, marveč v obliki, podobni bolj ali manj diktatu države, ki misli, da je v vojni zmaga.

Takšna pot in način obravnavanja sporov ne more roditi dobrih sadov. Odločna intervencija OZN v vojni, ki so jo začele tri države proti Egiptu, je zaustavila invazijske čete in jim ukazala, naj se brez kakršnihkoli pogojev umaknejo s področja države, ki

je bila žrtev napada. Anglički in francoski vojski so se umaknili iz Port Saïda. Izraelske čete pa se zmeraj nadevajo na Sinajskem polotoku in Izrael postavlja zdaj celo pogoje, o katerih je sam pripravljen, da ne razpravi. Ti pogoji naj bi bili bržčas argument v novem mešetarjenju o bodočih stikih med arabskimi državami.

Arabske države je celih osem let odklanjalo misli, da bi pripoznale Izrael in sklenile s njim mir, ter stoji na stališču, da je treba prej urediti vprašanje beguncev, ki so morali zapustiti Palestino, in uporabiti pri tem vprašanje tiste sklope OZN, ki jih je dobil 4. let iz morja izpolniti. Če Izrael to odločno odklanja, težko je verjeti, da bo dopustil, da bi se tokrat ponovila igra okrog ustreznih resolucij kakor prej. Mednarodni položaj je zdaj drugačen kakor je bil leta 1949, in poskus, da bi uveljavljali trgovsko politiko, kakor so jo uspešno uveljavljali pred nekaj leti z žongliranjem in izeljevanjem, je zdaj jalovo in silno tvegano početje.

O odporu Izraela, da bi se pokoril sklepom OZN, bo Hamarskijski povelj Generalni skupščini in le-ta bo sprejela ustrezne sklepe. Če zdaj predlagajo razne inačice teh sklepov in težko je verjeti, da se bodo morali zateči k njim, ker bi to pomenilo znova zamotati položaj v tem nemirnem delu sveta. Značilno je, da so ZDA odločno izjavile, da mora Izrael dočela in brezpogojno umakniti svoje čete za črto premirja iz leta 1949.

Z natančno izpolnitvijo sklepov OZN o umiku lahko dobi Izrael legitimacijo polnopravnega udeleženca pogajanj o nadaljnji usodi neurejenih vprašanih in sporov z Arabci. Lahko pričakujemo, da bo oba obe strani v tem trenutku našli več strpnosti in dobre volje za razgovore, kajti njuni spori se dolgo čakajo na peševanje. Čeprav bi bilo treba na to čakati še več let, bo stvar miru samo pridobila, ker je postalo očitno, da v naših časih ni moč govoriti s jezikom sile in orožja.

Z. P.

(Od našega posebnega dopisnika)

Bangkok, januarja

Bangkok, glavno mesto Siam ali kakor ga imenujejo zdaj Tajska, je v turističnih in prostorskih znan z imenom »Vzhodne Benetke«. Stari dvorci, starodavna svetišča s čudnimi strehami, smaragdni kipi Bude, staro mesto z mnogimi kanali, poslopja na koleh in tržnice na vodi, stari siamski plesi v bogatih kostumih, kadilnice opija in podobne »orientalske privlačnosti« so za turiste vsekakor zanimive. Toda te Vzhodne Benetke imajo tudi svoje senčne strani, ki jih človek še bolj opazi. Mesto ima več velikih okrajev, v katerih žive reveži. Na tisoče ljudi umira v teh okrajih za boleznimi, ki se širijo, ker pijejo ljudje vodo kar iz kanalov, ki so hkrati mestna kanalizacija in prometna pota.

Ko pride človek v Tajsko, mu vladni uradniki dostikrat povedo, da so ponosni, da so prebivalci te dežele v zadnjih nekaj stoletjih ohranili narodno neodvisnost. In res, v času, ko so bile Indija, Burma, Indonezija in druge dežele Južne Azije še kolonije, je bila Tajska neodvisna dežela s svojim kraljem, vlado in vojsko. Ne povedo pa ti, kako so ohranili to neodvisnost. Tajski je spretno lavirala med Anglijo in Francijo, ter dajala koncesije obema, da je ohranila narodno neodvisnost. Toda plačati jo je morala zelo drago. Ohranili so se stari fev-

Razgovori SZ-ČSR

Moskva, 26. jan. (Tanjug). V Kremlju so se začeli razgovori med sovjetsko in češkoslovaško vladno delegacijo. S sovjetske strani sodelujejo na njih predsednik Prezidijske Vrhovnega sovjeta ZSSR Vorosilov, predsednik vlade Bulganin, prvi sekretar CK KP SZ Hruščev, namestnika predsednika vlade Mikojan in Saburov in drugi, s češkoslovaške strani pa predsednik republike Zapotocky, predsednik vlade Sikrovsky, prvi sekretar CK KPC Novotny in ostali člani delegacije.

Pred začetkom razgovorov je predsednik Prezidijske Vrhovnega sovjeta Vorosilov pozdravil češkoslovaško delegacijo, Zapotocky pa je odgovoril na pozdrav. V današnjih razgovorih so baje izmenjali mnenja o stikih med obema deželama ter o perečih mednarodnih vprašanjih in problemih, ki zanimajo ZSSR in Češkoslovaško.

Veleposlanik Štambuk v Pnom Penhu

Pnom Penh, 26. jan. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Kambodži Zdenko Štambuk je bil te dni na protokolarnem obisku pri predsedniku kamboške vlade San Junu.

Potuha napadalca

Indijski tisk zavrača enostransko resolucijo o Kašmiru — Avtonomni položaj dežele v okviru Indijske unije

New Delhi, 26. jan. (Tanjug). Današnji indijski časniki z nezadovoljstvom pišejo o resoluciji Varnostnega sveta o Kašmiru. Ta resolucija dokazuje, kakor pravi »Indian Express«, prisrčnost njenih avtorjev in pomeni samo ugoditev Pakistanu. »Times of India« poudarja, da se s to resolucijo sedanjí položaj materialno ne spremeni. Indija smatra vprašanje plebiscita za »mrtvo stvar«, edino bistveno vprašanje, o katerem bi moral razpravljati Varnostni svet, je agresija Pakistanu na Kašmir. Časnik obtožuje zahodne velesile, da so šle mimo preko agresije in so se s to resolucijo samo opogumile napadalca.

Kašmirska ustavodajna skupščina je minulo noč potrdila novo ustavo, s katero je Kašmir dokončno priključen Indiji. Kašmirska ministrska predsednik Bakši Gulam Mohamed je v govoru v skupščini dejal: »Resolucija, naprejena proti naši deželi in njenim koristim, za nas ne predstavlja nobene obveznosti«. Ko je potrdila ustavo, je bila skupščina razpuščena.

Sprejem ustave je hkrati potrdilo posebnega položaja Kašmira v okviru Indije, ker ostale države nimajo posebne ustave. Voditelja države v Kašmiru bo volila krajevna skupščina, potrdila 1947.

Dan republike v Džamini

New Delhi, 26. jan. (AFP). V Kašmiru so danes proslavili dan indijske republike. V mestu Džami je bila velika parada, ki so ji prisostvovali princ Karan Sing, predsednik kašmirske vlade Gulam Mohamed in drugi ministri. To je bila prva javna slovesnost, odkar je postal Kašmir sestavni del Indije. Princ Karan Sing, ustavni vodja Kašmira, je priključil Kašmir k Indiji leta 1947.

Z. P.

(Od našega posebnega dopisnika)

Bangkok, januarja

Bangkok, glavno mesto Siam ali kakor ga imenujejo zdaj Tajska, je v turističnih in prostorskih znan z imenom »Vzhodne Benetke«. Stari dvorci, starodavna svetišča s čudnimi strehami, smaragdni kipi Bude, staro mesto z mnogimi kanali, poslopja na koleh in tržnice na vodi, stari siamski plesi v bogatih kostumih, kadilnice opija in podobne »orientalske privlačnosti« so za turiste vsekakor zanimive. Toda te Vzhodne Benetke imajo tudi svoje senčne strani, ki jih človek še bolj opazi. Mesto ima več velikih okrajev, v katerih žive reveži. Na tisoče ljudi umira v teh okrajih za boleznimi, ki se širijo, ker pijejo ljudje vodo kar iz kanalov, ki so hkrati mestna kanalizacija in prometna pota.

Ko pride človek v Tajsko, mu vladni uradniki dostikrat povedo, da so ponosni, da so prebivalci te dežele v zadnjih nekaj stoletjih ohranili narodno neodvisnost. In res, v času, ko so bile Indija, Burma, Indonezija in druge dežele Južne Azije še kolonije, je bila Tajska neodvisna dežela s svojim kraljem, vlado in vojsko. Ne povedo pa ti, kako so ohranili to neodvisnost. Tajski je spretno lavirala med Anglijo in Francijo, ter dajala koncesije obema, da je ohranila narodno neodvisnost. Toda plačati jo je morala zelo drago. Ohranili so se stari fev-

rali, vendar vse to ne pomeni, da je splošna nevarnost že odstranjena. Nasprotno, skoraj vsak dan smo pričakovali novemu dogodku, ki ga ni mogoče oceniti drugače kot obujanje metod in načinov, ki jih poznamo iz obdobja tako imenovane hladne vojne.

PERVUHIN NA KONFERENCI SOVJETSKE PLANSKE KOMISIJE

Potreba po realnem načrtu

Nove naloge po decembrskem plenumu CK KPSZ — Predsednik komisije Saburov odstavljen

Moskva, 26. jan. (Tanjug). Te dni je bila v Moskvi partijska konferenca državne gospodarske komisije, na kateri je govoril novi predsednik te komisije in namestnik predsednika vlade Pervuhin.

V svojem govoru je obrazložil nove naloge komisije po decembrskem plenumu CK KPSZ ter povedal, da še niso bile izkoristene vse možnosti sedanjega sistema za razvoj proizvodnih sil. V delu državne ekonomske komisije so tehtne pomanjkljivosti. Na plenumu je bilo ugotovljeno, je dejal Pervuhin, da v nekaterih zelo važnih industrijskih panogah niso izpolnili plana, tako na primer v premovalni, lesni industriji in v črni metalurgiji. Tudi plana stanovanjske izgradnje ne izpolnjujejo. Poudaril je potrebo pravilnega planiranja, ki je v SZ poglavitnega pomena. Potrebno je sprejeti predvsem realne plane, ki se ne bi zatikali v ozkih grlih proizvod-

nje, ker bi v tem primeru zavirali razvoj gospodarstva.

Med razpravo so poudarili potrebo po boljši povezavi državne ekonomske komisije z zveznimi in avtonomnimi republikami in področji, da bi tako bolj koordinirali delo.

Na decembrskem plenumu so

odstavili dosedanjega predsednika ekonomske komisije Saburova. Zdej je v teku reorganizacija te komisije, ki bo imela odlej večje pravice pri izpolnjevanju gospodarskih nalog, kakor tudi večje odgovornosti, zlasti v gospodarski izgradnji in v zagotavljanju materialnih virov za izpolnjevanje plana.

Nihilistični pojavi v sodobni sovjetski književnosti

Moskva, 26. jan. (Tanjug). — V Moskvi in Leningradu sta bili partijski konferenci sovjetskih pisateljev, na katerih so razpravljali o številnih važnih in perečih vprašanjih. Književnik Sitin je v svojem referatu poudaril, da »pesimistična dela, ki črtnjo našo stvarnost, izpričujejo, da nekateri pisatelji včasih ne razmišljajo o idejni plati svojih del in v zamenujejo načelno kritiko s kritikastrvom«. Za primer je navedel pojasnjevanje književnice O. Bergolc, o katerem je dejal, da pomeni revizijo sklepa CK o ideoloških vprašanjih, in govor K. Simonova na zveznem posvetovanju predavateljev na katedri sovjetske književnosti.

Na moskovski partijski konferenci je bilo govora tudi o nihilističnih pojavih. Književnik Delmatovskij je poudaril, da prihajajo v sovjetski literaturi v zadnjem času do izraza »nihilistične težnje, ki ustvarjajo nezdružljivo vzdušje v nekaterih delih«. Rekel

je, da je bila tudi razprava znanega sovjetskega književnika Faustovskega o knjigi Duincovega »Ne samo od kruha« v Domu književnikov v Moskvi »nihilistična in škodljiva«. Tudi nekateri drugi pisatelji so kritizirali Faustovskega.

Tudi leningrajski književniki so na svojem partijskem sestanku kritizirali Konstantina Simonova in O. Bergolc. Na sestanku so prebrali tudi pismo Bergolceve, v katerem priznava, da je bila kritika pravilna.

Na konferenci v Leningradu so sprejeli resolucijo, ki poudarja, da je dolžnost slehernega sovjetskega pisatelja, »da brani leninska načela partijnosti in vdanosti sovjetski literaturi, da se ofenzivno bori proti buržoazni ideologiji in proti vsem poskusom, omejitvi temelje socialističnega realizma«. Na obeh konferencah so izvolili novo partijsko vodstvo.

Delegacije in obiski

Beograd, 26. jan. — Delegacija socialnega zavarovanja Romunije z namestnikom direktorja agencije za socialno zavarovanje Mihaeom Petrachom na čelu, ki je včeraj prispela v Beograd, je bila danes pri direktorju Zveznega zavoda za socialno zavarovanje Zdenku Haasu. V daljšem razgovoru z voditeljem socialnega zavarovanja so se člani romunske delegacije zanimali za sistem zavarovanja v naši deželi.

Delegacija si je danes ogledala tudi center za rehabilitacijo invalidov v Beogradu, zvečer pa je prek Zagreba odpotovala na Reko.

Beograd, 26. jan. (Jugopres). V Jugoslavijo bo prispel 31. januarja Masanomu Cudji, predstavnik japonske vlade in poslanik liberalnodemokratske stranke. Cudji bo v svoji misli dobre volje obiskal nekatere azijske dežele, izmed evropskih držav pa bo obiskal Jugoslavijo, ker se bo mudil do 4. februarja.

Naši vojski iz sestava varnostnih čet OZN v prijateljskem razgovoru z egiptskim felahom na Sinajskem polotoku

S P O T I P O J U Z N I A Z I J I

V »VZHODNIH BENETKAH«

dalni odnosi, in ljudstvo je ostalo revno kakor je bilo. Tajski je zelo zaostala, tudi če jo primerjamo z Indijo ali katerokoli nedvisno deželo Južne Azije.

Spomenik demokraciji

Razen drugih turističnih privlačnosti se lahko Bangkok pohvali z eno, kakršne nikjer drugje na svetu ni moč najti. Bangkok je edino mesto, ki ima spomenik demokraciji. Hudomušni tuji dostikrat pravijo Tajcem, da postavljajo ljudje spomenike nečemu, kar je mrtvo, česar ni več. O demokraciji v Tajski pa ne moremo reči, da je umrla, ker se v tej deželi sploh nikoli ni rodila. Zdej pa se z veliko težavo poraja. Še nedavno politične stranke v Tajski sploh niso bile dovoljene. Zakonito je delovala samo ena stranka — tako imenovana »stranka državne aparata«, ki je bila na policiji ni mogla prepovedati, ker ta stranka sploh še ni bila na krmlju. Leta 1932 je namreč skupina mladih oficirjev z državnim prevratom strmoglavila neomejeno oblast monarhije. Formalno so upostavili režim parlamentarne demokracije. Toda oficirji, ki so organizirali državni prevrat, so menili, da ljudje politično še niso dovolj

zreli, da bi lahko delovala v deželi katerakoli politična stranka razen njihove. Stara oblast absolutne monarhije je zamenjala nova absolutna oblast skupine mladih oficirjev. Sledilo je več manjših državnih prevratov. Monarhija je zamenjala na krmlju vojsko, potem pa vojska monarhijo, dokler ni prišla na posled v norebru 1949 na krmljo skupina »novembrskega prevrata«, ki vlada v tej deželi še zdaj.

Razen spomenika demokraciji, se lahko Tajski pohvali še z eno privlačnostjo, namreč s parlamentom z dvema razredoma poslancev. Poslance prvega razreda volijo, druge pa imenujejo. Poslanci drugega razreda morajo leta 1962 izginiti. Potem bodo imenovane poslance izmenjavali. Lani je tajski vlada dovolila politične stranke in razpisala volitve, ki bodo letos. Svojo stranko »novembrskega prevrata« pa je spremenila v zakonito z novim imenom.

Generali, admirali, policaji in dobre kupčije

Tujec je lahko pred dvema letoma v Bangkok videl še druge čudne stvari. Banke so bile pokroviteljstvom vojske, delniške

družbe pod zaščito mornarice, uvozne trgovke pa pod zaščito policije. Pravi lastniki, direktorji in predsedniki upravnih odborov v teh podjetjih so bili ministri, generali, admirali in visoki funkcionarji policije. To pa marsikomu ni bilo po volji in zato je lani vlada prepovedala svojim funkcionarjem in oficirjem, da bi bili lastniki delnic. S tem pa se na stvari ni kaj prida spremenilo. Če je generalom in admiralom prepovedano sodelovati v delniških družbah, ni to prepovedano nižjim oficirjem. Tako sta vojska in mornarica še zmerom tesno povezani z delniškimi družbami. Gre jim seveda za masten dobiček, kajti trgovina v Bangkoku čedalje bolj razcveta. Cetrtna prebivalstva te dežele odpade namreč na kitajsko manjšino. Kitajci pa so znani kot dobri trgovci.

Opij, proračun in OZN

Beznice, kamor hodijo ljudje kadit opij, so v Bangkok in v vsej Tajski zakonite. Lastniki morajo seveda plačevati davek in državna blagajna ima od teh beznic stalne lepe dohodke. Toda Tajski je članica OZN, ki se odločno bori proti mednarodnemu tihotapstvu opija in vseh drugih

mamil. Tajski vlada se je bala za ugled in tej veliki svetovni organizaciji in zato je njen predsednik lani izdal uredbu o prepovedi uživanja opija. Pri tem pa se je pozabil posvetovati s svojim finančnim ministrom. Le-ta je predsednika vprašal, kdo mu bo nadoknadil dohodke od beznic, kjer ljudje kadijo opij. Predsednik vlade se je ustrašil in umaknil uredbu, češ da bo spet uveljavljena, ko bo v državni blagajni dovolj denarja.

Zanimivo je, da kaja opija v vojski ni dovoljena, tihotapstvo tega mamila pa prepovedano. Policija pridno zasleduje tihotape, ker dobi nagrado, če koga izsledí. Nekoč je skupina višjih policijskih oficirjev izsledila tihotape in zaplenila velike količine opija. Oficirji so dobili 125.000 dolarjev nagrade. Javnost pa je bila še bolj presenečena, ko je zvedela, da je šlo za lažno razkrinkanje tihotapev. Policijski oficirji so si svo stvar izmislili, samo da so dobili nagrado.

V tej deželi pa je tudi mnogo novega in razveselivega, kar se šele prebija in uveljavlja. Tisk uživa zadnje čase več svobode. Zdej so dovoljena tudi javna politična zborovanja in delovati so začele nekatere opozicijske politične stranke. Tudi na gospodarskem področju je Tajski že dosegla nekaj uspehov.

S. Velimirovič

Grki obsojajo

Atene, 26. jan. (Agencia Ate-ne). Grška poslanska zbornica je obravnavala zadnje dogodke na Cipru. Soglasno je sprejela resolucijo, s katero protestira proti nedavnim napadom na grško prebivalstvo in pravi, da ponovitev teh napadov kaže, da angleška uprava ni zmožna zavarovati življenja in imetja Ciprčanov. V resoluciji je tudi poudarjeno, da angleške oblasti v obeh primerih, ko so pripadniki turške narodnostne skupine napadli grške prebivalce, niso mogli izpolniti svoje dolžnosti. Grška zbornica poziva parlamente vseh dežel, naj se solidarizirajo z zahtevu po prenehanju nasilja na Cipru. Obraca se zlasti na OZN, da bi izkoristila svoj vpliv in preprečila incidente med pripadniki obeh narodnosti, ki so na otoku stoletja složno živeli.

Atenski študentje so danes demonstrirali po mestnih ulicah v protest proti napadom med pripadniki turške narodnostne skupine na ondote Grke.

Vprašanje madžarskih beguncev pri nas

Beograd, 26. jan. (Jugopres). Predstavniki Zveznega izvršnega sveta so včeraj odgovorili v Zve-nevo, kjer bodo kot opazovalci prisostvovali zasedanju izvršnega odbora sklada OZN za begunce. Na tem zasedanju bodo med drugim razpravljali tudi o madžarskih beguncih v Jugoslaviji.

Zasedanje se bo začelo v ponedeljek in bo trajalo teden dni.

Demanti o pobegih sovjetskih vojakov

Beograd, 26. jan. (Jugopres). V zvezi z vestmi nekaterih tujih agencij, da je prebegnilo v našo državo iz Madžarske več sto sovjetskih vojakov, bo na pristojnem mestu v Beogradu povedali, da so takšne vesti popolnoma izmišljene.

KDO IMA GLAVNO BESEDO V ZAHODNONEMSKEM GOSPODARSTVU?

MOGOTEC V SENCI

Kruppi, Thiesseni, Mannesmanni, Klöcknerji, Hessi in Wolfi niso več na prvih mestih

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Bonn, januarja

B ržčas boste takoj pomislili, da je največji nemški denarni mogotec Alfred Krupp iz Essena, čigar imenu je uradno priključen še imenito zvečenec »von Bohlend und Halbach«. Če pa ni on, je morda največji nemški kapitalist ta ali oni iz začarani družbe Siemens, Mannesmann, Thiesseni, Ottoma Wolfa, Klöcknerja, Hessa, Adama Oppela in drugih, ki vedre in oblačje v nemškem gospodarstvu. Vsi so neverjetno bogati, pravi vladarji v svojih »kraljestvih«. Cesarji, kancelerji in ministri, generali in poslaniki so se vrstili, se polasčali obalsti in jo izgubljali, prihajali in odhajali, slavno in neslavno. Kruppi, Thiesseni in Mannesmanni pa so ostali in bili čedalje bogatejši in močnejši.

O Alfredu Kruppu pravijo, da je najbogatejši človek na svetu. Njegovo premoženje cenijo približno na dve milijardi mark (pol milijarde dolarjev). Če pa je najbogatejši na svetu, s tem še ni tudi največji denarni mogotec v Nemčiji. Nekdo mu je že zdavnaj obrnil hrbet, razlike med njima pa so zdaj v Kruppu škodo. Ta skrivnostni »nekdo« ni nihče drug, kakor nemška država, razkosana na tri sestavne dele: zveza, 11 dežel in nekaj tisoč občin.

Bogatin iz »polteme«

V parlamentu so že zdavnaj rekli, da je postala sedanja zahodnonemška država »največji kapitalist v zgodovini Nemčije«. Kako bogata je, pa baje noben človek ne ve, ker upravljajo njeno premoženje iz »polteme«. Znanj so samo fragmenti.

Zahodnonemška država ima v rokah industrijo in rudnike, katerih vrednost cenijo na štiri milijarde nemških mark. Temu je treba prilepiti še vrednost znane tovarne »Volkswagen«, okrog katere se teče pravda, torej še milijardo mark. Vračunana pa ni vrednost nemških železnic (katerih elektrarne, da omenimo samo ta primer, dajejo letno do milijarde kWh) ne nemške pošte.

Silka je nekoliko bolj plastična, če rečemo, da sodeluje zahodnonemška država v pridobivanju črnega premoga z 20 %, v pridobivanju rjavega premoga posredno z 90 %, v pridobivanju lignita s 100 %, v izdelovanju aluminija z 69 %, v pridobivanju železne rude s 55 %, v avtomobilski industriji s 40 %, nadalje v proizvodnji svinca, kositra, bakra, surovega železa, v črpanju nafte in v ladjedelništvu. Vse to skupaj pa je samo del njenega premoženja. Še močnejša je država na področju bankarstva. V centralnem bančnem sistemu so naložbe države večje, kakor vloge zasebnikov;

znašajo namreč kakih šest milijard mark.

Razen tovarne »Volkswagen« pripada državi tudi več delniških družb ter nekaj sto družb z omejenim zavezo. Njene so na pr. železarne v Kiehu, v kateri delavci že tri mesece stavkajo; samo v tej tovarni je zaposlenih 13.500 delavcev. Veliko je tudi premoženje, ki ga imajo v industriji dežele in občine. Podatkov o tem premoženju pa nimamo pri rokah. Po neki dokaj prepričljivi verziji, ki jo je bilo slišati v Zveznem zboru, znaša to premoženje kakih pet milijard mark. Občine imajo običajno lastna podjetja za promet, električni tok, plin in podobno, vsem ko se država ukvarja samo z velikimi industrijskimi in bančnimi posli.

Samo manjši del državnega premoženja ima Zahodna Nemčija v obliki delniških družb, ki so z zakonitimi predpisi dolžne objavljati poročila o svoji dejavnosti. Večji del premoženja ima v obliki družb z omejenim zavezo, za katere ne veljajo nobene obveznosti. Zato živi del državnega kapitala v »polsenci« in deluje anonimno.

Ziveli nogometni sodniki

V Zahodni Nemčiji še nimajo zakoniti izoblikovanega državnega premoženja v gospodarstvu in industriji. Nekateri prejšnji zakoniti samo določajo, v katerih primerih sme država nalagati svoj denar v gospodarstvo. To sme storiti načeloma samo tedaj, če gre za koristno skupnost in če privatni kapital bodisi ni zainteresiran na tem ali pa ne zmore investicij. V praksi pa se je država že zdavnaj otresla teh okvirov in nastopa kakor vsak drug kapitalist, kupuje in prodaja, kjer le more. Mnogim predstavnikom privatnega kapitala, političnim in idejnim, takšna praksa države na področju gospodarstva ni po volji. Le-ti zahtevajo, naj se država ravna nasproti gospodarstvu po zgledu nogometnih sodnikov, da spremlja tekmo moštvev in da pazi na to, da spoštujeta pravila igre. Sama pa nikoli ne igra, ker se to ne spodobi.

Nekateri bolj sodobni in realni med njimi pravijo, da je to najboljše med vsemi znanimi načeli, da pa je žal v sedanji stvarnosti nevedrno. Tudi državni kapital namreč ni nastal in zrasel iz gole ljubezni države do njega, marveč po zakonih potrebe po praktičnem razvoju v zadnjih desetletjih. V Nemčiji se je ta proces formalno začel že leta 1902, ko je konservativna kraljevska vlada Prusije kupila prve premovalnice na Westfalskem, da bi dobila protitezo proti monopolni kontroli 9 let starejšega porensko-westfalskega premogovnega sindikata,

kakor so takrat uradno pojasnili ustrezni zakon v pruskem parlamentu. Medtem sta divjali dve svetovni vojni, na kateri se je Nemčija temeljito pripravila. Država je morala graditi lastne tovarne in cele industrijske panoge (aluminij, dušik itd.) in tako zdaj Zahodna Nemčija upravlja posebej premoženje starega rajha, posebej lastno imetje starega koncerna Prusije, nadalje premoženje tretjega rajha in naposled še silno razvito industrijo, ki so jo zgradili Nemci med drugo svetovno vojno in po njej.

»Dogmatiki«, »pragmatiki« in »moderni«

V neki parlamentarni debati, v kateri so obravnavali predloge o tem, da bi država vrnila industrijska podjetja zasebnikom, zlasti o vrnitvi tovarne »Volkswagen«, se je pokazalo, da so tri vrste zagovornikov privatne kapitalistične lastnine: »dogmatiki«, »pragmatiki« in »moderni«. »Dogmatiki« so zahtevali, naj bi privatnim podjetnikom na splošno prodali vsaj industrijo, ki je zdaj v državnih rokah. »Pragmatiki« so se v načelu s tem strinjali, pravijo pa, da je to v praksi neizvedljivo iz preprostega razloga, ker na trgu primanjkuje kapitala, nihče pa nima toliko denarja, da bi po normalnih cenah kupil vsaj del državne industrije. »Moderni« pa mislijo na upostavitve »nove oblike« kapitalistične lastnine. Največja in najdomanejša podjetja, kakor je tovarna »Volkswagen«, bi razkosali na drobne delnice, ki naj bi jih pokupili delavci in sploh mali ljudje. Tako bi nastal nov tip »judskega delničarja«.

Nadaljnja analiza pa je neovrgljivo pokazala, da bi se najdomanejša državna podjetja — pod pritiskom gospodarskih zakonov — kaj hitro znašla v rokah največjih kapitalistov, kar bi povzročilo še večjo koncentracijo kapitala. In ker se je smisel vse

akcije za vrnitev državne industrije privatnim lastnikom konec koncev omejil na prozorno željo, da bi vzeli samo najdragocenejšo bisere iz njene gospodarske zbirke, je malo upanja, da bi se to v doglednem času posrečilo. Zato leže osnutki zadevnih zakonov za zdaj še v mapah parlamentarnih odborov.

Obren Milčević

OB »ALŽIRSKEM« ATENTATU V PARIZU

Zgrešene pariške presoje

Ali imajo ugrabitelji alžirskih voditeljev in iniciatorji pokolov v alžirskih mestih pravico obsojati metode atentatov?

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Pariz, januarja

Našli so samo avto, iz katerega je bil v ponedeljek izstreljen smrtonosni rafal iz mitraljeza na Salabella, člana ultrakolonialistične organizacije Francozov v Alžiru. Vzlic izrednim naporom pariške policije, ki noč in dan straži v klubu alžirske kolonije v Parizu, atentatorja niso izsledili. Salabella je zadelo več krogel, tako da je pozneje v bolnišnici umrl. Nihče ne ve, koliko ljudi je bilo v avtomobilu, ki je po atentatu brez sledu izginil. Policija je v torek aretirala šoferja takšja, po rodu Alžirca, ki je osumljen, da je šofiral atentatorjev avto. V sredo pa so ga izpustili, ker je dokazal alibi.

Po atentatu na štab francoskega vrhovnega poveljstva v Alžiru, ki je bil ubit njegov načelnik štaba, kaže atentat v Parizu namen organizatorjev, da bi z vrsto terorističnih dejanj tik pred obravnavanjem alžirskega vprašanja v OZN vzbudili pozornost svetovne javnosti. Mnogi liberalni Francozi, ki sicer ostro obsodijo kolonialistične metode francoskih vlad, zamerijo alžirski Fronti narodne osvoboditve take

teroristične metode, češ da spričo njih to gibanje sploh ne zasluži imena osvobodilno.

Odkar se je začela v Alžiru Molletova »pacifikacija«, je alžirska Fronta narodne osvoboditve prešla od gverilskih tudi na teroristične akcije. Prvotni cilj Molletove »pacifikacije« je bil, da bi z gostim omrežjem vojaških garnizij ločili alžirsko prebivalstvo od vpliva gverilcev in razen gospodarskih in administrativnih reform tudi s tem ugodno vplivali na muslimansko prebivalstvo, da bi ga pridobili za vladne načrte o »preobrazbi Alžira«. La-coste pa je »pacifikacijo« spreminil v klasično kazensko ekspedicijo. Mnogi ljudje so v strahu pred nasiljem zbežali v gore ali pa so se potuhili, tako da so videti lojalni državljani. Gverilske akcije so bile znatno omejene. Francoske vojaške oblasti so sleherno gibanje na terenu z letali in helikopterji hitro odkrile in odgovorile nanj s padalci in četami, prepeljanimi a prevoznimi helikopterji.

Gverilska vojna med vsemi vojnami največkrat nudi »legalnim« četam možnost, da s svojim

močnim propagandnim aparatom prikažejo gverilce kot plačane ubijalce in običajne bandite, svoj teror pa kot akcijo »za ohranitev miru in reda v korist nezaščitenega prebivalstva«. Kaj naj potemtakem rečemo šele o takšni vrsti gverilske vojne, ki jo uveljavlja zdaj Fronta narodne osvoboditve Alžira? Toda to je edini način, ki ji še ostane, da poudari svojo prisotnost v Alžiru in tako utemelji zmotno in krivično »Prisotnost Francozov v Alžiru«. To je naposled tudi ustrezn način, s katerim lahko Fronta učinkovito odgovori na organizirani teror v obliki »pacifikacije«.

Drznost teh akcij, zlasti pa njihov uspeh, priča ne samo o smelosti atentatorjev, marveč tudi o njihovi sposobnosti in moči gibanja. Dejstvo, da potrjuje alžirska Fronta svoje bivanje z vrsto atentatov, terorističnih dejanj in napadov iz zasede na odrede policije in vojske ne zmanjša značaja gibanja. Vojna je vojna. Vsaka stran uporablja tista sredstva, ki jih ima na razpolago. Delno imajo prav ljudje v Franciji, ki skušajo pojasniti in upravičiti teror Alžircev tako, da opozarjajo na metodo, ki jo je uporabila velika Francija, katere vojaško letalo je ugrabilo maroško civilno letalo z več vojnimi ljudmi alžirske Fronte narodne osvoboditve, namenjene na sestanek s predsednikom tuniške vlade Burgibom in maroškim sultanom. O tem sestanku je predsednik francoske vlade obvestil sultanov sin. Na njem naj bi Burgiba s sultanom skušal posredovati pri voditeljih alžirske Fronte in jih pridobiti za stik s predstavnikom francoske vlade. Tudi o tem je bil Mollet pravočasno obveščen. Kako bi potemtakem mogli zamermi golorokim Alžircem »njihove teroristične metode«?

Francija je jasno povedala, da ne bo sprejela debate o alžirskem vprašanju v OZN. V drugem položaju bi jo lahko sprejela. Toda leto po volitvah, na katerih je Francija glasovala za mir in radikalne reforme v Alžiru, je minilo in se ne bo več povrnilo. Bliža se čas, ko bo kolonialistična desnica pozvala Molleta, naj se umakne in njej prepusti obravnavanje alžirskega vprašanja. »Zamorec je opravil svojo dolžnost, zdaj lahko gre.« J. Pešić

IZ RAZGOVORA PREDSEDNIKA KUATLIJA Z AMERIŠKIM NOVINARJEM

NEVTRALNOST SIRIJE

in politika osamitve — ne oslonitve na bloke

Njeni stiki s Sovjetsko zvezo — Odnosi nasproti Izraelu in Arabska zveza

Ameriška revija »US News and Word Reports« je objavila v številki z dne 18. januarja pod naslovom »Zahod je nas primoral, da kupujemo orožje v Sovjetski zvezi«, razgovor svojega sodelavca s predsednikom Sirije Sukrijem Kuatlijem. Priobčujemo nekaj odlomkov iz tega obširnega razgovora.

Kuatlija so najprej vprašali, kaj je z vestmi, da v mnogih zahodnih deželah mislijo, da ima Sirija bolj prijateljske stike s Sovjetsko zvezo kakor z ZDA. Kuatli je odgovoril: »Angleži, Francozi in Američani so nas prisilili, da kupujemo orožje v Sovjetski zvezi. Pred petimi ali šestimi leti so Velika Britanija, Francija in ZDA dobavljale Izraelu velike količine orožja. Mi smo zahtevali oboje za samobrambo, toda te dežele so zavrnile našo zahtevo. Prosili smo jih, naj ne dobavljajo orožja Izraelu, pa so tudi to prošnjo zavrnile. Izraelu so še naprej pošiljale orožje. Mi smo zaprosili Veliko Britanijo za orožje, pa nas je zavrnila. Prosili smo za orožje Francijo in ZDA, pa sta nas obe deželi spet zavrnili.«

Na vprašanje, ali je dobila Sirija od Sovjetske zveze tudi težko orožje, je Kuatli odgovoril, da ima Sirija samo lahko orožje in da so izmišljene vesti, da namerava napasti Izrael. Kuatli je vprašal, zakaj se izraelske čete ne umaknejo iz Gaze, češ da živi tam kakih 400.000 Arabcev.

Potem so Kuatlija vprašali, kako je s poškodovanimi naftovodi v Siriji. Odgovoril je, da se mude zdaj v Siriji tehniki iraške petrolejske družbe, ki proučujejo možnost, da bi naftovode popravili. Na vprašanje, ali je umik izraelskih čet s Sinajskega polotoka in iz Gaze nujni pogoj za popravilo naftovodov, je Kuatli odgovoril, da je bistveno, da bi na tem območju ne bilo več virov krize. Škoda Sirije, ki jo je povzročilo razdejanie naftovodov, znaša kakih 28.000 dolarjev dnevno. Sirija ne dobiva nobene pomoči, tudi ne od Sovjetske zveze. Glede gospodarske pomoči od ZDA bo odločala nova vlada, kadar se ji bo zdelo to potrebno.

Sirija je zaprosila za posojilo Mednarodne banke, pa je le-ta zahtevala tako visoke obresti, da pogojev ni bilo moč sprejeti.

Kuatli je bil nedavno v Moskvi, in na vprašanje, ali bi želel potovati tudi v ZDA, je odgovoril, da takega vabila ni prejel. Če pa bi ga povabili, ne bi imel pomislekov.

Sirija želi enotnost z Arabci. Na vprašanje, ali misli pri tem na politično enotnost, je odgovoril, da bi Sirija želela, da pride do arabske konfederacije. Na vprašanje, ali ima Sirija tesne stike s predsednikom Naserjem, je odgovoril, da je Sirija sklenila z njim zvezo in da, kar zadene Naserja, zadene tudi njo. Stiki med obema deželama so važna

podlaga za arabsko enotnost. Glede njenega sedanjega položaja je Kuatli rekel, da je politika Sirije in arabskega sveta politika nevtralnosti med Vzhodom in Zahodom. Njen glavni cilj je, da je prijatelj z vsakim, ki hoče biti odkritosrčen prijatelj Sirije. To velja tudi za vse arabske svet.

Kuatli je poudaril, da nevtralnost Sirije ni politika osamitve, marveč pozitivna in ustvarjalna politika. Če bi bil arabski svet v vprašanju Suezasatelit ali one strani, vezan s kakimi pogodbami, bi prišlo do svetovne vojne. In boj bi začele velesile.

Sibirski mraz

na ameriški zahodni obali

New York, januarja

Tako mrzlega januarja in zime sploh v mnogih krajih ZDA že dolgo ne pomnijo. Pritisnil je strupen mrz, da so slapovi zamrzli in mnoge reke je pokrila debela plast ledu. V nekaterih mestih so morali oromet ustaviti, v manjših krajih na območju najhujše zime pa so zaprli tudi šole. Mrz je zahteval že več človeških žrtve. Vremenoslovci pravijo, da mrz še ne bo popustil. Najhujši mrz so imeli v severnih državah; v državi New York je padla temperatura ponekod na —40 do —45 stopinj Celzija.

Mrz je poškodoval tudi velik plinovod, ki prekrbuje 12 mest severno od Sirakuze, na severu države New York. Potrošnike

plina so pozvali, naj nehajo uporabljati plin za kuho, dokler mrz ne popusti. Ogroženih je več tisoč prebivalcev in nekateri so se preselili drugam, kjer bodo počakali na toplejše vreme. Mesto New York ima navadno milo zimo, brez hudega mraza in snega. Lani pa so imeli tudi v New Yorku ostro zimo. Letos je prebivalce tega mesta spet presenetil hud mrz. Ljudem je začelo zmrzovati mleko v steklenicah pred vrati. Sredi januarja je padla temperatura na —17 stopinj. Več sto avtomobilov je pokril led, tako da niso mogli voziti. Policija je morala omiliti stroge predpise o parkiranju in objaviti, da ne bo nikogar kaznovala, dokler bo pristiskal tako hud mrz.

B. Lazić

Boj proti suši in vetrovom

v južnih in jugozahodnih deželah ZDA

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

New York, januarja

S vetropisemski meteorološki rekord sedmih letnih let je še enkrat ponovil s strašnim sušnim letom ameriški Jugozahod, kamor je odpotoval predsednik Eisenhower sredi januarja, da bi se neposredno seznanil z ondnotni razmerami in zbral podatke za ukrepe, da bi vlada prisločila na pomoč prebivalstvu. Suša se je začela nekoliko leta 1949 v Teksasu, Novi Mehiki in Coloradu in vsa poznejša leta nobena teh držav ni imela normalnega mokrega leta. Tri leta pozneje je suša zajela še Kansas in Oklahomo, zdaj pa je ogroženih že 13 do 14 držav na jugu in Jugozahodu. V nekaterih krajih celih sedem let sploh ni deževalo, tako da se suše tudi sto let stara drevesa. Velika prostranstva se spreminjajo v pušave. Povrh pa odnašajo vetrovi v oblakih prahu milijone hektarov prej obdelovalne zemlje.

Spričo takšnih razmer se je začelo seveda na ameriškem Jugozahodu preseljevanje. Farmaerji odhajajo z družinami v mesta ali kamorkoli, kjer bi se lahko vsaj za silo preživljali. Kar jih je ostalo, prodajajo opremo, da se z izkupičkom sproti preživljajo. V mesta nosijo na trg jajca in mlečne izdelke, kolikor jih sploh lahko prodajo, ne da bi bila ogro-

žena prehrana njihovih družin. Zemlje pa se krčevito oklepajo, delno zato, ker upajo, da bo dala zvezna blagajna denar za zgraditev velikih naprav za umetno namakanje in za druga melioracijska dela. Tolažijo se, češ saj je tudi v tridesetih letih našega stoletja pritisnila strašna suša, potem pa je prišlo deževje in farmaerji so si opomogli. Cene zemlje pa so vzlic silni suši še zmerom zelo visoke.

Predsednik Eisenhower je z letalom in avtomobilom prevozil nad 7000 km in videl, kako strašne so posledice suše. Prepričal se je, da so potrebne milijarde iz državne blagajne, da bi prebivalcem prizadetih krajev pomagali, da bi se spet postavili na noge. Samo v Teksasu potrebujejo milijardo dolarjev za načrt, ki bi ga uresničili v 50 letih. Tudi država Oklahoma je predložila obširen seznam nujno potrebnih javnih del. Skoraj vsaka občina zahteva dolgoročno posojilo po znižanih obrestih ali kako drugo obliko pomoči. Nekatera področja na Jugozahodu so imela v zadnjih sedmih letih samo tri letine, pa še te niso bile normalne.

Predsednikovo inšpekcijsko potovanje se je zaključilo v mestu Wichita v državi Kansas, kjer je bilo potem posvetovanje predstavnikov 14 južnih in jugo-

zahodnih držav ter raznih vladnih ustanov in agencij. Predsednik je obljubil, da bo zvezna vlada pomagala prizadetemu prebivalstvu. Na posvetovanju pa so prišli do spoznanja, da se bo najhujši mrz farmaerjev in krajevnih oblasti s sušo in njenimi posledicami pravzaprav šele začel. Sestavili so program boljših priprav kmetijskih posestev na boj s sušo in vetrovi, ki odnašajo farmaerjem dragoceno rodovitno zemljo v njiv. Farmaerjem so priporočali, naj se začasno usmerijo vsaj na dva do tri glavna vira dohodkov za vsako posestvo, skupaj s posebno metodo obdelovanja zemlje. Farmaerji naj bi se jellali in sadili takšne kulture, ki zemljo utrjuje, da je ne bi vetrovi odnašali. Od zvezne vlade so zahtevali predstavniki prizadetih držav nujno pomoč. Sklenili so tudi upostaviti razne organe, ki bodo naglo proučili to pereče vprašanje.

V prizadetih državah zdaj nestrpno pričakujejo novo pomlad, ki prinaša vetrove, da bi videli, ali so imeli meteorologi prav s svojimi mračnimi napovedmi. Farmaerji, ki so ostali na svoji zemlji, ponekod s svojo žilavostjo in vztrajnostjo že nekoliko spominjajo na stare pionirje z Zahoda. Jasn je, da si ne bodo opomogli, dokler ne bo dežja in podpore iz državne blagajne.

Blagoje Lazić

Zamrzni slapovi Niagare

NEKAJ PODOB IZ ZAGORJA

Tovarna montažnih hiš

Roke delovnega človeka so v dobrem desetletju tolikanj spremenile zagorsko dolino, da vam ponujajo popolnoma drugačno podobo. Novo, svežo, čedalje lepšo. Resda še vsega ni na polju, po čemer hrepene ljudje. V dobrem desetletju, tako rekoč čez noč, ne ustrežete vsem željam in potrebam, pa če bi se gnali na smrt. Stvari potrebujejo svoj čas, kakor ga je nekoč v bridkih desetletjih potreboval Drečnik Andrej, ko je ihtavo sekal v črni premog, da se je prebil na svobodni dan in more zdaj po volji graditi in oblikovati svoje življenje v zagorskem revirju.

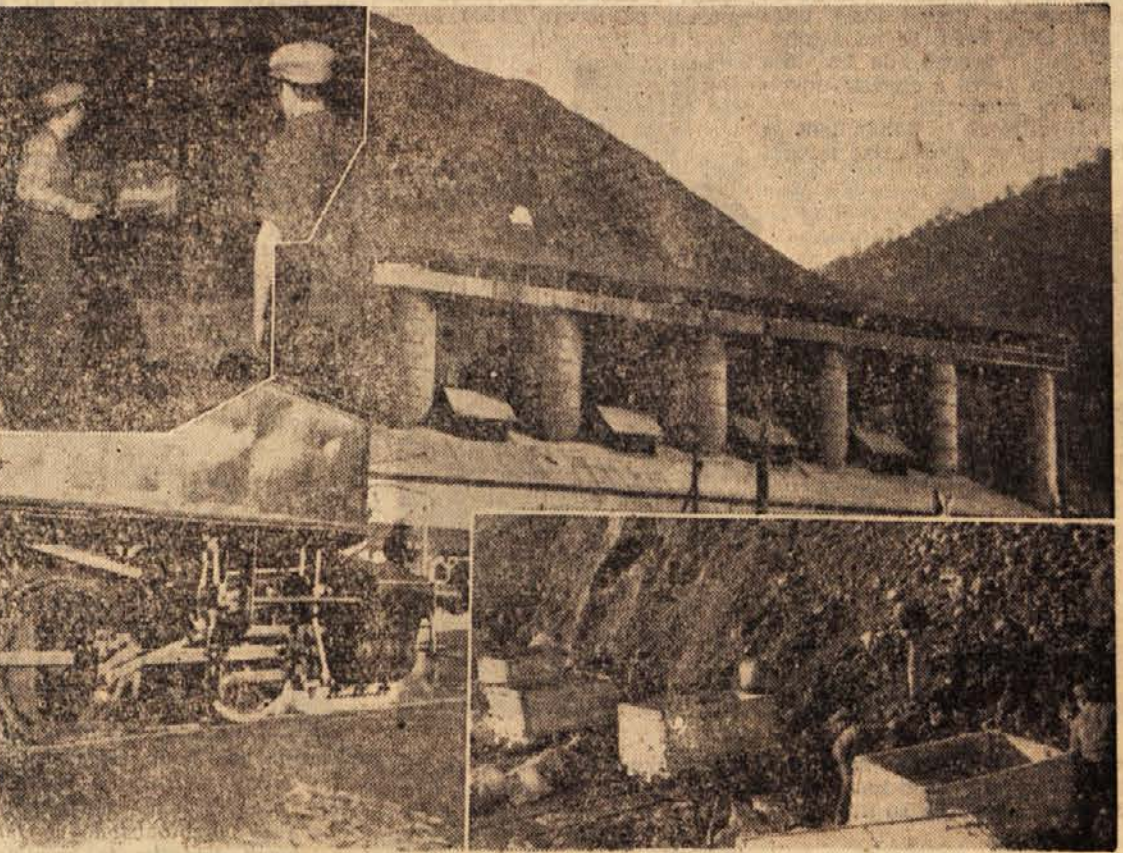
Samo za malo se ozrite v breg: pred očmi boste videli in občutili rast čisto novega Zagorja. Sodobnega, modernega, snažnega in higienično urejenega delavskega središča. To, kar je narejenega in ustvarjenega v teh zadnjih letih, to niso več obrisi, to je že jedro. Poglejte v dolino, ki se od Save vije skozi Zagorje, Toplice, Loke in Kisovec proti Izlakam. Vam ni všeč dolga, ravna betonska Cesta zmage? Pa ob njej na Polju sodobni rudniški stanovanjski blo-

Predsednik zagorske občine Lukac

ki? In onkraj ceste prelep Zdravstveni dom, da bi si lepšega ne mogli zaleteti v nobeni komuni? In še dalje od ceste gruče malih rudarskih in delavskih domov in med njimi nove ulice? Kako pri- kupno se v zgodnjem zimskem jutru blešče vse te nove stavbe, vse te nove strehe! In onkraj griča, na katerem čepijo stari zagorski domovi, razsežna stanovanjska kolonija v Potoški vasi, ob njej pa Selo novih malih domov. Kdo bi presteval vse te nove strehe? Pod njimi so ljudje zaživel srečnejše življenje, o katerem ne more pripovedovati še tako zgodovinska statistika. In še bo treba teh novih streh, o tem ni dooma, da bo vsem prav in lepo. Čas priča za to: vsako leto je več in več novih stanovanj. Predsednik občine tovariš Lukac mi pravi: vsaj dve sto še, za proo silo. Industrija gradbenega materiala bo pomagala z bloki za montažne graditve, premogovnik tudi, a tudi vsa mlada lokalna industrija, ki se s tolikšno vneto uveljavlja v zagorski komuni.

Po novem urbanističnem načrtu bo raslo Zagorje v prihodnjih letih: na desnem bregu Medije industrija, kolikor je še bo, na levem bregu peče stanovanjske zgradbe, dalje za njimi pa mali domovi delovnih ljudi. V

Industrija gradbenega materiala v Zagorju. Tik ob železniški postaji so velike apnenice, največje v naši državi. Letos bodo dogradili še šesto jaškovo peč in z njo dvignili proizvodnjo apna za nadaljnjih 24 ton dnevno

Ko mi je direktor zagorske Industrije gradbenega materiala Branko Korbar pripovedoval o bližnjih načrtih proizvodnje, sem se vzradoval spomnil tistih nedanjenih prijetnih uric, ko smo otroci iz kock in stebričkov postavljali hiše in stavbe, iz obokov mostove in predore. S kolikšno lahkoto smo prilagali kocko na kocko, dokler nismo vsega podrl in spet začeli znova. Tako je bilo takrat z nami, malimi graditelji.

Zdaj poslušam pretehtan načrt o proizvodnji velikih stavbnih kock, plošč, šablon in oblik. Iz apna, cementa in ogorkov jih bo začela izdelovati zagorska Industrija gradbenega materiala že letošnje leto. Za graditev hiš bodo izdelovali zlasti glavne in vmesne bloke, ki jih bo treba med gradnjo le povezovati. Tako bo na priliko stanovanjska zgradba neprimerno hitreje postavljena, bo pa prav tako solidna in trdna, kakor če bi jo gradili po starem načinu, opeko na opeko, kamen na kamen.

V celoti sicer moremo reči, da bo gradnja poslopij iz tipiziranih glavnih in vmesnih blokov v celoti montažna gradnja, vsekakor pa bo to osnova montažne graditve, za kakršno si že vsa zadnja leta prizadevamo. Koliko je bilo že v tej smeri napravljenih poskusov za leseno montažno graditev, Ali izkazalo se je, da si ob varčevanju z lesom tega razkošja za zdaj ne moremo privoščiti, a tudi cene lesene graditve so to-

likšne, da zdaleč presegajo vsako drugo graditev. Medtem pa pro- računi za proizvodnjo gradbenih blokov in šablon iz cementa, apna in ogorkov kažejo, da bo to gra- divo razmeroma ceneno. V primerjavi s cenami sedanjega zi-

danja bo zidanje stanovanjskih blokov in stavb iz montažnega tipiziranega gradiva povprečno za 30 % cenejše. Se pravi: stanovanjski blok z osmimi stanovanji, ki nas sedaj velja vsaj do 18 milio- nov, bo veljal v gradnji z mon-

tažnim tipiziranim gradivom ko- maj do 12 milijonov. Tako pri- dobimo v primerjavi s sedanjim načinom gradnje vsaj še tri dobra stanovanja.

Zagorska industrija gradbene- ga materiala, ki ima troje apne- nic in cementinarski obrat, bo s primerno organizacijo svojih obratov skušala izdelovati tipizirano gradivo kar najceneje. Na Savi namerava urediti lastno se- paracijo za pesek, ki ga sedaj vozi za svoje cementne izdelke iz Kresnic. Glavnim apnenicam ob železniški postaji pa bo približala tudi svoj obrat cementnin, ki je sedaj v Kisovcu in precej odda- ljen.

Po načrtih se bodo že letos lotili v zagorski komuni graditve stanovanjskih hiš iz tipiziranega gradiva. Ti prvi poskusi bodo po- kazali prednosti takšne graditve, njeno naglico in ceno. Ko se bo- do zidari in delavci tej graditvi privadili, potem lahko računamo, da bo reševanje stanovanjske sti- ske v industrijskih središčih na- glejše. Primerna mehanizacija, za katero bo treba pri tem načinu graditve poskrbeti, pa bo stvar še bolj pocenila in pospešila.

Razen tipiziranega gradiva pa bo zagorska Industrija gradbene- ga materiala še naprej izdelovala s patentom zaščiteni jamsko oporje za manjše pritiske, ki ga prav uspešno že uporabljajo v Zagorju, Banovičih in Kaknju. V Zagorju pa so začeli uporabljati tudi že cementne oblikovnike za jaške. S cementnim oporjem za nizke pritiske in oblikovniki za jaške rešujejo med drugim važno vprašanje: varčevanje z lesom.

ZBRAL IN NAPISAL
FRANCE GERŽELJ

Potrpežljivi oblikovalci gline

Ne jezite se, če vam kdaj zve- čer iznenada pregori električna varovalka. Večno takale drobna stvarca ne more vzdržati. Neko- liko si znate za prvo silo pomo- gati z žico, kajne? Prav pa to ni, to nemara sami veste. Bolj prav bo, če imate vedno doma kako rezervno varovalko. Letos jih bo- do naredili v »Keramiki« na Izla- kah nad 5 milijonov. Pa niti dra- ge ne bodo. Torej?

Ne zamerite mi, če sem vam takole predstavil delovni kolektiv »Keramike« na Izlakah nad Zagorjem. Večino imajo v kolektivno žene in dekleta, moških je manj. Pri izkopu dobre gline, ki je tod naložena v neomejenih slojih, so moški, pa pri pečen in težjih opravilih. Vse tisto drobno, potrpežljivo, včasih skorajda mučno delo pa v tej tovarni opravi- jo ženske roke.

Lojze Pokorn, predsednik de- lavskega sveta me spremlja iz oddelka v oddelku, iz obrata v obrat. Odkar nisem bil več pri njih, so se močno razmahnili, do- zidali prostor, postavili nove peči.

»Vsako leto smo večji. Vsako leto več naredimo. Vsako leto je teh naših izdelkov za široko po- trošnjo več in več,« pripoveduje Lojze Pokorn, ki včasih le ne more zatajiti, da je doma iz Bo- hinja.

V razstavnih vitrinah in po di- rektorjevi mizi je tega drobnega blaga iz gline, da bi ga ne pre- štel. Najrazličnejše Bergmanove pipe in pipice, filtrirne šobe, izo- lacijski obročki vseh vrst in di- menzij, električne varovalke, raz- na glinasta grla in pretoki. Po mizah pa lepo glazirani pepelniki z veselim verigami in modri- mi sovami. In če bi imeli kuhinjo, bi bila obložena z lepimi kera- mičnimi ploščami.

Tako hodim iz oddelka v od- delku tovarne, ki dela za široko potrošnjo in ki se je trgovsko uveljavila že po vsej državi. V kooperaciji s trboveljsko »Meha- niko« in »Elektrostandardom« pa z ljubljansko »Izolirko« in za- grebskim »Kontaktom« prispeva izlaska »Keramika« neštete gli- naste in porcelanske nastavke in osnove ter izolacijske dele. Če ne- česa, kar potrebujemo, »Kerami-

Iz tovarne na Izlakah

ka« še ne izdeluje, začno izdelo- vati po naročilu, po predlogu.

»Koliko je vsako leto teh no- vih reči iz gline,« sodijo dekleta, ki se dan za dnem ubadajo s tem drobnim in potrpežljivim delom. Resda jim pomagajo tudi že ne- kateri stroji, ko jim režejo glina- sto testo in ga gnetejo v stotere oblike. Ali kljub temu mora vse to še skozi ženske in deklet- ske prste. Verjemite mi, da bi s spoštovanjem lahko ure in ure zrl v te ženske prste, ki tako ne- skončno pridno in zanesljivo pre- kladajo ves ta glinasti drobiž, te pipice in obročke in varovalke. Ko boste kdaj zavijali v vaš šte- vec novo varovalko, pomislite, da je šla skozi te ženske roke, da so jo vse te marljive žene in dekleta pregledale, pomočile v belo gla- zuro, močje in fantje pa preprekli v pečeh. Kar je kovinskega na tej varovalki, pa je dodala trbo- veljska »Mehanika«.

Precej odmaknjen od sveta, ob bistri Mediji in blizu podrtga zgodovinskega Gamberka, daleč zadaj za Sv. Goro, živi kolektiv »Keramike«. Vsako leto nam daje na stotisoče in milijone svojih drobnih glinastih izdelkov. V na- glem tempu življenja se nam ob površnem občutku zdi ves ta gli-

nasti drobiž nekaj samo po sebi razumljivega. In vendar ga je tre- ba izdelati. Saj mi priznate, da bi bili v zadregi, če bi ne imeli na priliko tistih drobcenih obročkov, s katerimi izolirate vaš kuhalnik?

Kaj si želi Majda

Z Majdo, ki sprejema na zagorski občini stranke, namenjene k predsed- niku ali tajniku, sva prav po naključju načela kratak razgovor. O tem bi lahko odprli razgovor s katerim koli mla- dincem ali mladinko v Zagorju. Pre- pričan sem, da bi mi vsi podobne odgovorili, morda ne do pike natanko, ali v glavnem prav gotovo.

Z zagorski komuni je precej mla- dine obojega spola. Mladinske orga- nizacije so aktivne, nekatere celo zelo marljive. Prav radi se spominjajo lanske mladinske akcije, ko so delali v Kresnicah. Vsi se radi udajo ter si iz- birajo bodoče poklice. Zelo radi so- delujejo v »Partizanu« in »Proletarcu« ter v vseh »Svobodah«. Želijo pa si nekoliko več razvedrila. Razen kina »Triglava« nimajo tako rekoč ničesar. Radi bi malo plesali, radi bi poslušali glasbo, pozimi bi se radi drsali, poleti pa kopali. Tudi »Vesela teatar« si močno želijo. Najbolj pa se vesela no- vega delavskega doma, ker pričaku- jejo, da bo dobila v njem mladina dovolj prostora za svoje uestvo- vanje.

Prav na kratko, kajne? Obema se je mudilo. Majdi za pisalnim stro- jem. Meni k predsedniku občine to- varišu Lukacu.

Še več mleka in debelih hlebcev sira

Vse kaže, da se je v zagor- ski komuni kmetijstvo krepkeje zganilo z mrtve točke. Obrobne občine, ki so se združile z Za- gorjem v komunio, Čemšenik, Iz- lake, Milnše, Senožeti in Polšnik, imajo v svojih krajevnih odborih pa tudi v občinskem svetu za kmetijstvo prav lepo in močno oporo. Kmetijske združbe preha- jajo iz svoje »trgovske linije« končno na edino pravo pot: po- speševanje kmetijstva. Poskusi in intenzivna gojitve krompirja, krmskih rastlin in travništva že govore o pravilnejši izbiri zem- lje. Pretežni del kmetijskih po- vršnih najustreznejše sodi za živi- norjejo, deloma za sadjarstvo. In prav živinoreja se je jela v zad- njem času močneje razvijati. Šte- vilno je že lepo, ob njem si zdaj živinorejci prizadevajo, da bi čim- bolj dvignili še proizvodnost. Razen dobre živine pa je potrebna tudi dobra organizacija, ki z marsičem izdatno vpliva na pravi- lni razvoj kmetijstva.

Ce ostanemo pri živinoreji, potem je treba reči, da bo s po- polno rekonstrukcijo in moder- nizacijo mlekarne na Izlakah do- bila enega izmed najlepših pogo-jev za nadaljnji razvoj. Z rekon- strukcijo, ki je pravkar v teku, izlaska mlekarne ne bo dvignila le svoje zmogljivosti na več kot 3000 litrov mleka dnevno, ampak bo imela poleg tudi naprave za pasteriziranje mleka, moderno hladilnico ter dva nova kotla in dve stiskalnici za predelavo mle- ka v sir. Izlaski mlekar Stefan Hribar, ki že leta in leta vodi mlekarne, pravi, da za mleko ne

bodo v zadregi. Sele s tako re- konstruirano mlekarno se bodo namreč odprle možnosti temelji- tega zbiranja in odkupa mleka. Medtem ko je bilo doslej zlasti v poletnih mesecih izredno tež- ko preskrbovati revirje s sve- žim mlekom, poslej v tem ne bo

več težav, ker bo mleko pasteri- zirano. Več pa bo tudi mlečnih izdelkov. In potrošniki v zagor- skem revirju si žele, da bi bilo tega čim več in čim ceneje. Vsi tisti, ki se bavijo s kmetijstvom, naj bi te želje čim bolj upošte- vali!

V mlekarni na Izlakah

Ta stvar se ne tiče samo Zagorja

Ce mi v Medijskih toplicah na Izlakah pozimi potisnete roko v toplo vodo, ki iz podzemnega sveta neprestano kipl na dan, vam je gotovo žal za vs- to toploto, ki takole brez haska od- teka in spuhiti. Od 27 do 28 stopinj Celzija ima še vedno, čeprav nekateri zatrjujejo, da bi toplina še narasla, če bi izločili mrtle izvirke, ki so vdrl med tople. Potem, tako sodijo, bi do- bili aktivno vodo z najmanj 32 stopi- njami Celzija.

Zraven starega termalnega kopali- šča, ki ga ljudje uporabljajo samo v poletni sezoni, je v grobem zdaj že dograjen velik plavalni bazen. Služil

bo splošni rabi, a tudi plavalnemu športu in plavalnim tekmam. Navzlic topli prirodni vodi pa bo tudi ta bazen uporaben v glavnem samo v poletnem času, čeprav ima voda 27 stop. Celzija.

Ali bi morda ne kazalo te prirodne tople vode temeljiteje izkoristiti? In sicer sedanjim novi bazen tako dopol- niti, da bi bil pokrit ter za plavalni šport potem uporaben vse leto? Ali bi tu slovenski plavalni šport ne mogel dobiti sijajne priliko, da bi mogli naši plavalci vaditi in tekmovati vse leto? Kajpada, investicija v takšni obliki pa bi ne smela biti samo stvar Zagorja, ampak vse Slovenije!

Ladjevje »Jugolinije« bodo pomladili

Letos bodo gradili 8 novih ladij s skupno 84.000 ton nosilnosti

Reka, januarja. Ladje »Jugoslovske linijske plošbe« so opravile lani 239 voženj in prepele 1.870.000 ton blaga. Plan prevoza so prekoračile za 25 %, finančni pa za 26 %. Prekoračile so tudi bruto produkt boljšega izkoriščanja ladijskega prostora. Letos računajo, da bo uspeh še večji.

»Jugolinija« vzdržuje zelo važne pomorske zveze s Severno Evropo, Severno Ameriko, Azijo in

Daljni vzhod odpluje po ena ladja vsak mesec. V Severno Ameriko vozijo ladje redno vsakih 15 dni, s Severno Evropo pa ima »Jugolinija« dve progi in ladje odhajajo z Reke vsakih 10 dni. Če bo na razpolago dovolj ladij, bodo začele letos voziti še na nekatere drugih progah, da bo naša pomorska zveza z obema Amerikama še ugodnejša.

»Jugolinija« je dobila lani še dve veliki pristaniški tovorni

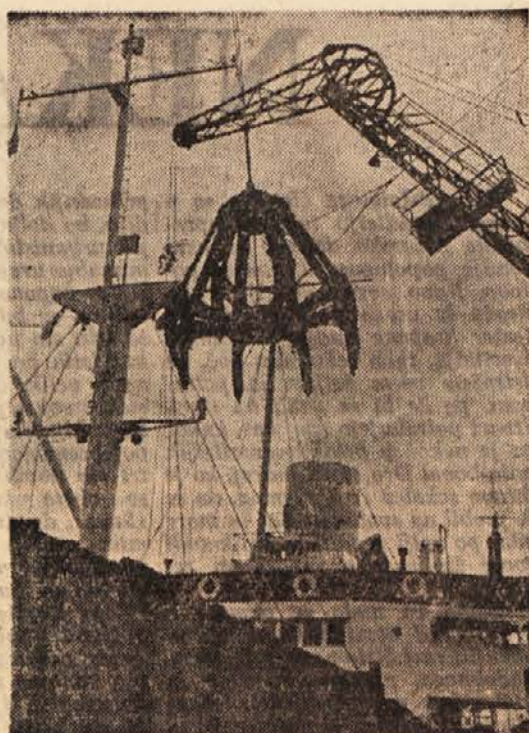
v podjetju »Jugoturbina« v Karlovcu izdelane turbine. Letošnje leto pa bo za to naše pomorsko podjetje prava žetev novih velikih, sodobnih ladij domačega izdelka. V začetku februarja bodo spustili na morje 10.500 tonsko

šala celotna nosilnost novih ladij »Jugolinije« konec letošnjega leta 84.000 ton.

Povečanje števila ladij bo mnogo koristilo ne samo podjetju, marveč vsej državi, saj je trgovinsko ladjevje za sleherni državno izredno važno. Tako bo omogočen še hitrejši razvoj naše zunanjetrgovinske menjave z mnogimi deželami, hkrati pa se bodo še bolj poglobili naši prijateljski stiki z zunanjim svetom. Povečanje števila naših trgovinskih ladij in njihova modernizacija kot sad dela naših požrtvovalnih strokovnjakov in delavcev v ladjedelnicah pa ne bosta učinkovita, če hkrati ne bomo modernizirali tudi mehanizacije in operativnosti naših pristanišč, zlasti reškega, ki pomeni za nas največja vrata v zunanji svet.

M. P.

Pristaniška dvigala imajo pri razkladanju in nakladanju tovornih ladij zelo pomembno vlogo. Prav od tehnične izpopolnitve teh naprav je predvsem odvisno, kako hitro se ladje zvrstijo ob pomolih in s tem kar najbolj omejijo brezplodno, vendar drago čakanje ladij na utovor oziroma iztovor. Na sliki: vsakdanji motiv v reškem pristanišču.

Obalna
potniška
ladja ob
jadranski
obali

Afriko, Z Reke odpluje vsakih 8 dni po ena ladja v pristanišča Bližnjega vzhoda. Na Srednji in

ladji po 10.500 ton nosilnosti. Zgradili so ju v reški ladjedelnici »3. maj« in na njih so montirane

trgovinsko ladjo »Šibenik«, ki jo grade v reški ladjedelnici. Konec marca ali v začetku aprila bodo spustili v Splitu na morje veliko turbinsko ladjo »Marjan«. Konec maja bo v reški ladjedelnici dograjena velika motorna ladja, ki se bo imenovala po ladjedelnici »3. maj«. Konec avgusta ali v začetku septembra bodo spustili na Reki na morje veliko motorno ladjo »Lika«, v Pulju pa ladjo »Uljanik«. To bosta prvi dve ladiji, ki bosta imeli v puljski ladjedelnici izdelana motorja po 4700 KM. V oktobru ali v začetku novembra bo prevzela »Jugolinija« od reške ladjedelnice motorno ladjo »Trepča«, v decembru pa veliko motorno ladjo »Nikola Tesla«, ki jo bodo spustili na morje v Splitu. Tretjo ladjo, ki še ni dobila imena, pa grade v ladjedelnici v Pulju. Tako bo zna-

Še cvete birokracija

Zadružniki v kmetijski zadrugi Ledine že drugo leto uspešno upravljajo lasten sklad za bolniško zavarovanje — sedaj pa naj bi ga ukinili, češ da bi bil tak sklad po »optimistični oceni« pasiven

V zadnjih letih smo na najrazličnejših zborih in sestankih večkrat slišali zadružnike razpravljati o socialnem zavarovanju kmečkega prebivalstva. O tem so zbirali podatke in predloge tudi najrazličnejši državni in oblastni organi.

Ob vsem tem razpravljanju pa se ponekod niso zadovoljili le z besedami. Prešli so na dejanja, pa čeprav brez izkušenj in brez trdne pravne osnove. Tako se je primerilo, da so na občnih zbiorih nekatere kmetijske zadruge o idrijski občini in njihove sosedo na Gorenjskem same ustanovile sklad za bolniško zavarovanje članov zadružnikov in njih družin. V ta sklad se n. pr. v kmetijski zadrugi Ledine stekajo sredstva, ki jih vplačujejo zadružniki (po 400 din letno na osebo) in sredstva, ki izvirajo iz morebitnih dotacij kmetijske zadruge. Iz zavarovalnega sklada dobijo zavarovanci povrnjene stroške za prevoz v bolnišnico oziroma v drugih stroških za zdravljenje v bolnišnici ali pri zdravniku, za zdravniške obiske na domu ter za zdravila. Pravilnik, ki so ga sprejeli na občnem zboru leta 1955, lahko člani spreminjajo na vsakem občnem zboru. Po izjavi upravnika KZ Ledine velja pravilo, da morebitne primanjkljaje sklada krijejo

zavarovanci z dodatnimi premijami. Do tu je vse v redu. Vendar se je našel, milo rečeno, birokrat, ki se je omešal v delo tega združnega sklada. Kmetijska zadruga Ledine je oktobra lani prejela odločbo: »...ustanovitev sklada za bolniško zavarovanje članov zadružnikov in njih družin kmetijske zadruge Ledine se ne odobri...«

V obrazložitvi te odločbe je najprej rečeno, da pravila sklada ne ustrezajo določilom uredbe o skladih za vzajemno pomoč in da prigraditvi sklada ni predložen proračun. Opomba glede proračuna bi eventualno držala. V obrazložitvi pa je dalje kup nesmiselnih ugibanj. Po »optimistični oceni« organa, ki ni odobril tega sklada — pri tem je upošteval »splošno merilo« stroškov in velikodušno odstopil od tega splošnega merila glede na zdravje ledinskih zadružnikov (na četrtino pri receptih, na polovico pri prevozih, na šestino pri zdravniških pregledih, skoraj na tretjino pri oskrbnih dnevih v bolnišnicah) — bi znašal primanjkljaj ledinskega zavarovalnega sklada 160.680 din! Takega zneska po mnenju, navedenem v obrazložitvi, KZ Ledine ne bi mogla kriti z dotacijo, ker so omes ugodni ali neugodni »poslovni rezultati letnih zaključkov«. Ocena finančne osnove, pravi

dalje obrazložitev, je izdelana po nepopolnih podatkih. Razen tega je treba k omenjenim izdatkom pripisati še upravne stroške. Iz vsega tega sledi, da sklad za bolniško zavarovanje »ne izpolnjuje pogojev«.

To pomeni, da sklada ne morejo zadružniki uspešno izkoristiti, ker bi po »optimistični oceni«, izdelani po nepopolnih podatkih, znašala izguba najmanj 160.000 dinarjev.

Nima pomena poudarjati važnosti bolniškega zavarovanja naploh, niti prikazovati dejstva, da je še tako trdno kmečko gospodarstvo bolj ali manj ogroženo ob vsaki hujši neugodi družinskega člana. Prav tako nima smisla poudarjati, da je kmet osebnost tudi gospodarsko prizadet, če zaradi bolezni ne more delati določeno dobo. Bolj zanimivo je, če opustimo birokratove »optimistične ocene« in njegovo velikodušno odstopanje od »splošnega merila« pri sestavljanju vzorca proračuna za tak sklad ter pogledamo dejanske razmere. Sklad obstoja že dve leti. V začetku letošnjega leta je imela KZ Ledine 210 zavarovancev, sredstva omenjenega sklada, določena pri banki v Idriji, pa znašala 15.896 dinarjev (i. j. presežek iz lanskega poslovanja).

K osemu temu komentar ni potreben. Omenimo naj le, da bi bilo neprimerno bolj (pravzaprav edino pravilno), če bi se spet za zdravstvo in socialno politiko pozanimal za dejansko stanje in pomagali ledinskim zadružnikom prilagoditi pravilnik veljavnim predpisom, kot da je po svojem uslužbenec poslal odločbo, ki onemogoča delovanje takega sklada in ki v njej predpisuje vzorec proračuna po »korigiranih« splošnih merilih. Morda bi raje še bolj izdatno korigiral splošna merila, saj ledinski primer kaže, da je ta zahteva poosem upravičena.

St.

GOSPODARSKE vesti

● Prvi del daljnovega Jajce—Zagreb je zgrajen. Dela za gradnjo daljnovega Jajce—Zagreb, ki bo precej razbremenil elektrogospodarstvo Slovenije glede dobav energije na Hrvaško, so v zadnjem času pospešeno nadaljevali. Kakor je znano, se je gradnja tega daljnovega zakašnila, saj bi moral biti dovršen že do konca leta. Te dni so dovršili vsa dela na odseku od hidroelektrarne Jajce II do Bosanske Kostajnice v dolžini 126 km. Ta del daljnovega so začeli preizkušati pod napetostjo. Hkrati so prenesli žice tudi čez reko Uno za spojitve bosanskega dela daljnovega s hrvaškega delom, kjer nadaljujejo gradnjo navzlic zimi in snegu. Računajo, da bo dela v kratkem končana.

● V letu 1957 so se nekoliko pocenili industrijski izdelki, podražili pa kmetijski pridelki. Po najnovejših podatkih Zveznega zavoda za statistiko (Indeks, št. 1/1957) je bil indeks cen v trgovini na drobno v decembru lanskega leta za okrog 2 % višji, kakor v decembru prejšnjega leta. Ta indeks (slovec na povprečju cen v letu 1955) je znašal lani v decembru 105 nasproti 103 v decembru prejšnjega leta in 94 v decembru 1954. Zvišanje indeksa cen na drobno je predvsem posledica podražitve kmetijskih pridelkov. Indeks cen kmetijskih pridelkov se je v enem letu dvignil od 101 na 106, indeks cen storitev od 102 na 112 in alkoholnih pijač od 109 na 124, medtem ko se industrijski izdelki v splošnem niso podražili, deloma celo pocenili, kakor predvsem tekstilni izdelki. Zanimivo je tudi gibanje indeksa cen pri proizvajalcih. Ta indeks se je za industrijske izdelke zmanjšal za 2 % in je znašal lani v decembru 100 nasproti 102 oziroma 97 v decembru prejšnjih dveh let. Nasprotno pa se je indeks cen kmetijskih pridelkov pri proizvajalcih (ki je ugotovljen šele za november) dvignil za 6 % na 104 v novembru minulega leta nasproti 98 oziroma 90 v novembru prejšnjih dveh let.

● Poplava surovega masla na svetovnem trgu. Deloma zaradi narasle proizvodnje, pa tudi zaradi konkurence čedalje kvalitetnejše margarine je na svetovnem trgu odvečna ponudba surovega masla v zadnjih mesecih zavzela tak obseg, da je na trgu prišlo do hudega poloma. Na Danskem je izvozna cena surovega masla od lanske jeseni padla od 7,37 na 4,90 danske krone za kilogram, torej za 33 %. V podobnih težavah je Nizozemska. Evropski trg preplavlja s svojim maslom Avstralija in Nova Zelandija. V Švici, ki sicer ne izvažata masla, pa tožijo mlekarne, da bo konkurenca kvalitetne margarine spravlja celotno mlekarstvo v težaven položaj ter zahtevajo, da se z obdavčenjem podprta margarina, ki stane zdaj za najboljšo kvaliteto polovico manj kot surovo maslo. Zatrjujejo, da se bo domača proizvodnja le na ta način lahko obdržala na sedanjih višini 6 kg na prebivalca letno. Pri tem opozarjajo, da gre razvoj po poti Nizozemske, kjer je margarina že tako izpodrinila maslo, da je do-

mača potrošnja masla padla na 3 kg na prebivalca letno.

● Tudi evropske države se uvrščajo med proizvajalce nafte. Da zadnje vojne je v Evropi le Romunija pridobivala večje količine nafte, namreč 6,5 milijona ton letno. Tik pred vojno pa je začela razvijati pridobivanje nafte tudi Nemčija (na zahodu ob nizozemski meji) in je leta 1938 dosegla nekaj nad pol milijona ton. Le malenkostne količine pa so pridobivali v Franciji, Poljski, Avstriji in Madžarski. Tudi v Jugoslaviji je pred vojno dosegla proizvodnja komaj tisoč ton. Danes pa je slika docela drugačna. Samo v Avstriji so lani nacrpal okrog 3,7 milijona ton nafte, v Nemčiji 3,5 milijona ton, v Franciji in Nizozemski pa po 1,2 milijona ton. Med državami, ki doma že v večji količini pridobivajo nafto, so tudi Italija, Madžarska in Jugoslavija. V naši državi je proizvodnja nafte lani prekoračila 300.000 ton. Seveda pa v večini teh držav domača proizvodnja krije le del potrošnje.

● V Angliji bodo do leta 1965 atomske elektrarne omogočile prihranek 16 do 20 milijonov ton premoga. V februarju 1955 so v Angliji izdelali program za gradnjo atomskih elektrarn z zmogljivostjo, ki ustreza zmogljivosti termoelektrarn z letno potrošnjo 4 do 5 milijonov ton premoga. Novi angleški minister za energijo Sir Percy Mills pa je zdaj glede na dobljene izkušnje izdelal nov razširjen program, po katerem bo zmogljivost novih atomskih elektrarn štirikrat večja.

DELAJSKO-DRUŽBENO UPRAVLJANJE

VEČ, BOLJE, CENEJE!

Iz razgovora z delavci Tovarne usnja v Šmartnem pri Liti o uveljavljanju delavskega samoupravljanja

Kmalu potem ko smo sekretarju Tovarne usnja v Šmartnem pri Liti povedali, da bi se radi razgovarjali s predsednikom delavskega sveta, kako bi bilo moč delavsko samoupravljanje poslej še učinkoviteje uveljavljati v njihovem podjetju in v usnjarski industriji, so začeli prihajati v direktorjevo pisarno iz vseh pisarniških prostorov delavci. Hkrati, ko si je predsednik delavskega sveta otiral roke v širok usnjarski predpisnik, da bi nam stisnil roke, je vprašal: »Boste vse zapisali?« Tako je prav: več glav več ve! Je rekel predsednik upravnega odbora, ko

dijo. Menimo, naj bi upravni organi okraja ali občine delavskim svetom v podjetjih tudi poslej predvsem svetovali, ne pa diktirali. Vzporedno s posvetovalno vlogo države uprave (državna uprava naj bi se resneje in priaznevneje življivala vanjo, kakor doslej) pa naj bi rasle pravice družbenega upravljanja. Omejimo se tokrat na najrazvitejšo obliko družbenega upravljanja — delavsko samoupravljanje. Naj naš razgovor sočujemo — delavsko samoupravljanje v naši tovarni. Že pred leti si je naš delavski svet začel program naših proizvodnih prizadevanj: več,

merno nizkimi premijami. Naj omenimo le to: lani smo iz lastnih sredstev dozdali nove prostore, s katerimi smo dobili 780 m² nove delovne površine. Menimo, naj bi sistem planiranja več ne izpreminjali, marveč le izpopolnjevali in ga sproti prilagajali rasti ter kakovostim in količinam spremembam v našem gospodarstvu.

VEČ ZAUPANJA, MANJ »SVETIH« POSLOV!

Kakor je na večjo produktivnost dela moč uspešno vplivati z objektivno ekonomsko stimulacijo, tako smo tudi menili, da odnos med Narodno banko in podjetji in vsi bančni »sveti« posli izražajo zaupanje ali nezaupanje našim delavskim svetom. V podjetja prihajajo različne revizijske, bilančne in kontrolne komisije, da bi pregledale poslovanje podjetja. Po kakšnih kriterijih spreminjajo te komisije različne postavke v letnih obračunih in razvrščajo namensko sklade, ni delavskemu svetu naše tovarne še nikoli uspelo ugotoviti, saj ga komisije vabijo, naj priklama ali odklana njihovim sklepom šele po pregledu poslovnih knjig. Tiskanih navodil ne kaže. Morda je to pripovedovanje drastično, toda prvi, ki ima pravico vedeti, kam vse bo odtekal dohodek podjetja, bi naj bil po našem prepričanju delavski svet podjetja, ki je dohodek ustvarilo.

Narodna banka je Tovarno usnja v Šmartnem pri Liti brez vsakršnega vzroka tri tedne zadržala še odobrene in kupljene devize za nakup kože v tujini, tako da tovarna ni mogla pravočasno izpolniti svojih pogodbenih obveznosti do inozemskega prodajalca. Zaradi take in podobne neekspeditivnosti Narodne banke (predvsem zaradi zmanjšanja obratnih sredstev, najemanja kreditov in plačevanja visokih obresti za te kredite itd.) so stvarni materialni stroški Tovarne usnja lani za tri milijone dinarjev presegli planirane. Ta primer navajamo kot neljubo in škodljivo zakonitost, ki se redno uveljavlja v odnosih med našo tovarno in Narodno banko, pred katero pa je delavski svet brez moči.

KAKO POVEČATI PROIZVODNJO

V odgovor na vaše vprašanje, kako naj bi zvečali produktivnost dela, naj povemo, da bi nam to uspelo že z drobnimi investicijami. To pomeni, naj bi kolektivni ostali za samostojno razpolaganje večji odstotek celotnega ustvarjenega dobička. Prav tako naj bi kolektiv razpolagal z delcem dobička, ki nam ga uspe ustvariti z znižanjem polne lastne cene in s stimulativnim delom od presečka planirane dobička. Produktivnost dela v celotni usnjarski industriji pa bi znatno narasla, če bi naši gospodarski organi vračali sredstva iz sklada za amortizacijo usnjarski industriji nazaj bolj vsestransko preštano kot doslej.

V. B.

V »Ljudski pravici« odpiramo novo rubriko, ki je namenjena predvsem delavskim svetom in organom družbenega upravljanja. Vabimo vse, ki sodelujejo v tem ali onem organu družbenega upravljanja, da nam sporoče svoje izkušnje, hkrati pa, da se obračajo na nas z vprašanji, kaj jih ovira pri delu in kaj bi bilo treba storiti, da bi se njihovo delo še bolj razmahnilo. V tej rubriki bomo objavljali odgovore naših najboljših strokovnjakov o vseh vprašanjih delavskega in družbenega upravljanja. Vabimo vse bralce, da nam pomagajo to rubriko napraviti za svojstven priročnik, ki bo v pomoč članom delavskih svetov, hišnih svetov, šolskih odborov, potrošniških svetov itd.

Za uvod v to rubriko se je naš sodelavec razgovarjal s predstavniki delavskega sveta Tovarne usnja v Šmartnem pri Liti. Poglejmo, kaj pravijo tam o uspehih, delu in perspektivah delavskega upravljanja v njihovem podjetju.

mo posedli za dolgo ovalno mizo. Kakor da bi naš obisk že dolgo pričakovali. Naš dveurni pogovor s predsedniki delavskega sveta, upravnega odbora, sindikalne organizacije, sekretarjem ZKS ter nekaterimi člani vodstva te tovarne strnjujemo zaradi pomanjkanja prostora v zgosten odgovor našim ustreznim vprašanjem:

UPRAVNI ORGANI NAJ SVETUJEJO — NE ODLOČAJO!

Z razvojnjo potjo in načeli naše gospodarske politike, kakor tudi s propozicijo letošnjega družbenega plana, se strinjamo; vzmirjamo nas le nekateri, če hočete, politično agitatorski posegi administrativnega aparata ljudskih odborov, ki jih naši delavski sveti še ne uspejo preprečiti. Navajamo primer. Lahko so načelniki tajništva za gospodarstvo ljudskih odborov zelo razgledani ljudje, toda zaradi specifičnosti problemov posameznih gospodarskih panog ne morejo tako dobro poznati drobnih proizvodnih problemov v industrijskih podjetjih, kakor njihovi delavski sveti. Zato z uveljavljanjem svoje upravne avtoritativnosti našemu gospodarstvu večkrat nehote škod-

bolje, ceneje! Toda zaradi majhnih materialnih sredstev, s katerimi razpolaga naš delavski svet in zaradi različnih motenj in predvidenem razvoju proizvodnosti in produktivnosti, ki jih delavski svet ni uspel preprečiti, smo morali pogosto odstopati od teh načel. Nekaj primerov:

PREDPISI SO ZADRŽEVALI...

Ze leta 1954 smo uvedli premiranje za prihranek energije. Prej smo porabili za vsak kilogram usnja 1,3 kg premoga, zdaj le še 0,84 kg. Tudi porabo električne energije smo prav s premiranjem znižali, in sicer za 56 %. Toda takrat smo premirali prihranke energije na lastno pest vedno v strahu pred revizijskimi pregledi. Zaradi slabosti plačilnega sistema, ki je uzakonal le plačila za dela na uro, smo morali izplačevati te premije kakor tudi nekatera akordna dela proti veljavnim gospodarskim predpisom, če smo hoteli doseči višjo produktivnost dela. Zda, ko so akordna dela in premije uzakonejene oblike stimuliranja produktivnosti dela, lahko povemo, da bi težko ocenili vrednost polpreteklega protizakonitega zvišanja produktivnosti dela s soraz-

Potrditev zaključkov namesto izvoznih kontingentov

Komite za zunanjo trgovino je nedavno izdal novo odredbo o izvoznih prepovedih, po kateri ostanejo dosedanje izvozne prepovedi v glavnem nespremenjene. Na novo so vključeni v seznam proizvodov, ki se ne smejo izvažati: surovo železo, kavstična soda ter vse vrste papirja in kartona razen cigaretnega papirja, roto-papirja in natron papirja, ne velja pa več izvozna prepoved za azbestno vlakno, surovi magnezit in mleti grafit, za prago in za deteljno, konopljeno in bombažno seme.

Po tej odredbi odpadejo vsi dosedanja izvozni kontingenti. Zato pa je komite za zunanjo trgovino zdaj izdal še posebno odredbo o proizvodih, ki se lahko izvozijo samo na temelju zaključkov s potrdilom Zvezne trgovinske zbornice. Obvezna potrditev izvoznih zaključkov velja po tej odredbi za pločevino vseh vrst, za baker in bakrene izdelke, aluminij in aluminijeve izdelke, za cink, svinco, živo srebro, glinico in koncentrat cinka, nadalje za žagan les iglavcev, natron papir, tkanine iz volne, bombaža in celulozne volne, usnjeno obutev, mesne konzerve, fižol, deteljno in konopljeno seme ter za jajca, govedo in goveje meso, prašiče in svinjsko meso, drobnico in meso drobnice. Zunanja trgovinska zbornica bo dajala prednost zaključkom, ki so glede cen in drugih pogojev ugodnejši. O izvozu blaga po potrjenih zaključkih bo Zunanja trgovinska zbornica vodila posebno evidenco.

BOJ PROTI KOSTANJEVEMU RAKU V PRIMORJU

Okužena drevesa bodo posekali

Posekan les bodo lastniki lahko prodali po dnevnih cenah tovarni tanina v Sevnici — Gole površine bodo pogozdili s kitajskim kostanjem, ki je odporen proti raku, ali pa s sadnim drevjem

Med raznimi boleznimi in škodljivci, ki napadajo naše gozdove in drevje, je nedvomno kostanjev rak med najbolj nevarnimi. Gre za nevarno okužbo skorje kostanjevih dreves, ki se hitro širi in je torej treba storiti vse, da se bolezen čimprej zaustavi in omeji. To temelji, ker je zdaj razširjena le v območjih krajih goriskega okraja in okoli Sežane in je nevarnost, da se kostanjev rak razširi tudi v notranjost države. O ukrepih proti tej bolezni so razpravljali že večkrat na raznih konferencah gozdarskih strokovnjakov in drugih izvedencev, zdaj pa so se lotili stvarnih ukrepov na terenu.

V načrtu je, da bodo vsa okužena drevesa v nekaj letih posekali, pridobljene površine pa pogozdili s tkz. kitajskim kostanjem, ki je odporen proti bolezni, ali pa s sadnim drevjem. V goriskem okraju so začeli sekati že pred kakimi desetimi dnevi, skupaj pa pride v poštev za posek okoli 17.500 kubičnih metrov lesa zasebnih in družbenih lastnikov na področju sedemdesetih-ridesetih katastrskih občin. Na

okrajni Upravi za gozdarstvo so, da bodo to delo lahko opravili v petih letih. Pričakujejo, da bodo te dni dobili prve pošiljke semen kitajskega kostanja, na kar bodo v drevesnicah v Panovcu in Goriskih Brdih vzgajali drevesca, da bi lahko čez kakih dve leti začeli pogozdovati.

Posek kostanja ni zgolj tehnično vprašanje, temveč pereč gospodarski problem, saj bo to neposredno prizadelo najbolj revne kraje zlasti v Goriskih Brdih, kjer kostanj gojijo na precejšnjih površinah. Razen prodaje sadežev, kmetovalci s pridom uporabljajo tudi listje, kostanjev les pa zlasti v Kožbanškem kotu uporabljajo v gradbenem namenu. Zatorej kaže storiti vse, da bo kmetovalce ta nujen ukrep čimprej prizadel. Po sporazumu, ki so ga pred kratkim dosegli predstavniki gozdarske službe in drugih organov s tovarno tanina v Sevnici, bodo prizadeti lahko prodajali posekan les temu podjetju po ugodnih cenah.

Kostanjeva drevesa so večidel na strnjanih kmetijskih površi-

nah ter bi to zato lahko uredili nove nasade sadnega drevja. Pri tem bi lahko precej pomagale splošne kmetijske zadruge na prizadetih območjih, kakor tudi kmetovalci sami.

M. D.

Zima na Veliki planini

Sedem dečjih posvetovalnic

2370 pregledanih otrok

Skrb za zdravstvo v občini Šmarje

Zdravstveni dom v Šmarju pri Jelšah je lani razen rednega dela v Domu širil v veliki meri tudi preventivno dejavnost. Samo v sedmih dečjih posvetovalnicah, ki delujejo na območju šmarske občine so bili lani pregledani 1304 otroci. Razen tega je bilo

pregledanih 1066 šoloobveznih otrok. Materam v teh zdravstvenih preceh neposredno pomagajo, je s tem dana možnost, da prisajajo svoje najmlajše na redne preglede. Na domu pa jih kdaj pa kdaj obišče tudi patronažna sestra. Zdravnik, ki obišče dečjo posvetovalnico, ima pred pregledom krajše predavanje. Teme na takih predavanjih obsegajo najbolj aktualne probleme. Matere so se tudi navadile, da prihajajo v posvetovalnico po razne nasvete.

Neposreden uspeh take zdravstvene prosvete in dela dečjih posvetovalnic je nedvomno padec umrljivosti otrok pod republiško povprečje. Zaostlosti in nerazgledanosti večine ljudi v teh krajih je pripisati, da je bila nekoč umrljivost otrok tudi znatno večja. Dasi sta na vsem območju šmarske občine le dva zdravnika, je bilo lani 53 različnih zdravstvenih predavanj.

Kot poseben problem za šmarsko okolico še zmeraj velja alkoholizem. Le-ta ima svoj kvaren in usoden vpliv tudi na otroke. Niso redki primeri, ko otroku starši že navsezgodaj, preden gre v šolo, dajo piti sadjeve ali vino. Zdravstveni delavci se proti takim pojavom bijejo na najraznovrstnejše načine. — Šef Zdravstvenega doma dr. Viktor

Longer, ki je že 32 let zdravnik v teh krajih, je iz lastnih izkušenj povedal, da boluje precej delavcev na želodcu. Tu gre predvsem za tiste delavce, ki se ponoči, ali zgodaj zjutraj vozijo na delo v Celje. Vzrok temu je slaba prehrana in naporno delo. O umrljivosti v šmarski občini govore podatki, in sicer umre tretjina zaradi srčnih obolenj in obolenj ožilja.

Zgoraj smo nanizali le nekaj podatkov o zdravstveni službi in delu v minulemu letu. Vendar je bilo na območju občine Šmarje pri Jelšah storjeno še marsikaj drugega, tu so tudi številne težave in problemi, ki pa jih je moč tu in tam s prizadevnim delom zdravstvenega kadra tudi premostiti.

FK

Pripravljeni bodo pričakali sezono

Pred dnevi je bila v Mozirju konferenca z vsemi upravniki in poslovojnimi gostinskimi obratovi socialističnega in privatnega sektorja moziške občine. Konferenca je sklicala gostinska zbornica za okraj Celje z namenom, da se na njej pogovore o pravočasni pripravi na letošnjo sezono. Konferenca je bila na splošno dobro obiskana. Udeležili so se tudi predstavniki Oblo Mozirje ter raznih občinskih inšpekcij.

Na področju moziške občine deluje 23 gostiln socialističnega sektorja, 9 gostiln privatnega sektorja in 7 planinskih postojank. Gostilna so imela v letu 1956 več kot 75 milijonov dinarjev prometa ali več kot 3 milijonov dinarjev manj kot v letu 1955. Največji padec prometa je opaziti pri alkoholnih pijačah. Zadače, ki jih je treba rešiti, da mladiča manj pijaneje kot je pred leti.

Na konferenci so največ govorili o pripravi na letošnjo sezono. Sklenili so, da morajo imeti vsa gostilna razen mize hrane na razpolago tudi topla hrana. Posebno skrb bodo posevili ureditvi lokalov. Lani so jo nekoliko izboljšali vendar pa bo potrebno še precej napraviti. Občinski ljudski odbor bo dal v ta namen na razpolago potrebna finančna sredstva iz občinskega investicijskega sklada. Sanitarna in tržna inšpekcija bo vprašanja čistote, ureditve lokalov in postrežbe posredovala v bodoče še več pozornosti kot lani. Sklenili so, da bo sanitarna in tržna inšpekcija pred sezono pregledala vse gostinske lokale in tako pravočasno ugotovila, če so pripravljeni za sezono.

Na konferenci so sklenili, da bodo privatna gostilna pavilizarili. Pri odmeri pavilnarjev obdržati tako se sektorja kot privatnega sektorja bo sodelovala tudi okrajna gostinska zbornica. S takim sodelovanjem upajo, da bo obdržati pravičnima.

Za vzgojo in izpopolnjevanje gostinskega kadra bodo v mesecu marcu in aprilu organizirali v okviru gostinske zbornice dva posebna tečaja. Navzgor so tako samisel gostinske zbornice pozdravili. Na konferenci so tudi sklenili, da čene gostinskih storilov na bodo višje, čeprav bodo plače pavilnarjev.

Iz šostanja

V šostanju je bilo v torek 22. januarja zvečer zanimivo predavanje, ki ga je organizirala ljudska univerza. O vstihu in o življenju na Kitajskem je govoril sekretar okrajnega komiteta ZKS za celjski okraj tovarnik Simončič. Predavanje je bilo slikovito in si takih šostančanih še žele.

Na občinskih sindikatski seji je ta teden razpravljali o tarifnih pravilnikih. Razprava je bila izredno živahna in je pokazala, da se delavci v podjetjih zavzemajo za pravilno rešitev tega vprašanja. Iz razprave je bilo mogoče povzeti, da tu in tam še posamezniki samovoljno ravna. Kako je sicer mogoče, da je nepravilno delavce na nekem delovnem mestu enako plačani kot kvalificiran? Najbolje je, da imajo pravilnik objektivno predstavljeni v radikalni lignta Velenje ter v usnjeni Šostanj. Do prihodnje seje so se vsi zastopniki podružnic obvezali, da bodo v svojih kolektivih temeljito predstavljeni pravilnike in predlagali korekture.

Krojni tečaj v Mozirju

Razen Kmetijske gospodarske šole in tečaja Rdečega križa, ki ga obiskujejo ženska mladina in je letos v Mozirju tudi krojni tečaj. Za organizacijo in delo tega tečaja imajo največ zasluge žene zadrugnice, aktiv mladih zadrugnikov in KZ Mozirje. Tečaj obiskuje več kot 20 pretežno kmetijskih deklet. Na tečaju se dekleta učijo krojenja in raznovrstnega ročnega dela.

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli Anton Cergol, star 71 let, doma iz Trsta; Franciska Hudomal, roj. Drobina, stara 85 let, doma iz Viča pri Ljubljani; Josipina Golobčič, rojena Centrik, doma iz Černiče vasi; Janica Debeljak, star 65 let, doma iz Mokronoga, od koder je prišel v Ameriko pred 50 leti (postal je 2rtv avtomobilske nesreče); Stefan Peterlin, star 64 let; Anton Kušnik, star 68 let, doma iz Trebnje vasi; Zorija Simenc, roj. Kovsca, stara 71 let, doma iz vasi Sv. Janez; Marija Hobevar, roj. Novak, prej poročena Kastele, stara 69 let, doma s Kamnega vrha; Anton Korosec, star 50 let, rojen v Clevelandu; Roman Maver, star 77 let, doma iz Žužemberka; Jakob Volk, star 64 let; Antonija Lekan, star 83 let, doma iz Babnega polja pri Raketi; Friderik Pavšič, star 42 let, rojen v Clevelandu; Janez Urbančič p. d. Počivalj, star 88 let, doma iz Velike Pristave pri Pivki; Miha Jančar, star 71 let, doma iz Polji pri Ljubljani; Miha Bukovec, star 65 let, doma iz Potoka; Viktor Kompare, star 70 let, doma iz Raše; Elizabeta Vogel, stara 88 let, doma iz vasi Grmovlje na Dolenskem; Rozalija Adler, roj. Fortuna, stara 67 let, in Anton Korosec, star 50 let.

PREVENTIVNO ZDRAVSTVENO VARSTVO

Po letošnjem predračunu bo imel Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Novi Gorici na razpolago okrog 13 milijonov dinarjev v skladu za preventivno zdravstveno varstvo. Od tega zneska bo opremljenih 20 oddelkov v republiški sklad, ostalih 11 milijonov pa so po-

razdelili in namenili ta sredstva sorazmerno s potrebami za varstvo matere in otroka, za higiensko tehnično zaščito, za protituberkulozno službo, za vzgojo preventivnega zdravstvenega kadra, za zdravstveno prevozno prebivalstva, za tabornjenje učencev v gospodarstvu, itd.

Za zdravstveno prevozno prebivalstva je bilo namenjenih 800 tisoč dinarjev, ki jih bodo uporabili zlasti za razne predavanja, razstave in prikazovanje filmov, ker je bilo ugotovljeno, da je prehrana prebivalstva v goriskem okraju na splošno precej enolična in pomanjkljiva, kar vsekakor tudi negativno vpliva na zdravje ljudi, zvišuje število bolnikov med zavarovani in tako neposredno povečuje izdatke zavoda. Prav zaradi tega je bila dodeljena denarna pomoč tudi Higienskemu zavodu v Novi Gorici, ki analizira in opravlja kontrolne preglede živil.

Na področju Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Novi Gorici je skupno 1985 uveljavljenih invalidov in invalidske pokojnine, od katerih bi se jih lahko precej rehabilitiralo za drugo delo, vendar do sedaj tega problema niso reševali enotno in sistematično, kakor bi bilo treba. Z ustanovitvijo nove splošne bolnišnice v Šempetru pri Gorici pa se je tudi to premaknilo z mirne točke in je bil osnovan začetni oddelček kot začetek bodočega zavoda za rehabilitacijo invalidov. V ta namen bi bilo potrebno v poslopij splošne bolnišnice adaptirati poseben paviljon, za kar je Republiški zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani že nakazal znesek 3 milijone dinarjev. V bolnišnici je bila tudi namočena medicinska sestra — fizioterapevtka. Upati je, da bi se tako močno vajel invalidov, predvsem mlajših, spet usposobiti za pridobitno delo in jih vključiti v proizvodnjo na tisti delovnih mestih, ki bodo primerna stopnji njihove invalidnosti. Vsa dela v zvezi s rehabilitacijo in prevzivalitvijo invalidov bo vodil poseben odbor, v katerem bodo predstavniki sveta za socialno zavarovanje, zavoda za socialno zavarovanje, okrajnega sindikalnega sveta, itd.

Rehabilitacija invalidov

Na področju Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Novi Gorici je skupno 1985 uveljavljenih invalidov in invalidske pokojnine, od katerih bi se jih lahko precej rehabilitiralo za drugo delo, vendar do sedaj tega problema niso reševali enotno in sistematično, kakor bi bilo treba. Z ustanovitvijo nove splošne bolnišnice v Šempetru pri Gorici pa se je tudi to premaknilo z mirne točke in je bil osnovan začetni oddelček kot začetek bodočega zavoda za rehabilitacijo invalidov. V ta namen bi bilo potrebno v poslopij splošne bolnišnice adaptirati poseben paviljon, za kar je Republiški zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani že nakazal znesek 3 milijone dinarjev. V bolnišnici je bila tudi namočena medicinska sestra — fizioterapevtka. Upati je, da bi se tako močno vajel invalidov, predvsem mlajših, spet usposobiti za pridobitno delo in jih vključiti v proizvodnjo na tisti delovnih mestih, ki bodo primerna stopnji njihove invalidnosti. Vsa dela v zvezi s rehabilitacijo in prevzivalitvijo invalidov bo vodil poseben odbor, v katerem bodo predstavniki sveta za socialno zavarovanje, zavoda za socialno zavarovanje, okrajnega sindikalnega sveta, itd.

Konferenca o plačnem sistemu

Tudi v železniških podjetjih, kjer je zaradi velikega števila različnih delovnih mest to vprašanje še tembolj zametano, sedaj precej razpravljajo o plačnem sistemu. Na osnovi dolga železnega družbenega plana za 5 ostroma 10 odstotkov. Da bi se pri tem uporabljala kolikor mogoče enotna merila in da bi ne bilo pri enakih delovnih mestih v raznih podjetjih prevelikih razlik, so bile te dni na pobudo Republiškega odbora sindikatskega železničarjev sklicane večje železniških kmetijskih sektorjev konferenca, na katerih so se o tem pogovorili in došlih smernice, po katerih naj se izvede sprememba tarifnih pravilnikov.

Dva, ki sta kradla iz maščevanja

Tako sta se vsaj zagovarjala priučeni elektromonter Zvonko Groznik iz Litije in Vinko Zeleznik, kamnoseki delavci iz Daljne vasi pri Lavrici.

Javni tožilec je obtožil Groznika, ki je bil kljub svojim 26. letom že ponovno pred sodnijo, da je v letih 1954 in 1955 na 26. decembra lani v priročno delavnico predniece v Litiji in od tu odnesel za okrog 60.000 din raznega orodja in električnega materiala. Ko je bilo nesporno ugotovljeno, da je storilec te tatvine prav Groznik, je sicer priznal, da jo je res on storil, vendar pa se skliceval na to, da ni bil njegov namen kraditi, ampak se samo maščevati nad takimi kajalnim lastnikom, s katerim se je bil ob neki priložnosti skregal in stopenil, in katerega dolžnost je, skrbeti za omenjeno delavnico.

Tak zagovor sodnikov seveda ni preprečil, posebno še ne, ker je Groznik ukraden predmete že uporabljal pri svojem delu, razen tega pa tudi povedal na sodišču, da bi bil nekaj ukradenih stvari prodal.

Sodišče mu je odmerilo za to maščevanje 9 mesecev strogega zapor. Zaradi maščevanja nad podjetjem »Marmor« v Ljubljani je ukradel, kakor pravi, električni vrtni strojček, vreden okrog 35.000 din, tudi Vinko Zeleznik, ki je bil pri »Marmorju« v službi že okrog 4 leta kot kamnoseki delavec. Ves čas je piljavec bil in bil tudi sicer nediscipliniran. Pri podjetju so namreč pričakovali da je prišel k pameti, zato so mu marsikaj spregledali. Preden pa mu je iztekla odpovedna doba, se je hotel Zeleznik na račun podjetja še okoristiti. V zgodnjih jutranjih urah je odšel na gradbišče nove zgradbe Ljud-

Kako nuditi dopolnilno izobrazbo odraslim?

V nedeljo je bil v Zalcu občni zbor Svobod in prosvetnih društev. Izmed 21 prosvetnih društev je na zbor poslalo delegate 16 društev.

V razpravi, ki je sledila poročilom o enoletnem delu Sveta Svobod in prosvetnih društev, so sodelovali številni delegati. Ugotovili so, da je eden izmed važnih pogojev za uspešno delo pro-

svetnih društev sodelovanje z ostalimi organizacijami, predvsem pa s delovnimi kolektivi. Zelo pozitivno dejstvo je, da se je večina aktivnih ljudskoprosvetnih delavcev v družbi pričela intenzivno baviti s mislijo, kako nuditi odraslim delovnim ljudem razen ostalega tudi nekaj dopolnilne izobrazbe in vzgoje. To plat društvene dejavnosti je podčrtala tudi razprava, ki je bila prav zaradi tega zelo plodna. Koristne misli in napotke, ki sta jih navzočim posredovala tov. Svetek, predsednik okrajnega Sveta Svobod in prosvetnih društev in tov. Ivan Kovač, sekretar občinskega komiteja ZKS, so delegati toplo pozdravili. Medtem ko so delegati iz Polzele poudarjali, da se imajo za lepe uspehe pri delu svojega društva zahvaliti prav temu, da je pri njih tesno sodelovanje med organizacijami in da uživa društvo polno podporo delavskega sveta in sindikata to-

varne nogavic, so pa Zalcani tožili, da pri njih takšnega sodelovanja ni mogoče doseči. Zalka Svoboda se po začasnem zastopju spet zbuja in krepi svoje sekcije. Potrebno pa bi bilo doseči, da bi se sindikalne organizacije in pristojni ljudje v podjetjih bolj zanimali za delo Svobode, saj ta končno s svojim vzgojnim delom dviga zavest in socialistično miselnost tudi njihovih proizvajalcev. Izavolili so nov občinski svet, ki bo usmerjal društveno dejavnost v naslednjem obdobju. Imenovali pa so tudi 4 komisije za različne sektorje dela. JG

Razprava o povečanju plač v gospodarstvu

V nedeljo je bil v Nazarju sestanek z vsemi predsedniki sindikalnih podružnic in predstavniki delavskih svetov in upravnih odborov gospodarskih organizacij s področja moziške občine, ki ga je sklical Občinski sindikalni svet Mozirje. Na sestanku so razpravljali o vprašanju, ki se tičejo povziranja plač v gospodarstvu.

Po daljši in zelo živahni razpravi so prišli do enotnih gledišč. Sklenili so, da bodo najprej pregledali in ugotovili realnost dosedanjih tarifnih postavk. Pri izdelavi novih tarifnih postavk bodo predvsem upoštevali, da se v prvi vrsti povzira tarine postavke za tista delovna mesta, od katerih se lahko pričakuje tudi povziranje storilnosti in delovne vrednosti. Nekateri so bili mnenja, naj bo povziranje plač linearno. Večina navzočih je tako stališče odklonila. Tarifne pravilnike bodo popravili ob tesnem sodelovanju vseh pristojnih organov, posebno

pa sindikalnih podružnic. O vseh spremembah v tarifnih pravilnikih bodo razpravljali tudi po sindikalnih podružnicah. Pri občinskem sindikalnem svetu bodo ustanovili posebno komisijo, ki bo pregledovala tarine pravilnikov.

BRALCI NAM PIŠEJO...

Zjutraj bi prišli radi ob času v službo

Ze več let je skrita tih želja v rednih vseh tistih uslužbenecih in delavcih, ki se vozijo na delo iz Celja in iz drugih bližnjih krajev ob njem v Savinjsko in Saleško dolino. Da, tih želja... Prav tako kakor si želijo uslužbenca, da bi bili pravočasno na službenem mestu, si to še bolj žele podjetja in ustanove.

Vsi ti, ki jih je nad 80, se zaradi stanovanjske stiske, predvsem v Šostanju in v Velenju vozijo na delo z vlakom, ki odhaja iz Celja nekaj minut po 8. uri zjutraj in pride v Velenje ob 8. uri. Ker ima ta vlak zvezo z ljubljanskim in korosem, mu je skoraj nemogoče spremeniti urnik.

Vsi ti potniki bi želeli biti vsaj ob 8 na delovnem mestu. Ali ne bi bilo mogoče, da bi uprava železnice dodelila jutranjemu tovrstnemu vlakcu dva potniška vagona, ki bi tako rešila problem na savinjski progi?

S tem bi bila tudi dolgoletna želja vseh tistih, ki se vozijo zjutraj v službo, uresničena. Prihadi

Kaj bo iz zlata?

»Metliški četvrtček«, stanovanjska hiša tovarne pletenja »Beti« v Metliki stoji na pol dograja že celo leto. Do sedaj je stala gradnja 25 milijonov dinarjev, stanovanje v njem bodo imele štiri družine. Pravijo, da bodo potrebovali še 30 milijonov dinarjev, da bodo stanovanja vseljena. Metličani vprašujejo, koliko stanovanjskih hiš bi zgradili za ta denar, morda 25 ali pa še več, koliko delavskih družin bi bilo za ta denar pod streho?

III. Bančni ples LRS

9. FEBRUARJA ~ LJUBLJANA-TABOR

PRESKRBITI SI VABILA V BANKAH IN HRANILNICAH

Izpred sodišča v Ljubljani

Od pijančevanja do tatvin

Od konca meseca novembra 1956 pa do konca januarja 1957 so bili prebivalci Kranja in najbližje okolice precej vznemirjeni zaradi številnih tatvin perila. Perilo je bilo ukradeni, ko so ga gospodinjke sušile na dvoriščih, vrtovih, balkonih ali terasah, in to predvsem čez noč. Na te tatvine so bili 24-letna delavka Ana Nikolič in 37-letna gospodinja Marija Udir konec leta 1956, ko sta se pogovarjali, kako bi najlaže prišli do denarja, domenili, da bosta začeli krasti perilo in ga prodajati. Ta dogovor sta tudi uresničili, saj sta v oseminajstih primerih kar dobro olajšali nepravne strani, ki so čez noč puščale perilo viseti na prostem.

Poleg primerov, kjer sta kradli skupaj, sta se podali po tatinskih postilih tudi se vsaka zase ali pa sta se izbrali za družbo še koga drugega. Nikoličeva je skupno s svojim možem Stojanom in Marijo Catarjevo ukradla v februarju 1954 tudi žensko kolo, ki je stalo nezavarovano pred nastav, ki je bilo ukradeni tudi sam pri treh tatvinah. Janko Udir pa pri dveh, razen tega pa je Udir, čeprav je vedel za tatvine svoje žene, to mirno gledal in se prikrival ukradene predmete.

Vsi obtoženci so pred sodiščem skoraj v celoti odkrilostran priznali vse storjene grehe in jih opravičevali v glavnem s težavnimi gnotimi in

družinskimi prilikami, povedali pa tudi, da so se vdali pičli in da jih je prav to spravilo tako daleč, da so se lotili tatvin.

Dva, ki sta kradla iz maščevanja

Tako sta se vsaj zagovarjala priučeni elektromonter Zvonko Groznik iz Litije in Vinko Zeleznik, kamnoseki delavci iz Daljne vasi pri Lavrici.

Javni tožilec je obtožil Groznika, ki je bil kljub svojim 26. letom že ponovno pred sodnijo, da je v letih 1954 in 1955 na 26. decembra lani v priročno delavnico predniece v Litiji in od tu odnesel za okrog 60.000 din raznega orodja in električnega materiala. Ko je bilo nesporno ugotovljeno, da je storilec te tatvine prav Groznik, je sicer priznal, da jo je res on storil, vendar pa se skliceval na to, da ni bil njegov namen kraditi, ampak se samo maščevati nad takimi kajalnim lastnikom, s katerim se je bil ob neki priložnosti skregal in stopenil, in katerega dolžnost je, skrbeti za omenjeno delavnico.

Tak zagovor sodnikov seveda ni preprečil, posebno še ne, ker je Groznik ukraden predmete že uporabljal pri svojem delu, razen tega pa tudi povedal na sodišču, da bi bil nekaj ukradenih stvari prodal.

Sodišče mu je odmerilo za to maščevanje 9 mesecev strogega zapor. Zaradi maščevanja nad podjetjem »Marmor« v Ljubljani je ukradel, kakor pravi, električni vrtni strojček, vreden okrog 35.000 din, tudi Vinko Zeleznik, ki je bil pri »Marmorju« v službi že okrog 4 leta kot kamnoseki delavec. Ves čas je piljavec bil in bil tudi sicer nediscipliniran. Pri podjetju so namreč pričakovali da je prišel k pameti, zato so mu marsikaj spregledali. Preden pa mu je iztekla odpovedna doba, se je hotel Zeleznik na račun podjetja še okoristiti. V zgodnjih jutranjih urah je odšel na gradbišče nove zgradbe Ljud-

ŠTEVILO KAZNIVIH DEJANJ v ptujskem okraju pada

Iz poročila Tajništva za notranje zadeve pri OLO Ptuj pred Svetom za kaznivih dejanj v primeru s drugimi leti v upanju. Še zmeraj so po številu na prvem mestu kazniva dejanja zoper družbeno in zasebno lastnino, katerih je bilo lani 581 primerov. To so skoraj izključno manjše in večje tatvine družbenega in zasebnega imetja, katerih pa je v primerjavi s drugimi leti nekoliko manj, kar gre pripisati aktivnosti organov LM in javnosti, ki je le-tim pomagala. Na drugem mestu so kazniva dejanja zoper življenje in telo, katerih je bilo 304. Čeprav je 10 primerov manj kot leta 1955, je vendar pretepaštvo še vedno pereč vprašanje, s katerim se v ptujskem okraju ukvarjajo organi TNZ. V 308 primerih so ta dejanja bila izvršena v vinjenem stanju, in to v nesolidnih gostilnah in »vinskih vino-toh«. Kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo so se v letu 1956 občutno zmanjšala (51 kazenskih dejanj manj kot leta 1955). Skupno je bilo 142 primerov, in to največ nedovoljenega trgovanja in uničevanja gozdov. Stalni kontrola, predvsem pa večja ponudba blaga je zelo omejila nedovoljeno trgovino, razen pri nedovolje-

CLANI Prešernove družbe

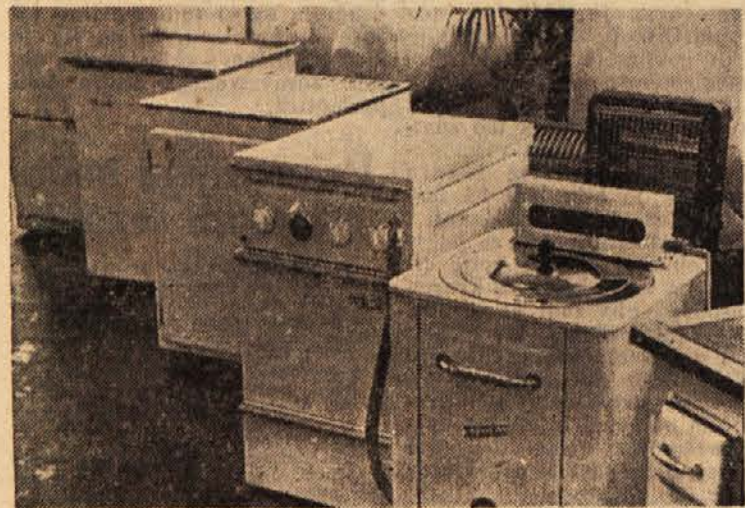
obnovite članarino za l. 1957!

-ak-

Sem in tja še kratki stiki KO HOČEMO PRITISNITI NA GUMB

Vso stvar smo si predstavljali, dokler smo o njej le slišali, nadvse idealno. Pritisneš na gumb in sesalec požre ves prah in stanovanju. Pritisneš drugič in stroj opere perilo, v promenadni obleki pripravljaj kosilo, ker so tudi tu poglaviti gumbi itd. Zelo naših gospodinj so šle v korak s časom in šele, ko smo imeli priložnost ogledati si vsaj nekatere teh stvari tudi doma, smo nekoliko bolj prenehali pretirano blagovati mehkanizacijo na gumb. Zaradi nekaterih gospodinskih pripomočkov, ki smo jih dobili na domače trži-

ščice, pa nas je sem in tja celo zabolela glava. Saj pa je to tudi pomenilo

Pralni stroj, štedilnik in hladilnik

denarja za preusmeritev proizvodnje in izdelavo prototipov, preden pridejo na serijsko proizvodnjo, čeprav bi potrebovali v Sloveniji zadostovalno proizvodnjo hladilnikov v dveh tovarnah, kjer pa bi se morali zavzeti za izpolnitev in pocenitev proizvodnje.

Prav v zadnjem času so do tega spoznanja prišle tudi tovarne same. Na pobudo mariborskih tovarn so osnovali nekatere skupnosti, kjer bodo skušali te cilje doseči s kooperacijo. Temeljitejši ekonomski račun bi bilo tudi treba napraviti, preden se resno lotimo izdelovanja domačih pralnih strojev. Za to proizvodnjo sta se odločili za sedaj dve tovarni, vendar stroji, čeprav so boljše od prve serije, še ne ustrezajo željam kupcev niti po kvaliteti niti po ceni. Tako kot pri izdelavi hladilnikov bi bilo treba tudi tu ugotoviti, katera tovarna ima največ pogojev za solidno in ceneno proizvodnjo in kako bi si bilo moč tudi tu pomagati s kooperacijo.

Za sedaj še najbolj ustrezajo hladilniki, ki jih izdelujeta »Hidromontaža« in »Tobi«. Za izdelavo sesalcev za prah pa se je odločila tovarna »Erma« Smarje-Koper, vendar pa je tudi to šele začetek. Sedanja cena teh njenih izdelkov je previsoka, poceniti pa bi jih bilo moč šele z razširitvijo proizvodnje.

POLET, KI BUDI POMISLEKE

Na Zavodu za napredek gospodinjstva o raznih gospodinskih pripomočkih, ki jih je moč dobiti v naših trgovinah, za sedaj še ne dajejo uradnih izjav. Pravijo, da bi bilo preuranjeno. V neuradnem razgovoru pa zvemo, da Zavod sedaj še ne more sproti ocenjevali teh predmetov, jih priporočati potrošnikom in dajati v zvezi z njimi nasvete za izpolnitev industriji deloma zato, ker daje industrija mimo njih proizvode v prodajo, deloma pa zato, ker še nimajo urejene preizkuševalnice, kjer bi bilo moč sproti in hitro oceniti vse te proizvode.

Tako imamo sedaj v prodaji raznovrstne pripomočke iz najrazličnejših tovarn, o katerih lahko izrečejo v glavnem pohvalo ali kritiko le potrošniki, ki se

Sesalec za prah, izdelek tovarne »Erma« Smarje-Koper in električna peč

POTROŠNIK PLACA RACUN

S prodajo električnih gospodinskih pripomočkov trgovina nima posebnih težav in kot pove direktor »Elektrotehne« tudi pritožb o teh predmetih ni veliko. Deloma zato, ker se že trgovina sama brani navajati dvomljive izdelke, precej pa tudi zato, ker potrošniki še nimajo izostrenega kritičnega odnosa pri nakupih. Tembolj bi bilo zato zaželeno sodelovanje Zavoda za napredek gospodinjstva, če bi uspel prilagoditi svoja prizadevanja željam kupcev. Veliko si trgovina obeta tudi od uvedbe zaščitnih znakov, ki naj bi preprečili prodajo nekvalitetnih in slabih pripomočkov. Nedvomno ima svoj prav tudi direktor »Elektrotehne«, ko meni, da ne bodo vsega rešili samo hladilniki in pralni stroji, temveč bi bilo prav, če bi se n. pr. industrija odločila za izpolnitev zelo preprostega, a vsakemu gospodinjstvu nujno potrebnega predmeta, namreč likalnika. Le-ti so še vedno taki, kot so bili pred dvajsetimi leti, čeprav bi z malenkostnimi izpopolnitvami lahko dali na trg dokaj kvalitetnejše blago.

VRSTE NE V TRGOVINI. TEMVEČ PRI DIREKTORJU

Te vrste niso tako upadljive, da bi jih fotoreporter lahko ujel na filmski trak, ker se ljudje ne drenjajo pred prodajalnami, pač pa potrkajo, in to ne malokdaj, na vrata direktorjeve pisarne, da bi jim pomagal pri nabavi pripomočkov, uvoženih iz inozemstva. Povpraševanje po le-teh je namreč veliko. Minulo leto je Slovenija uvozila za 2 milijona dolarjev elektromateriala, letos pa so predvidene nabave v višini 4

milijonov dolarjev. Te številke ponazorjuje pralni stroje, sesalce za prah, kombinirane z loščili za parket, hladilnike, električne štedilnike, grelne blazine, izpopolnjene likalnice itd. Vendar pa so letos predvideni nekoliko višji uvozni koeficienti, zaradi katerih bodo predmeti nekoliko dražji. Skoda je le, da pri določitvi koeficientov ni upoštevana logična razporeditev, temveč so določeni pavšalno. Domači industriji bi bolj ustregli, če bi z večjimi koeficienti obremenili n. pr. tiste uvozne predmete, ki bi eventualno škodovali razvoju domače industrije, manjši pa naj bi bili pri onih predmetih, ki jih naša industrija še ne izdeluje in ki jih morda še nekaj časa ne bo sposobna izdelovati. Enotna podražitev uvoženih predmetov pa prav gotovo ne bo v celoti koristila ne pobudam domače industrije ne potrebam potrošnikov. M. N.

== Z A P L I S ==

V bližnji prihodnosti se nam obeta več plesnih prireditev. Nas, žene in dekleta, že zdaj skrbi, kaj in kako se bomo oblekle. Tako skrbi so upravičene, saj včasih res ne vemo, kaj bi bilo primernejše za nas. Ko kupujemo novo obleko, smo v dvomih, kakšen kraj bi izbrali, ali dolgo ali kratko obleko in končno ugotovimo, če se stara obleka morda da kako preurediti, da bo drugačna. Seveda so te skrbi skrivne, čisto naše in jih ne bomo razumeli sprčo finančnih stroškov, na katere so take misli vezane. Zato se bomo podrobno pomenile in dobro premislile prav vse, preden se bomo odločile. Svetovalec nam bo nekaj idej in zamisli za plesno obleko, ostalo pa boste izbrale in premislile same. Če začnem pri novi obleki, naj takoj povem, da je najprimernejša

trietrt dolga obleka »cototali«, ne glede na to, kdo jo nosi, mlado dekle ali žena. To pa zato, ker za tak kraj potrebujemo manj blaga, manj denarja in se tudi ugodno počutite v njej. Nепrijeten je občutek v plesni obleki, če je preveč dekolirana, da vas zebe in obilna tako imenovana kurja polt. Če je obleka dolga, se vam zamota med noge in ovira pri plesanju. Vse to in še marsikaj drugega dela občutek neugodnosti, ki je pri družabnih prireditvah čisto odvračajo. Zato se moramo vsem temu izogniti.

Cototal plesna obleka je lahko sesita iz tafta, brokata, satena, žameta in tila. Lahko je temna ali svetla. Tako majhne kakor tudi starejše žene si lahko izberejo svetlo obleko, medtem ko si temno obleko navadno izbere le starejša žena.

Za plesno obleko iz brokata ne

potrebujete veliko fantazije. Lahko je popolnoma preprosta, saj je že blago samo bogato in pestro. Svetovala bi tri vrste modelov: zelo široko, ob pasu bogato nabrano obleko z oprtim životom, potem ozko, tesno oprljema-jočo, dekolirano in srednje široko obleko z namizicami. Opozoriti pa vas moram na to, da vse tri tipe oblek, ki sem jih vam opisala, ne sme nositi močna, debelejša žena. Ta bi se kaj lahko osmešila v prvi obleki, ker bi še bolj poudarjala svojo debelost, zato naj rajši izbere drug tip obleke, ki bo mnogo bolj ustrezen njeni postavi. Če se še v tej obleki ne bo dobro počutila, lahko oblečo še široko jopico iz enakega materiala. Na vse tri načine ukrojeno obleko lahko napravite iz brokata, satena, žameta in tafta. Kaj pa til? Za zahteva samo bogato široko obleko. Zato se bo za obleko iz tila lahko odločila le tenka, sloka, vitka in postavna žena, ki ji bo lepo pristajalo široko, nabrano in bogato krilo.

Zdaj pa o tem, s čim lahko kombiniramo saten, brokat, žamet in podobno, če imamo premalo blaga. Na primer: en del života in krilo je lahko iz svetlega satena, zgornji del okoli prs in rokava pa je lahko iz temnega žameta in obratno. Tako si lahko pomagajo tudi žene, ki imajo močne prsi. S temno barvo bodo povzročile obraten videz. Črna ozko žametasta obleka pa bo poživila pentlja iz vijoličastega brokata ali tila, ki se bo povila spredaj preko života in bokov. Včasih bo morda pri beli obleki iz tafta ali satena napravila zelenkasto-modra žametasta pentlja prav poseben krik, posebno, če bodo še čevlji iz istega žameta. Zato bo ta obleka lahko srednje široka in preprosta, ker jo bodo poživili čevlji in živa pentlja. Drugič pa še o tem, kakšni naj bodo torbica, rokavice, čevlji in ogrinjalo.

Karirasta volnena obleka

Vpliva delo zaposlene žene na družinsko življenje?

Proti zaposlitvi žensk zunaj doma, tudi če so omožene in če imajo otroke, ni tehtnih medicinskih pomislekov, tako je izjavila nedavno na nekem kongresu dr. Seraine, ko je govorila o ženah, zaposlenih zunaj doma in o vplivu tega dela na duševno in telesno zdravje družine. Dr. Seraine je zdravnica za psihiatrijo in proučevala je to vprašanje samo z medicinskega vidika. Zanimala se je zlasti za to, kako delo žene vpliva na telesno in duševno zdravje nje same, moža in otrok. Poglejmo, do kakšnih sklepov je prišla.

Po velikem odstotku sodelovanja žensk v skupnem številu zaposlenega (ne kmečkega) prebivalstva je Francija na tretjem mestu s 34,6 odstotka zaposlenih žensk. Francija je takoj za Finsko, kjer odpade od celotnega števila zaposlenega prebivalstva na ženske 41% in za Dansko, kjer je med zaposlenimi 37,7% žensk. Po številu zaposlenih omoženih žen pa je Francija (z 39,3%) na prvem mestu pred Finsko (s 30%) in Dansko (27,7%). Zanimivo je, da v zadnjih 30 letih celotno število zaposlenih žensk ni naraslo toliko, kolikor so se spremenila

mesta, na katerih so ženske zaposlene, in njihova socialna sestava.

Na eni strani je znatno naraslo število žensk, ki delajo zunaj doma (500.000 od leta 1906—1956). Občutno je naraslo tudi število uslužbenk. Število delavk pa je ostalo v glavnem nespremenjeno. Število uslužbenk je zlasti naraslo med ženami, in sicer v glavnem zato, ker se potegujejo predvsem za delo, ki ga lahko opravljajo sede in vsaj delno stalno. Na drugi strani je naraslo tudi število zaposlenih žensk in mladih deklet iz meščanskih slojev družbe. Nasprotno pa se je med delavkami skrčilo število zaposlenih deklet, ker se je podaljšal čas šolanja, prav tako pa tudi žen (zlasti od leta 1954), ker so bile uvedene enotne plače.

V zdravstvenem oziru je delovnim ženam najbolj nevarna preutrujenost, ki nastane, ko mora žena razen dela zunaj doma opraviti še vse delo doma in skrbeti za otroke. In vendar, če upoštevamo vsa ta dejstva, kakor tudi na podlagi raziskav v bolnišnicah, lahko trdimo, da pri zaposlenih ženah zaradi dela ne nastanejo duševne motnje, marveč samo nervoznost, ko mora žena razen dela zunaj doma opravljati tudi vse gospodinske posle. Psihatri, ki so proučevali posamezne primere v bolnišnici in zunaj nje, pa so prišli do sklepa, da med poklicnim delom in duševnimi motnjami žene ne more biti nobene zveze.

ZDRAVSTVENO STANJE MOZA

Neki fiziolog trdi, da se pljučne bolezni vračajo mnogo redkeje in da so smrtni primeri za pljučno boleznijo zelo omejeni, če človek, ki si je opomogel v bolezni, ne čuti obveznosti, da se prežgoda vrne na delo. Isto velja tudi za ljudi, bolne na srcu in za bolnike s to ali ono duševno motnjo. Dve plači (moža in žene) ne samo da vplivata na zboljšanje gnetnega položaja družine s skromnimi dohodki, marveč posredujejo tudi normalno varnost družini, da se ji ni treba bati za obstoj. Zdravniki menijo, da zaposlenost žene ne vpliva odločilno na stabilnost družine oziroma na ločitve zakonov. Da pa rodi v družinah s skromnimi dohodki zaposlena mati manj otrok, niso krivi splavi, ki jih ne opravi namenoma, marveč njeno zavestno stališče, da ji razmere ne dopuščajo, da bi rodila več otrok.

ZDRAVSTVENO STANJE OTROK

Zagovorniki politike, da je mesto žene doma, poudarjajo kot

glavni argument vprašanje otrok. Zdravniški pregledi pa so pokazali, da duševni razvoj otrok ni odvisen od tega, ali je mati zaposlena ali ne. Čeprav nihče ne zanika važnosti, da je mati pri otrocih, nekateri strokovnjaki menijo, da je ne glede na to, kdo skrbi za otroke (babica, sorodniki, vzgojiteljica itd.) bistveno, da je v prvih dveh, treh letih pri otroku stalno isti človek.

Na drugi strani zboljšanje gnetnih razmer družine z dvema plačama vpliva na zboljšanje življenjskega standarda, kar omogoča otrokom, da podaljšajo šolanje tudi po 14. letu in da se strokovno bolje usposobijo. Glede umrljivosti otrok so zdravniki ugotovili, da je v družinah znatno manjša, če je mati zaposlena. To je tudi razumljivo. Zaposlena mati je pod stalnim zdravniškim nadzorom, razen tega pa ima večje možnost za izobrazbo. V družinah, kjer je žena zaposlena, in v družinah, kjer žena ne dela, ni razlike v številu umrlih otrok. Kar se tiče mladoletnih krivcev, ni bistveno važno, ali je mati zaposlena ali ne.

Na koncu dr. Seraine meni, da pri zaposlenih ženah ni zdravstvenih problemov, ki bi jih ne bilo moč urediti s določenimi socialnimi ukrepi, predvsem z zmanjšanjem števila delovnih ur, z večjo pomočjo družini, z bolj-šim strokovnim izšolanjem žene, s povečanjem števila otroških ustanov, zlasti ustanov za otroke v predšolski dobi itd.

Preizkusite otrokove oči!

Morda vaš šolarček tarna, da ga boljše oči in glava, kadar bere ali piše. Verjemite mi, da v tem primeru z njegovimi očmi gotovo nekaj ni v redu. Slab vid ali kakšna druga očesna napaka ovira njegov duševni razvoj in tudi njegovi učni neuspehi so posledica njegovega zdravstvenega stanja.

Prav gotovo pa ga ne boste na njegovo prvo tarnanje peljali k specialistu, ker njegov vid lahko preizkusite doma, in sicer takole: Na steno, ki je svetla in kjer se otroku ne bo bleščalo, boste obesili črn predpisnik ali črn papir. Nanj razprostrite roko in če otrok zelo slabo vidi, bo prste razločil na eno od dveh metra razdalje. Srednje slabovidne oči bodo prste razločile od tri do dvanajst metrov daleč, če so nekoliko boljše tudi nad 12 metrov, normalno razvite oči bodo prste razločile od 50 metrov razdalje. Če ste pri tem poizkusu ugotovili, da otrok slabo vidi, ga peljite k zdravniku za očesne bolezni.

Pa tudi če otrok dobro vidi, pazite, da si pri učenju ne bo kvaril vida. Otroci naj dela v svetlem prostoru in naj ne piše in bere preveč

od blizu, ker to očem najbolj škoduje. Obrnjen naj bo proti steni brez oken, ker mu drugače blešči. Nikar ne pustite, da bi bral in pisal v mraku ali pa tako, da bi mu na zvezek ali knjigo svetilo sonce.

Če boste na te malenkosti pazili, boste ohranili svojim otrokom zdrave oči, dober vid, kar jim bo prav prišlo tudi pozneje v poklicu.

Dojenčka ne poljublajmo!

Doma imamo majhnega otroka, morda je še dojenček. Vsak, ki pride v hišo, se suče okrog njega, ga objema in poljubljuje. Le redko si je laik na jasnem, kakšna nevarnost preti otroku, če ga poljublja. V ustih vsakega človeka je ogromna množica bacilov, ki na srečo niso zmeraj škodljivi, lahko pa so tudi ostanki kakšne prebolele bolezni. Za nosilca so popolnoma neškodljivi, so pa lahko zelo nevarni za nežne otrokov organizem in marsikakšno obolenje pri otroku je treba pripisati temu. Zato boste otroka lepo pustili v miru, ne bomo ga poljubljali, saj mu tudi drugače lahko izkazemo našo ljubezen.

NAGRADNI NATEČAJ TRETJI PRISPEVEK

Na naš nagradni natečaj se je oglasilo zelo veliko naših bralk, zato bomo objavljali jedilnike tudi v četrtkovih številkah »Ljudske pravice«.

Sobota

Kosilo: Špinača juha s opečenimi žemljami, preslanjenjelo telečje srce, pire krompir ali dušen riž, solata.

Špinačna juha: Očiščeno špinačo skuhamo v slanem krompir in pretlačimo skozi sito ali sesekljamo. Nato napravimo svetlo prežganje iz pol žlice masti in žlice moke, pridenemo zelen peteršilj, špinačo, zalijemo z mlekom in vodo, v kateri se je špinača kuhala, osolimo in opopramo. Pred serviranjem damo vanjo na kocke zrezane, opečene žemlje.

Preslanjenjelo telečje srce: Srce po dolgem razrežemo na štiri rezine, izperemo kri in pretakemo s prekajeno slanino. Nato jih na vroči masti spečemo na obeh straneh, dodamo nekaj na kocke zrezane slanine in sesekljamo čebulo. Ko se čebula prepraži, jo potresemo z žlico moke in ko zarumeni, zalijemo z juho ali vodo ter dušimo do mehkega. Dodamo še 2-3 brinjeve jagode in ščepec majarone ter sol. Pred serviranjem dolijemo skodelico kisle smetane in nekaj paradižnika ter pustimo, da prevre.

Večerja: Zemljin praženec, kompot.

Zemljin praženec: 6 starih žemelj ali prav toliko kruha zrežemo na rezine oziroma na kocke in jih oblijemo s četrt litra mleka, v katerega smo vtepili dva rumenjaka, sladkor in sol ter pustimo, da se kruh napoji. Nato

napravimo sneg iz dveh beljakov, ga narahlo primešamo kruhu in dodamo še 5 dkg rozin. Zmes damo nato na razpelo maso na pekač in ga pečemo v pečici. Ko je praženec pečen, ga z vilicami razdrobimo in potresemo s sladkorjem.

Cena kosila s krompirjem 400 din; cena večerje 110 din.

Nedelja

Kosilo: Goveja juha iz četrt kilograma govedine z vraninimi rezinami, svinjska pečenka v mrežici, pečen krompir, mešana solata, naribana jabolka s sladko smetano.

Vranine rezine: 3 dkg masti zmešamo s pridenemo eno jajce, nastregnemo (s dkg), soli, popra, nastregnemo muškata oveska, nekoliko na masti prepraženo, drobno sesekljane čebule, česna in zelene peteršilje. To zmes napežemo na žemljine rezine in na vroči masti scvrnemo.

Pečenka: 1,50 kilograma pečenke v mrežici.

Naribana jabolka s sladko smetano: pol litra sladke smetane stepemo in jo je stepana, jo damo v skodelico. Preko nje posujemo na drobno naribana jabolka, ki smo jih poprej nasladkali in pokapali z limoninim sokom.

Večerja: Mrzla pečenka od kosila, čaj iz šlipkovih jagod.

Cena kosila in večerje 862 din, čaj in kruh za večerjo 71 din.

Ponedeljek

Kosilo: Zelenjavna juha s praženim zdrobom, švedski mesni kolač, motovilca s krompirjem.

Zelenjavna juha s praženim zdrobom: Na 3 dkg masti prepražimo na rezance zrezano čebulo, korenje, peteršilj, zeleno in por. Ko je nekoliko prepražimo, zalijemo z vodo in dušimo do mehkega. Posedaj prepražimo žlico pšenicega zdroba, da porumeni (ne potegni). Ko je zelenjava mehka, dolijemo juhe ali vode, dodamo zdrob in pustimo 10 minut da vre, osolimo in opopramo.

Švedski mesni kolač iz četrt litra mleka, dveh rumenjakov, soli in 10 dekagramov moke ter snega iz dveh beljakov spečemo 5-6 vilincev in jih ohladimo. Nato pomazemo vsakega z nadevom, in sicer tako: v pomazano pekačo damo najprej eno omleto, nato nadev in zopet omleto. Na vrhu je omleto. Vse skupaj polijemo s kisló smetano, v katero zvrkljamo en rumenjak in sneg in spečemo v pečici. Nadev: Na masti prepražimo sesekljano čebulo in zelen peteršilj, pridenemo sesekljane mesne ostanke (meso od nedeljske goveje juhe, osolimo in opopramo. Če moremo, damo nekoliko prekajenega mesa, ki okus zelo zboljša.

Večerja: Sladki cmoki, kompot. Sladki cmoki: Napravimo krompirjevo testo iz tri četrt kg krompirja, 25 do 30 dkg moke, soli, kosčka masti (jajce ni potrebno). Ko je testo gladko, ga razvaljamo in razrežemo na štiriokotne krpe. V vsakiv zavrti vkuhamo slivo ali pa damo malo žlico marmelade in zavijemo ter skuhamo. Kuhano zabelimo z drobtinami.

Cena kosila 220 din, večerje 120.

DNEVNE NOVICE

Povabljenec, ki se dobili va-
bila za novinarski ples, prosimo,
da najpozneje v sredo, od 15—18,
pridejo po vstopnice v pisarno
Novinarskega društva, Gosposka
ulica 12. Ker je zanimanje za no-
vinarski ples veliko, so priredi-
telji primorani omejiti prodajo
vstopnic tako, da bi jih lahko
zadnja dva dni dobili, če jih bo
še kaj na razpolago, tudi tisti, ki
vabil po pošti niso prejeli.

PODALJEŠEVANJE OSEBNIH
IZKAZNIC

Na podlagi 4. čl. Uredbe o osebnih
izkaznicah (Ur. list F.R.J. 38-50) opo-
zarjamo stalne prebivalce okraj
Ljubljana, da podaljšujejo veljavnost
osebnih izkaznic za prebivalstvo mesta
Ljubljane v Kotnikovi ulici 6 (seba 23,
priloge, levo) vsak dan od 7—19, ostali
prebivalci pa podaljšujejo veljavnost
osebnih izkaznic pri pristojnem drž.
matičarju. Podaljševanje osebnih iz-
kaznic bo zaključeno 31. marca 1957.
— Iz pisarne tajništva za notranje
zadeve OLO Ljubljana.

Opozorilo. Od 30. januarja dalje
bo omrežje za električno vleklo na
postaji Jesenice in na žel. progi Jese-
nice—Kamovški predor drž. meja
pod visoko napetostjo 15.000 V. Vsako
dotikanje kovinskih delov in naprav
za električno vleklo je smrtno nevar-
no. Posebno na potnih prehodih in
nadvozhjih je paziti na visino naklada
in ne smi priti do posrednega dotika
elektrifikacijskih napeljav z različni
predmeti.

Obvestilo. Vse gospodinske po-
močnice, članice sind. podružnice go-
spodinske pomoči v Ljubljani, vabi-
mo na redni občni zbor združenja
ce, ki bo v četrtek, dne 31. januarja
o 17 v dvorani na Resljevi cesti 9.
Gospodinske na omogočijo svojim po-
močnicam, da se udeležijo tega obne-
ga zbora. Vljudo vabljeno. — Odbor.

Občni zbor Interistične sekcije
SZD bo v sredo, 6. februarja 1957 ob 19
v predavalnici Interne klinike v Ljubi-
ljani. Udeležba za člane sekcije je obvezna.

Studentom Univerze in Visokih šol
javljamo, da je akcija fluorografir-
anja in besežiranja v Parmovi 35 po-
daljšana do vključno 29. januarja 1957.
Brez potrdila o fluorografiranju in
besežiranju vpisani v letni semester 56/57
ne bo dovoljeni. — Zdravstveni fond
Univerze.

Občni zbor Prirodoslovnega dru-
štva bo v ponedeljek, 23. januarja ob
17. uri v balkonski dvorani na Uni-
verzitetni ulici. Kot tak šteti-
mo naročniki Proteusa, razen dijakov
srednjih šol.

Elektrotehniško društvo LRS, sek-
cija praktičnih elektroinžerov, pri-
redi tromesečni popoldanski tečaj za
kvalificirane delavce elektroinžerov.
Prijava sprejema Elektrotehniško
društvo LRS, Ljubljana, Erjavčeva ce-
sta 11, do 1. februarja 1957. Pri vpi-
su naj prijavitelj predloži potrdilo o
dovršeni delovni dobi v elektroinžerstvu.

Za čiščenje maslnih madežev do-
bi v vseh trgovinah, kjer kupuje-
mo, tudi preprati FLK. Nobenemu
gospodinjstvu ne sme manjkati FLK.
Čudovito izgleda. Tako mladostem
in svež obraz imaš danes. Take opazke
boš žela, če si boš napravila masko
TEINT BELL.

PREDAVANJA

Prirodoslovno društvo v Ljubljani
vabi na poljudno-znanstveno preda-
vanje asist. ing. Janeza Dobečala:
Barvna fotografija. Predavanje, spre-
mljano z barvnimi diapozitivi, bo v to-
rek, 29. januarja ob 20 v prirodoslovni
predavalnici na Univerzi, vhod z Go-
spodarske ulice.

Slovenska akademija znanosti in
umetnosti vabi na javno znanstveno
predavanje, ki bo dne 31. januarja
ob 18 v dvorani SAZU, Novi trg 3-I.
Predaval bo akademik univ. prof. dr.
Ivan Rakovec. Tema: Pomen črno-
kalske pleistocenske favne.

ZAHVALA

Vsem, ki ste pospremili našega
očeta, dedka, pradedka in brata
RUDOLFA VRANČIČA

na njegovi zadnji poti in mu poklo-
nili cvetje — iskrena hvala. Zahva-
ljujemo se tudi vsem, ki ste sočustvo-
vali z nami in nam izrekli sočutje,
kakor tudi njegovim gledališkim in
stanovskim tovarišem za poslovljene
besede.

Hči Draga in Marijan z družinoma.

ZAHVALA

Vsem, ki so sočustvovali z nami ob izgubi naše mame
MARJE FERLINC, roj. ZUPANČIČ

in jo spremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje, naj-
lepša hvala. Posebej zahvalno za izrekamo tov. govornikom,
godbenikom in pevcem celjske »Svobode«. Se posebej pa se
zahvaljujemo za požrtvovalno nego in skrb zdravniku
dr. Langerju in osebju celjske bolnišnice ter zdravniku
dr. Lahu.

Smarje pri Jelšah, dne 25. januarja 1957.

RODBINE: FERLINC, PETERLIN, DOBOVIŠEK,
COLARIČ

ZAHVALA

Vsem, ki so sočustvovali z nami ob izgubi našega
dr. JANEZA JENŠTERLE

zdravnika v pokopu
in ga spremili na njegovi zadnji poti, se najiskrenejše zahva-
ljujemo. Prav iskrena zahvala vsem darovalcem cvetja, godbi
in pevskemu zboru »Zarja«. Posebej se še zahvaljujemo
dr. Virgilu Krasniku, osebju bolnišnice Trbovlje, Zdravstven-
emu domu Trbovlje in Sindikatu podružnice Zdravstvenih
delavcev Trbovlje II.

Brestanica, dne 27. januarja 1957.

KONCERTI

Jutri koncert za rdeči abonma.
Solist Hans Leygraf iz Stockholma,
dirigent Zvonimir Ciglić. — Spored:
Ostere: Klasična uvertura; Beethoven:
5. koncert za klavir in orkester;
Frank: Simfonija.

GLEDALIŠKA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA

Nedelja, 27. januarja ob 15: Moder-
ajdič: »Janko in Metka«. Izven in
za podeljele:
ob 20: Molière: »Sola za moze«, »Iz-
siljena ženitev«. Izven in za podelje-
le:
Ponedeljek, 28. januarja: Zaprt.
Torek, 29. januarja ob 20: Shakespeare:
»Henrik IV.« (II. del). Zaključena
predstava za ZS. (Falfast Pavle
Kovič).

Sreda, 30. januarja ob 20: Molière:
»Sola za moze«, »Izsiljena ženitev«.
Abonma A.

Četrtek, 31. januarja ob 20: Shake-
speare: »Henrik IV.« (II. del).
Abonma U.

Petek, 1. februarja ob 15:30: Kretf:
»Krajski komedijanti«. — Abonma
Petek I. popoldanski:

ob 20: Molière: »Sola za moze«, »Iz-
siljena ženitev«. Abonma K.

Sobota, 2. februarja ob 20: Molière:
»Sola za moze«, »Izsiljena ženitev«.
Abonma H.

Nedelja, 3. februarja ob 15: Golia:
»Jurček«. Predstava za mladino in
otroke. Izven in za podeljele:
ob 20: Kretf: »Krajski komedij-
anti«. Izven in za podeljele.

Drama v Ljubljani kupi več knjig:
Sophokles: Kralj Oidipus, prevod An-
ton Sovre, druga izdaja, leto 1944.

OPERA

Nedelja, 27. januarja ob 19:30: Puccini:
»Madama Butterfly«. Izven in za
podeljele. — (Gerlovičeva, Brajnik,
Janko).

Ponedeljek, 28. januarja: Zaprt.
Torek, 29. januarja: Zaprt.
Sreda, 30. januarja ob 19:30: Verdi:
»Otello«. Gostovanje J. Gostiča.
— Izven in za podeljele.

Četrtek, 31. januarja ob 19:30: Offen-
bach: »Hoffmanove pripovedke«.
Abonma D.

Za 500 din dobe 7 knjig samo člani

Prešernove družbe

Člane vpisujejo vsi poverjeniki,
knjižarne in uprave. Pohitite z
vpisom!

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Križanke (Viteška dvorana)

Petek, 1. februarja ob 20: Piaton-
Sovre: »Poslednji dnevi Sokrata«.
Premiera.

Sobota, 2. februarja ob 20: Piaton-
Sovre: »Poslednji dnevi Sokrata«.
Ponovitev.

Piaton-Sovre: »Poslednji dnevi So-
krata« je druga premiera Eksperimen-
talnega gledališča v tej sezoni. Vrhun-
sko delo atičke proze bo tokrat prvič
postavljeno na oder. Sokrata upodobi
Lojze Potokar. Nastopajo še: Jože Zu-
pan, Lelja Reharjeva, Janez Rohacek,
Lojze Drenovec, Stane Česnik, Maks
Furijan, Albert Raner, Danilo Bene-
didič, Alja Tkaceva, Marija Semetova.

Režija: Balbina Battelino-Baranovič.
Glasba: Marjan Vodopivec, in-
scenograf: Ina arch. Niko Matul.
Vstopnice so v prodaji pri gledališki
blagajni od srede dalje dnevno od
10—12 in od 18—20.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Nedelja, 27. januarja ob 15: P. Golia:
»Srce igrače«. Izven. — Mladinska
predstava. Zadnjič:
ob 20: »Večer v čitalnici« — Vilhar-
jeva šola igra. Izven.

Torek, 29. januarja ob 15:30: M. Gorki:
»Malomeščani«. Abonma Torek po-
poldanski. — Vstopnice so tudi v
prodaji.

Sreda, 30. januarja: Zaprt.
Četrtek, 31. januarja ob 20: M. Gorki:
»Malomeščani«. — Zaključena pre-
stava.

Petek, 1. februarja ob 20: M. Gorki:
»Malomeščani«. Abonma Petek.
Cenjene obiskovalce opozarjamo na
sodno uprskovitev mladinske igre
»Srce igrače«.

Mestno gledališče Ljubljana raz-
pisuje 2 mesta za igralce (moške). —
Pogoj: že sistematizirani igralci ali
absolventi Akademije za igralstvo
umetnost. Ponudbe poslati do 28. jan.

SENTJAKOBSSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Nedelja, 27. januarja ob 16: Grimm-
Skufca: »Janko in Metka«, pravljic-
na igra z godbo, petjem in plesom.
Popoldanska predstava. Izven:

ob 20: J. Ogrinc: »Kje je meja«,
veseloliga. — A. T. Linhart: »Zu-
panova Mica«, komedija. Večerna
predstava. Izven.

Sreda, 30. januarja ob 20: J. Ogrinc:

»Kje je meja«, veseloliga. — A. T.
Linhart: »Zupanova Mica«, komedija.
Red A. — Vstopnice so tudi
v prodaji.

Četrtek, 31. januarja ob 16: Grimm-
Skufca: »Janko in Metka«, pravljic-
na igra z godbo, petjem in plesom.
Popoldanska predstava. Izven.

Sobota, 2. februarja ob 20: O. Stuart:
»Cudovite pustolovščine«, komedija.
Večerna predstava. Izven.

Nedelja, 3. februarja ob 16: O. Stuart:
»Cudovite pustolovščine«, komedija.
Popoldanska predstava. Izven:

ob 20: J. Ogrinc: »Kje je meja«,
veseloliga. — A. T. Linhart: »Zu-
panova Mica«, komedija. Večerna
predstava. Izven.

Predprodaja vstopnic v Mestnem
domu, rezerviranje telefon št. 32-860.

OBRTNORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 26. jan. ob 20: Todor: »Ma-
ra«. Zadnjičkrat.

Nedelja, 27. jan. ob 16: Golia: »Sne-
guljica«.

Sreda, 30. jan. ob 16: Golia: »Sne-
guljica«.

Predprodaja vstopnic 2 uri pred
pričetkom predstave in nedeljo od
10 do 12. Rezervacije na telefon 22-633.

SKUD »TINE ROZANČ«

dramski odsek, »Dom železničarjev«,
poleg glavnega kolodvaja.

Nedelja, 27. jan. ob 16: Dragutin Do-
brčin: »Skupno stanovanje«, ve-
seloliga. — A. T. Linhart: »Zu-
panova Mica«, komedija. Večerna
predstava. Izven.

Predprodaja vstopnic 2 uri pred
pričetkom predstave in nedeljo od
10 do 12. Rezervacije na telefon 22-633.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete

Levstikov (Sentjakobski) trg 2

Nedelja, 27. januarja ob 11: J. Malik:
»Zogica Marogica«.
ob 15: J. Milčinski: »Zvezdica Za-
spanka«.

Torek, 29. januarja ob 17: F. Bevk:
»Lenuh Poležu«.

Ročne lutke
Resljeva cesta 28

Nedelja, 27. januarja ob 17: Simončič-
Pengov: »Medvedja lovitvo«.

Predprodaja vstopnic za vse predstave
v obeh gledališčih vsak dan ob 10—12
v upraviteljski pisarni, Resljeva cesta 28, telefon
št. 32-020 in pol ure pred predstavo
pri gledališki blagajni.

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

Nedelja, 27. januarja ob 16: Aristofa-
nes: »Lisistrata«. Izven in za podelje-
le. Mladini prepovedano.

KINO

»STORŽIČ«: ameriški barvni film
po sistemu vstavljen. Ujemite tatue.
Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi
Grace Kelly in Cary Grant.

IZ DOMZLA

Ameriški barvni film »Črni lahodi«.
Predstave ob 15, 17 in 19. V glavni vlogi
Tyrona Power in Maureen O'Hara.

Z BLEDA

Sovjetski barvni film »Mat«. Pred-
stave ob 14, 16 in 20. V glavni vlogi
Vera Mareckaja, Aleksej Batalov, Ni-
kola Koldin in Andrej Petrov.

Z Jesenic in okolice

Zdravniško dežurno službo na Je-
senicah ima dr. Avguštin Tancar. Go-
spodarska cesta.

Brivsko dežurno službo ima v ne-
deljo, 27. januarja Franc Debeljak,
brivski salon, Javornik, Kidričeva c.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Nedelja, 27. januarja ob 19:30: Lessing:
»Emilia Galotti«.

Režija in scena Bojan Cebulj.
Zveze z vlaki so ugodne.

KINO

»RADIO«: amer. barvni film »Pekel
pod kilom«. V glavni vlogi Alan Ladd.
Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 mati-
neja ameriške barvne risanke »Dumbo«.

»PLAYBOY«: avstrijski film »Strup
v hvalskem vrhu«. Predstave ob 16, 18
in 20. Ob 10:30 matineja ameriške barvne
risanke »Dumbo«.

ZIRONICA: ruski barvni film »Pe-
dagoška poema«. Predstavi ob 16 in
19:30. Danes zadnjičkrat!

DOVJE — MOJSTRANA: ameriški
film »Na razpolož«. V glavni vlogi Bette
Davis. Predstava ob 19. Danes zadnji-
krat!

KOROŠKA BELA: ameriški barvni
film »Pekel pod kilom«. Predstavi ob 17
in 19. V glavni vlogi Alan Ladd. Danes
zadnjičkrat!

Rodile so: Kostanjšek Angela, tov.
delavka iz Javorniškega rova — de-
klico: Kovač Kristina, gospodinja z
Jesenice — dečka: Gladuš Ivanka, tov.
delavka iz Trčica — deklico: Falcovnik
Marija, gospodinja z Lesc — deklico:
Pristan Antonija, gospodinja iz Sela
pri Bledu — deklico: Skolč Jožeta,
blaginjakinja iz Breginja — dečka:
Vida Pavla, strojna delavka iz Lesc —
dečka: Oštr Marija, delavka z Blejs-
ke Dobrave — deklico: Hočevar Pav-
la, delavka iz Doslave — dečka: Ko-
smač Pavlina, gospodinja iz Dovjega
— dečka: Svab Stanislava, tov.
delavka z Lesc — deklico: Dolžan Ma-
ta, delavka iz Sela — deklico: Sever
Ljubica, tov. delavka z Jesenic —
dečka: Zemva Marija, delavka iz Za-
sipa — dečka: Podipeč Stefica, knji-
govodkinja iz Zagreba — dve deklici,
dvojčici: Pezdinik Marija, gospodi-
nja z Dovjega — dečka: Mihelič Do-
roteja, mešč. sestra z Jesenice — dečka:
Krnzer Anica, zobni asistent z Bleda

Celjske vesti

KINO

»UNION«: ameriški barvni film »Ste-
kleni čevlji«. Predstave ob 16, 18
in 20.

»METROPOLE«: ruski barvni film
Pedagoška poema. Predstave ob 16,
18 in 20.

Poročili so se: Ivan But, absolvent
medicinske in Ljubljane, in Ana Pišorn,
absolvent višje pedagoške šole iz Cel-
ja; Franc Murko, ključavničar iz
Sp. Trnovelj, in Jožeta Ploštajner,
trg. pomočnica iz Celja; Anton Jokan,
delavec, in Veronika Kitak, trgovska
pomočnica, oba iz Celja; Franc Ro-
zman, laborant iz Stor, in Judita An-
gela Hussu, uslužbenka iz Celja; Ro-
bert Končan, zlatarski pomočnik, in
Silva Weinberger, blaginjakinja, oba
iz Celja; Franc Kolar, poljedelec iz
Buč, in Nežka Pustiček, snalžica iz
Celja; Jurij Esih, topilec, in Marija
Leban, delavka, oba iz Celja; Vincenc
Čančev, delavec-rudar, in Alojzija
Kozinec, delavka, oba iz Pedovja;
Bogomir Arzenšek, komercialist iz
Stor, in Ana Ojsteršek, namestnica
iz Celja; Jožef Zajc, delavec iz Pro-
žinske vasi, in Elizabeta Mastnak, de-
lavka iz Bukovčaka; Marjan Janč
Matjaž, veterinar, in Marija Silva

Poročili so se v Ljubljani

v soboto, dne 26. januarja 1957

Student Aldo Cattonaro in študent-
ka Clelia Buttignoni, finomehanik
Jez. Kastrin in gospodinja Slavica
Šumi, avtomehanik Karol Lampe in
delavka Marija Novak, ključavničar
Franc Dobravec in gosp. pom. Roza-
lija Lovše, gradb. risar Janez Meze
in delavka Matilda Orič, kraj. pom.
Franc Zidan in kraj. pom. Antonija
Hostar, mizar Dragotin Paravina in
trg. pom. Marija Završnik, stroj. teh-
nik Jožef Henschel in otr. negovalka
Judita Šatinsk, monter pom. Stan-
slav Dolinar in delavka Apolonija
Zonta, voj. upokojenec Leopold Kos
in namestnica Ivana Prebil, železnič-
ar Janez Mlakar in delavka Alojzija
Malenšek, sofer Francšek Pustotnik
in učiteljica Ana Jamnik, trg. pom.
Jakob Hiti in matičar Anica Grum,
student agronom. Jožef Vehar in uč-
iteljica Marija Mar, abs. agronom.
Aleksander Kravos in ing. agronom.
Sonja Burg, uslužbenec Janez Lenič
in boln. strežnica Katarina Horvat,
godbenik Nikolaj Soss in abs. ekono-
mije Milena Slamič, stroj. ključavnič-
ar Josip Kuštrin in serviska Alojzija
Švilgij, tov. delavec Stefan Keržin
in delavka Ivana Skubič, kolar Ivan
Groznič in kmečka delavka Antonija
Piškur, mizar Novak Viljem in de-
lavka Emilija Fon, godbenik Alojzij
Urbančič in frizer, pom. Ana Kraševce.

RADIO LJUBLJANA

Spored za nedeljo, 27. januarja

6.00—7.00 Vesele in poskočne za pri-
jetno nedeljsko jutro — 7.15 Reklame
— 7.30 Radijski kolodar in prireditve
dneva — 7.35 Za prijetno nedeljsko ju-
tro — 8.30 Otroška predstava — Franc
Milčinski: Vesela povest o žalostni
princesi — 9.02 Slovenske narodne
pesmi — 9.45 Se pomnite, tovariši!...

Andrej Pagon-Ogarev: Iz cerkljanskih
bojev — 10.15 Nedeljski simfonistični
koncert — 11.15 Oddaja za Beneške
Slovence — 11.35 Zabavna glasba —
12.00 Pogovor s poslušalci — 12.10
Opoldanski glasbeni spored — 12.15
Zabavna glasba, vmes reklame — 12.30
Za našo vas — 14.00—15.00 Zeleni ste
— poslušajte! — 16.00 Zvone Kržišnik:
Naftna polja (reportaža) — 16.30 Glas-
beni mozak — 17.30 Radijska igra —
Cronin: Stiri zdravniške zgodbe —
18.20 Melodije za dobro voljo — 19.00
Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna
glasba, vmes reklame — 20.00 Radio-
variete (javna oddaja Radija Zagreb)

21. koncert — 21.15 Zapisniki — 22.15
do 23.00 UKV program: Jazz-cocktail
— 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na
valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

II. program

13.10 Promenadni koncert — 14.00
Ljubljanska kronika in obvestila —
14.15 Od melodije do melodije — 15.00
do 15.15 Napoved časa, poročila, vre-
menska napoved (iz programa I) —
15.15—16.00 Pester operni spored —
22.15—23.00 Jazz-cocktail.

IZ NOVEGA MESTA

»KRAKA«: ameriški barvni film »Ve-
lika noč Casanova«. V glavni vlogi Bob
Hope in John Fontaine.

VESTI IZ TRBOVLJE

»DELAJSKI DOM«, ameriški film
»Upor na ladji Bontat«. V glavni vlogi
Clark Gable in Charles Laughton.

»SVOBODA — TRBOVLJE II«: amer.
barvni film »Zogibaj se Diablu«. V gl-
vlogi Audie Murphy.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

ameriški cinemascope film

»DO PEKLA IN NAZAJ«

RAZPIS

Na osnovi člena 14 Uredbe o nazivih in plačah uslužben-
cev Narodne banke FLRJ, člena 1 in 3 Pravilnika o sprejemu
v službo v Narodno banko FLRJ

razpisuje

Centrala Narodne banke za LR Slovenijo

mesta kreditnih referentov

pri Centrali in podružnicah

sprejememo

uslužbenice

s prakso v gospodarstvu ter tiste, ki imajo že prakso v
kreditnih poslih.

POGOJI: ekonomska srednja šola ali trgovska akademija
z zaključnim izpitom, popolna srednja šola z maturo, eko-
nomska, pravna ali podobna fakulteta z diplomo ter z ustre-
zno strokovno prakso.

Uslužbenice sprejme:

1. NARODNA BANKA FLRJ, CENTRALA ZA SLOVE-
NIJO V LJUBLJANI
2. PODRUŽNICE NARODNE BANKE V NASLEDNJIH
MESTIH:

Ljubljana, Maribor, Celje, Ptuj, Murska Sobota, Kranj,
Novo mesto, Trbovlje, Kočevje, Nova Gorica, Koper.

Rok za vlaganje prošnje je 14 dni po objavi razpisa.
Prošnje pošljite Centrali Narodne banke za LR Slovenijo
— sekretariat (personalna služba), Ljubljana, Titova 11, kjer
reflektanti dobijo tudi vse potrebne informacije.

Narodna banka FLRJ • Centrala za LRS
LJUBLJANA — TITOVA 11

232

UPRAVNI ODBOR GORENJSKE OBLAČILNICA KRANJ

razpisuje

na podlagi člena 75 uredbe o ustanavljanju podjetij in obrti
(Uradni list FLRJ, št. 51-424/53)

MESTO POSLOVODJE

PRODAJALNE PODJETJA V TRŽIČU

Ponudniki morajo izpolnjevati naslednje pogoje: trgov-
ski pomočnik z najmanj 10 let prakse v trgovini z manufak-
turo ali konfekcijskim blagom.

Pismene ali ustne ponudbe pošljite na upravo
K 18 GORENJSKE OBLAČILNICE — KRANJ

RAZPIS NAGRADE

V noči od 2. do 3. novembra je bilo vlomljeno v našo bla-
gajno. Vlomilec je od pripravljenih mesečnih plač odnesel
cca 6.000.000 dinarjev skupno s plačilnimi vrečicami in listki
(trakovi). Z vlomom so oškodovani delavci in uslužbeni.

Prosimo vse delovne ljudi, da nam pomagajo izslediti
vlomilca.

Za izsleditev ali pomoč pri izsleditvi vlomilca izplačamo
skupno

denarno nagrado 200.000 dinarjev

Tajnost zadržana.

Javiti podjetju ali Tajništvu za notranje zadeve Ljub-
ljana.

DELAJSKI SVET

»OBNOVA« gradbeno podjetje

LJUBLJANA, SMARTINSKA C. 21

231

Oglašuite v »Ljudski pravici«!

razpisuje

Ortopedsko podjetje »SOČA« v Ljubljani

javno pismeno
LICITACIJO

za oddajo gradbenih in obrtniških del
adaptacije obstoječega objekta v Ljubljani
ob Linhartovi cesti št. 47 a

Licitacija bo dne 25. februarja 1957 ob 10. uri dopoldne,
v prostorih podjetja, v Ljubljani — Vrazov trg št. 4.

Predračunska vsota za vsa gradbena, obrtniška in in-
stalacijska dela znaša 45.490.678 dinarjev.

Rok dovoznice je 30. avgust 1957.

Varščina v znesku 0,2 % od proračunske vsote mora biti
položena z garancijskim pismom ali na drug način, najpo-
zneje do začetka licitacije.

Ponudbe, opremljene v skladu s predpisi predložite in-
vestitorju najkasneje do pričetka licitacije.

Projekt elaborati in splošni pogoji so interesentom na
razpolago vsak dan od 10. do 12. ure v pisarni Ortopedskega
podjetja »SOČA«, Vrazov trg 4.

Investitor:

Ortopedsko podjetje »SOČA«

233

ZAPOSLITEV

ADMINISTRATORKA z večletno
prakso, večša vseh administracijskih
del in strojepisja, išče zaposli-
tev v Ljubljani. Ponudbe pošljite
na ogl. odd. LP pod geslom »Samo-
stojna administracija«. 2357 z

NATAKAR, zanesljiv in spreten, išče
zaposlitev v svoji stroki. Ponudbe
pošljite na oglasni oddelk LP pod
geslom »Natakar«. 2310 z

INDUSTRIJSKI TEHNIK, srednjih let,
želi zaposlitev v svoji stroki v Ljub-
ljani. Ponudbe pošljite na oglasni
oddelk LP pod geslom »Industrij-
ski tehnik«. 2311 z

CUVAJ, pošten, zanesljiv in trezen,
išče zaposlitev. Službo želi v Ljub-
ljani ali njeni bližnji okolici. Po-
nudbe pošljite na oglasni oddelk
LP pod geslom »Cuvaj«. 2312 z

RAZNAŠALKE

za raznašanje časopisa za Šiško, Bežigrad, Jarše in
Smartinsko cesto — sprejme takoj

UPRAVA »LJUBLJANSKEGA DNEVNIKA«

Ljubljana, Kopitarjeva 2/I.

POMOŽNA NATAKARICA, mlajša,
išče zaposlitev v svoji stroki v Ljub-
ljani. Ponudbe pošljite na ogl. od-
delk LP pod geslom »Pomožna
natakarica«. 2314 z

TRGOVSKA POMOČNICA, zanesljiva,
išče zaposlitev v Ljubljani. Ponudbe
pošljite na oglasni oddelk LP pod
geslom »Trgovka«. 2315 z

NATAKARICA, mlajša, išče zaposlitev
v svoji stroki v Ljubljani. Ponudbe
pošljite na oglasni oddelk LP pod
geslom »Natakarica«. 2316 z

ADMINISTRATORKA, pridna in večša
vseh del v administraciji, išče pri-
stojno zaposlitev v Ljubljani ali
njeni okolici. Ponudbe pošljite na
oglasni oddelk LP pod geslom
»Administratorka«. 2317 z

VRATAR išče zaposlitev v Ljubljani.
Ponudbe pošljite na oglasni oddelk
LP pod geslom »Vratar«. 2319 z

KOMERCIALIST, srednjih let, z več-
letno prakso, išče zaposlitev v svoji
stroki. Ponudbe pošljite na oglasni
oddelk LP pod geslom »Komer-
cialist«. 2320 z

POMOČ V GOSPODINSTVU K tri-
dinski družini v Ljubljani za osem
dopoldanskih ur isčemo. Zazelenja
je upokojenka ali starejša ženska.
Vprašati med 15. in 18. uro. Naslov
v oglasnem oddelku LP pod geslom
»MATERIJALNO KNJIGOVODKINJO«

z znanjem strojepisja sprejme takoj
Zdravstveni dom Drž. sekretariata
za notranje zadeve v Ljubljani,
Vodnikova 62. Plača po uredbi, do-
polnilna plača po tarifnem pravil-
niku. Ponudbe poslati na gornji
naslov. 2321 z

RAZPIS. Turistično podjetje »Putnik
Slovenije«, Ljubljana, Titova c. 12,
razpisuje službeno mesto: 1. samo-
stojnega referenta v oddelku za
inozemski turizem z obveznim zna-
njem dveh tujih jezikov in po mož-
nosti z vsaj triletno prakso v zu-
nanji trgovini; 2. administrativne-
ga uslužbenca z znanjem strojepisja
in dveh tujih jezikov. V postev pri-
delo samo mlajši prosilci oziroma
interesenti. Plača po tarifnem pra-
vilniku. Interesenti oziroma prosilci
naj se javijo direktni podjetja
v Ljubljani, Titova cesta 12, vsak
dan med 10. in 12. uro. 2322 z

VISJI GRADBENI TEHNIK, z večletno
prakso, išče zaposlitev v gradbeni
stroki v podjetju ali ustanovi v
Ljubljani. Ponudbe pošljite na ogl.
oddelk LP pod »Visji tehnik«. 2353 z

DELAJKA, srednjih let, išče kakršno-
koli zaposlitev v Ljubljani ali njeni
okolici. Ponudbe pošljite na oglasni
oddelk LP pod »Delavka«. 2354 z

VODOVODNO - INSTALATERKEGA
vajenca sprejmemo. Interesenti, ki
stanujejo v Ljubljani, naj pošljejo
ponudbo na oglasni oddelk LP pod
»Vajenec-inštalater«. 2359 z

ADMINISTRATOR, 50 % invalid, sam-
ski, srednjih let, z nizko srednje-
šolsko izobrazbo in 14-letno prakso,
išče zaposlitev kjerkoli. Naslov v
podružnici LP v Ptuj. 2361 z

KOVINOSTRUGAR, pričen, srednjih
let, išče zaposlitev. Naslov v podr-
žnici LP v Ptuj. 2367 z

DOBRO STROJEPISKO, več honorar-
nih strojepisj za popoldansko delo
in honorarnega vodjo ekspedite
(lahko je upokojenec), sprejememo
tako v službo. Kandidati ali kandi-
datke naj se javijo v pisarni Do-
pisnega tečaja ESS v Ljubljani,
Cankarjeva 5-III. soba 143. 248 z

KUHARICA, zanesljiva in sposobna,
išče zaposlitev v Ljubljani. Ponudbe
pošljite na oglasni oddelk LP pod
geslom »Kuharica«. 2355 z

RAZPIS službenega mesta: Uprava za
ceste LRS, Tehnična sekcija, Celje,
razpisuje prosto mesto gradbenega
inženirja ali tehnika za vodjo teh-
nične službe. Pogoji šestletna prak-
sa v nizkih gradnjah (želena je
praksa v gradnji cest in mostov) in
državni strokovni izpit (glej Uradni
list FLRJ št. 5-54). Prosilci morajo
izpolnjevati pogoje po Pravilniku
o strokovni izobrazbi inženirjev in
tehnikov kot odgovornih vodij
gradbenih objektov in del (Uradni
list 38-54 in 15-35). Plača po uredbi
z dopolnilno plačo in polžalnim
dodatkom. Nastop službe je možen
takoj ali po dogovoru. Stanovanje
za samca zagotovljeno takoj, za po-
ročenega z družino v teku 6 mese-
cev. Predpisano kolkovane prošnje
je nasloviti v Upravo za ceste LRS,
Tehnična sekcija v Celju. V tej je
navesti vsa dosežena službovanja.
246 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

ELEKTRICARKEGA vajenca sprej-
memo. Interesenti, ki stanujejo v
Ljubljani, naj pošljejo svojo po-
nudbo v ogl. odd. LP pod geslom
»Električarski vajenec«. 2332 z

TRGOVSKI POMOČNIK išče zaposli-
tev v trgovini v Ljubljani. Ponudbe
pošljite na oglasni oddelk LP pod
»Trgovski pomočnik«. 2332 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS

ADMINISTRATORKA z večletno
prakso, večša vseh administracijskih
del in strojepisja, išče zaposli-
tev v Ljubljani. Ponudbe pošljite
na ogl. odd. LP pod geslom »Samo-
stojna administracija«. 2357 z

NATAKAR, zanesljiv in spreten, išče
zaposlitev v svoji stroki. Ponudbe
pošljite na oglasni oddelk LP pod
geslom »Natakar«. 2310 z

INDUSTRIJSKI TEHNIK, srednjih let,
želi zaposlitev v svoji stroki v Ljub-
ljani. Ponudbe pošljite na oglasni
oddelk LP pod geslom »Industrij-
ski tehnik«. 2311 z

CUVAJ, pošten, zanesljiv in trezen,
išče zaposlitev. Službo želi v Ljub-
ljani ali njeni bližnji okolici. Po-
nudbe pošljite na oglasni oddelk
LP pod geslom »Cuvaj«. 2312 z

RAZNAŠALKE

za raznašanje časopisa za Šiško, Bežigrad, Jarše in
Smartinsko cesto — sprejme takoj

UPRAVA »LJUBLJANSKEGA DNEVNIKA«

Ljubljana, Kopitarjeva 2/I.

POMOŽNA NATAKARICA, mlajša,
išče zaposlitev v svoji stroki v Ljub-
ljani. Ponudbe pošljite na ogl. od-
delk LP pod geslom »Pomožna
natakarica«. 2314 z

TRGOVSKA POMOČNICA, zanesljiva,
išče zaposlitev v Ljubljani. Ponudbe
pošljite na oglasni oddelk LP pod
geslom »Trgovka«. 2315 z

NATAKARICA, mlajša, išče zaposlitev
v svoji stroki v Ljubljani. Ponudbe
pošljite na oglasni oddelk LP pod
geslom »Natakarica«. 2316 z

ADMINISTRATORKA, pridna in večša
vseh del v administraciji, išče pri-
stojno zaposlitev v Ljubljani ali
njeni okolici. Ponudbe pošljite na
oglasni oddelk LP pod geslom
»Administratorka«. 2317 z

VRATAR išče zaposlitev v Ljubljani.
Ponudbe pošljite na oglasni oddelk
LP pod geslom »Vratar«. 2319 z

KOMERCIALIST, srednjih let, z več-
letno prakso, išče zaposlitev v svoji
stroki. Ponudbe pošljite na oglasni
oddelk LP pod geslom »Komer-
cialist«. 2320 z

POMOČ V GOSPODINSTVU K tri-
dinski družini v Ljubljani za osem
dopoldanskih ur isčemo. Zazelenja
je upokojenka ali starejša ženska.
Vprašati med 15. in 18. uro. Naslov
v oglasnem oddelku LP pod geslom
»MATERIJALNO KNJIGOVODKINJO«

z znanjem strojepisja sprejme takoj
Zdravstveni dom Drž. sekretariata
za notranje zadeve v Ljubljani,
Vodnikova 62. Plača po uredbi, do-
polnilna plača po tarifnem pravil-
niku. Ponudbe poslati na gornji
naslov. 2321 z

RAZPIS. Turistično podjetje »Putnik
Slovenije«, Ljubljana, Titova c. 12,
razpisuje službeno mesto: 1. samo-
stojnega referenta v oddelku za
inozemski turizem z obveznim zna-
njem dveh tujih jezikov in po mož-
nosti z vsaj triletno prakso v zu-
nanji trgovini; 2. administrativne-
ga uslužbenca z znanjem strojepisja
in dveh tujih jezikov. V postev pri-
delo samo mlajši prosilci oziroma
interesenti. Plača po tarifnem pra-
vilniku. Interesenti oziroma prosilci
naj se javijo direktni podjetja
v Ljubljani, Titova cesta 12, vsak
dan med 10. in 12. uro. 2322 z

VISJI GRADBENI TEHNIK, z večletno
prakso, išče zaposlitev v gradbeni
stroki v podjetju ali ustanovi v
Ljubljani. Ponudbe pošljite na ogl.
oddelk LP pod »Visji tehnik«. 2353 z

DELAJKA, srednjih let, išče kakršno-
koli zaposlitev v Ljubljani ali njeni
okolici. Ponudbe pošljite na oglasni
oddelk LP pod »Delavka«. 2354 z

VODOVODNO - INSTALATERKEGA
vajenca sprejmemo. Interesenti, ki
stanujejo v Ljubljani, naj pošljejo
ponudbo na oglasni oddelk LP pod
»Vajenec-inštalater«. 2359 z

ADMINISTRATOR, 50 % invalid, sam-
ski, srednjih let, z nizko srednje-
šolsko izobrazbo in 14-letno prakso,
išče zaposlitev kjerkoli. Naslov v
podružnici LP v Ptuj. 2361 z

KOVINOSTRUGAR, pričen, srednjih
let, išče zaposlitev. Naslov v podr-
žnici LP v Ptuj. 2367 z

DOBRO STROJEPISKO, več honorar-
nih strojepisj za popoldansko delo
in honorarnega vodjo ekspedite
(lahko je upokojenec), sprejememo
tako v službo. Kandidati ali kandi-
datke naj se javijo v pisarni Do-
pisnega tečaja ESS v Ljubljani,
Cankarjeva 5-III. soba 143. 248 z

KUHARICA, zanesljiva in sposobna,
išče zaposlitev v Ljubljani. Ponudbe
pošljite na oglasni oddelk LP pod
geslom »Kuharica«. 2355 z

RAZPIS službenega mesta: Uprava za
ceste LRS, Tehnična sekcija, Celje,
razpisuje prosto mesto gradbenega
inženirja ali tehnika za vodjo teh-
nične službe. Pogoji šestletna prak-
sa v nizkih gradnjah (želena je
praksa v gradnji cest in mostov) in
državni strokovni izpit (glej Uradni
list FLRJ št. 5-54). Prosilci morajo
izpolnjevati pogoje po Pravilniku
o strokovni izobrazbi inženirjev in
tehnikov kot odgovornih vodij
gradbenih objektov in del (Uradni
list 38-54 in 15-35). Plača po uredbi
z dopolnilno plačo in polžalnim
dodatkom. Nastop službe je možen
takoj ali po dogovoru. Stanovanje
za samca zagotovljeno takoj, za po-
ročenega z družino v teku 6 mese-
cev. Predpisano kolkovane prošnje
je nasloviti v Upravo za ceste LRS,
Tehnična sekcija v Celju. V tej je
navesti vsa dosežena službovanja.
246 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki, dve fizioterapevtki in eno
otroško vzgojiteljico. 243 z

RAZPIS. Uprava bolnišnice za pred-
šolsko invalidno mladino na Stari
gori pri Gorici razpisuje naslednja
delovna mesta: dve otroški nego-
valki,

Vojni zločinec

PIŠE ROMAN

- Klauberg, ki je delal poskuse na žrtvah nacističnih taborišč, je menda že našel založnika

Po zaslugi »naklonjene pravice« piše v nemškem neumunstrskem preiskovalnem zaporu že petnajst mesecev svoje »življenjske spomine« nacistični vojni zlo-

činec dr. Karl Klauberg. Njegova knjiga bo menda imela naslov »Sanje ženskega zdravnika«.

Cez kak mesec se bo začel proces v severnonemškem Kieulu. Obtožnica proti dr. Klaubergu ima 137 strani. Zagovornik je že določen, zdaj pa bo moral sodišče izbrati tudi ginekologa, ki bo nastopil na procesu kot strokovnjak.

V obtožnici je rečeno, da je dr. Klauberg delal v koncentracijskih taboriščih Auschwitz in Ravensbrück na ujetnicah poskuse za sterilizacijo žena. Zdravnik je obtožen zaradi hudih telesnih poškodb 185 žena in štirih smrtnih primerov. Dejansko število žrtv je neprimerno višje, ker obtožnica navaja samo podatke, ki jih je še bilo mogoče zbrati deset let po drugi svetovni vojni.

Zločin se je začel leta 1942. Himmler je iskal človeka, ki bi iznašel učinkovito sredstvo za uničenje celih narodov in ras. Ponudbo je sprejel dr. Karl Klauberg iz gornjelezijske bolnišnice Königshütte. Na treh tipkanih straneh je opisal Himmlerju svojo metodo sterilizacije žena, ki jo je poprej preizkušal samo na živalih. »Slišal sem, da se vi, zelo spoštovani rajhfrirer, zanimate za to reč, zato vas prosim, da bi mi pomagali. Predlagam vam, da bi delali poskuse (z napravami) v koncentracijskem taborišču Auschwitz. Kot vodja raziskovalnega inštituta se bom v vsem podrejal vašim navodilom,« je pisal nacističnemu mogotcu Himmlerju.

Kmalu je postal Klauberg vse-mogočni gospodar desetega bloka v Auschwitzu. Žene in dekleta, ki so prišle v ta blok, so postale

»material«, s katerim je Klauberg delal poskuse. Zidinja je zmerjal z »judovskimi svinjami«. Ko ga je neka židinja prosila, naj je ne muči več, ji je odgovoril: »Judinje so nižja rasa, ki ne potrebuje otrok.«

Nekatere redke priče, ki so preživele strašno bivanje v desetem bloku, so opisale tudi postopek tega zdravnika. Žrtev so položili na operacijsko mizo, potem pa ji je dr. Klauberg z električno brizgalko dal dvajset kubičnih centimetrov posebne snovi. Po določenem časovnem obdobju so poskus ponovili, vmes pa so prihajali moški, da je zdravnik tako preizkusil učinkovitost svoje metode.

Le malo je ostalo živih tistih nesrečnic, ki je na njih delal poskuse Klauberg, ker so prej ali kasneje kot dela nezmožne odhajale v plinsko celico z drugimi žrtvami vred. Gotovo jih je bilo mnogo med tistimi 835.000, katerih obleke so našli leta 1945 v bližini plinske celice. Tako je na primer prišel leta 1944 transport mladih Grkinj. Poskuse so delali z vsemi, živji pa sta ostali samo dve.

Julija 1943 je pisal Klauberg Himmlerju: »Poskusi se bližajo koncu, vse kaže, da bo mogoče sterilizirati po tisoč žensk na dan.« — Zaradi izredno majhne rasti in pokvečenega obraza je imel Klauberg najrazličnejše občutke manjvrednosti. Že leta 1940 se je začel ukvarjati s sterilizacijo, ker pa oblasti niso posvečale njegovemu delu skrb, kakršno je želel, je z veseljem sprejel ponudbo za poskuse v Auschwitzu.

Iz Auschwitzta je ob koncu vojne pobegnil v Schleswig-Holstein k Angležem, ki so ga izročili Rusom, ti pa so ga — njegovi zločini tedaj še niso bili povsem

znani — obsodili kot vojnega zločinca na 15 let zapora. Po Adenauerjevemu obisku v Moskvi leta 1945 se je pripeljal Klauberg že s prvim transportom v Zahodno Nemčijo.

Takoj je stopil pred televizij-sko kamero, da bi populariziral svoje »znanstveno« delo, naslednjega dne pa je novinarjem pripovedoval o svojih poskusih in izrazil upanje, da bo država pokazala zanimanje za njegovo iznajdbo. Na mnoge proteste so ga zaprli novembra 1955. Tisk je posredoval javnosti podatke o Klaubergovih zločinih, vendar med nemškimi ginekologi niso našli nobenega, ki bi hotel na procesu nastopiti kot prostovoljna strokovna priča. Zdaj bo sodišče izbralo strokovnjaka, medtem pa piše Klauberg »vojne spomine« in je menda že našel založnika!

»Sosedov muc in čuvaj naših otrok sta dobra prijatelja« je zapisal pod gornji posnetek neki angleški fotoamater. Kaže, da se zares razumeta. Le kaj bo takrat, ko bo dobil mucček dovolj ostre kremplje?

V New Yorku so ujeli »NORCA Z BOMBAMI«

Po 16 letih se je pred dnevi zaključilo v New Yorku doslej največje zasledovanje enega samega človeka v zgodovini ZDA. Mož se imenuje George Mathe-skiew in mu je zdaj 53 let. Na policijski postaji je povedal, da je nastavljal peklenške stroje na javnih mestih v New Yorku iz maščevanja do svojega nekdanjega delodajalca, ki ga je odpustil brez odškodnine, potem ko se je George poškodoval pri delu. V minulih 16 letih je nastavljal na raznih krajih v New Yorku kakih 30 peklenških strojev, ki so eksplodirali in ranili skupno okoli 15 ljudi.

Pri zasledovanju je sodelovalo približno 20.000 stražnikov in številni civilni. Vse do nedavnega ni imela policija o tem svivolsem možu z nacistični nobenih podatkov.

Potem ko so ga odpustili iz službe, je začel George nastavljati peklenške stroje, ki jih je sam izdelal. Pri vsaki taki bombi je pustil pismeno sporočilo, ki ga je podpisoval s »F. P.« (fair play). Policija je že po prvem njegovem atentatu organizirala zasledovanje, ki pa je ostalo brez uspeha celih 16 let.

Domnevajo, da je k izsleditvi človeka z bombami pripomogel neki njujorški list, ki je na prvi strani pozval »moža, ki nastavlja peklenške stroje, naj opusti svojo dejavnost. Takoj zatem so začela prihajati v uredništvo tega

lista pisma, ki so vsebovala čedalje več podrobnosti o dejavnosti tega moža. Po naključju se je človek z bombami izdal, da je njegova dejavnost naperjena proti podjetju Edison, kjer je nekoč delal. V nekem drugem pismu je pojasnil tudi svojo jezo na bivšega delodajalca; povedal je, da se je pri delu poškodoval.

Iz teh dveh podatkov — imena podjetja in poškodbe pri delu — je policija razbrala nadaljnje napotke, ki so jo pripeljali do cilja. Stirje agenti so z lahkoto našli Georgea, ki je po osemurnem zaslišanju priznal vse. — Za primere strahovanja ljudi in ogrožanje javne varnosti določa ameriški zakon do 25 let ječe.

Na lova za londonskimi miškami sta muc, ki jima prometni stražnik prav prijazno kaže pot v Mansion House, kjer je londonski župan pripravil v okviru pred-pustnih dni zabavo za vojne sirote.

Za dobro valjo

V dneh razprodaje: »Pri priči izpustite ta ostanek!«

»Kar naprej ponavljaš, da ga boš v tej rundi pošteno premikastil. Saj si že dva dni doma!«

»Pa nikomur ne pripovedujte,«

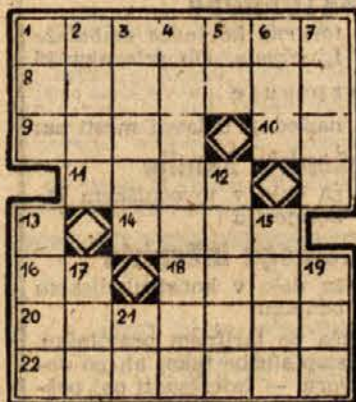

»Sem mislil, da bo klepetala, zdaj pa ves dan bere.«

Hvaležnost črnega plemena

Ko so pred kratkim v Parizu pokopali francoskega etnologa Marcela Griola, ki je v starosti 57 let umrl v Francoski ekvatorialni Afriki, so pripadniki afriškega plemena prav tako uprizarili njegov pogreb, vendar le z lutko, ki je bil z njo personificiran ta znanstvenik. Griol je živel 25 let med afriškimi črnci ter proučeval življenje in navade afriških plemen. Tam je tudi umrl. Oblasti so ga dale prepeljati v Francijo, domačini, ki so ga kljub temu želeli imeti poleg sebe, pa so lutko svečano pokopali.

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. slovenski pesnik (»Kritica mojha«), 8. pridržanje ladij in blaga v pristanišču, 9. propagandno sredstvo, 10. predlog, 11. strel, 14. kraj v Hrvatskem, 15. Primorje, 16. igralna karta, 18. skrajšano fotoapar, 20. razgraj, 22. gorske cvetice.

Navpično: 1. atletska disciplina, 2. kemična spojina, 3. nordijski dramatik (»Peer Gynt«), 4. glasbilo, 5. glasbena kratica, 6. latinsko: jaz, 7. blago, 12. vsoti, 13. riba, 15. tako ali tako, 17. začetnica, 19. roditelj, 21. veznik.

RESITEV KRIŽANKE Z DNE 13. JANUARJA

Vodoravno: 1. sortiment, 9. kdo, 10. bobri, 11. Ra, Z, 13. krap, b 14. žig, 16. ovo, 17. nosnik, 20. ni, 21. is, 22. adagio, 24. šir, 26. erg, g, 27. tvor, p, 29. vi, 30. Večer, 32. noj, 33. olimpiada.

»Kraljica lepote« pri papežu

Rimski papež je kljub bolezni pred kratkim sprejel v uradno avdienco italijansko »kraljico lepote« Mario Paoli Charletti in jo veličodno blagoslovil. Vatikan je pozneje pojasnil ta postopek s tem, da so Mario Charletti baje izvolili za »kraljico lepote« predvsem zato, ker je izvrstna gospodinja in ima vrhu tega tudi odlična moralna kvaliteta!

Od časov Livingstona in Stan-leya se je marsikaj spremenilo na »črni celini«, ki jo je že zajela evropska civilizacija. Časi se spreminjajo zelo naglo, zato najdete moderno stavbo ali ustanovo zraven presenetljive primitivnosti. To ugotovitev potrjuje tudi pogled v trgovino ob zemeljskem ravniku. Prodajalne so polne blaga, čeprav domačini še ne čutijo potrebe po tem ali onem potrošnem predmetu ter si kupijo marsikaj iz gole radovednosti. Spodnji posnetek kaže mater z otrokoma na ulici, gornji pa domačinko, ki se bo odločila za nakup gramofona.

NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGELJ
MILAN MAVER

229 Igor ni hotel streljati, da bi ne opozoril italijanske policije; policaji bi seveda v hipu prileteli, akcija bi propadla in v najboljšem primeru bi se vsi trije rešili s celo kožo. Spoprijela sta se z uradnikom, ki je bil večji in močnejši od Igorja. Ampak Igor je bil okretnejši in po kratkem boju mu je uspelo, da je ihtivega davkarja položil na tla in ga z Metino pomočjo pri-silil k molku.

230 Odprli so blagajno in naglo metali bankovce v pripravljeno aktovko. Bojan je stopil k oknu in pogledal po cesti: pred stavbo sta stala policista in vestno stražila vhod vanjo. Dobro stražo imamo, je pomislil Bojan in se tiho zasmeljal, silajno smo zastraženi, nič se nam ne more zgoditi. Igor in Meta sta medtem spravila denar v aktovko, jo zaprla in se pripravila na odhod.

231 Igor in Bojan sta dvignila nezavestnega uradnika, ki je še vedno ležal na tleh v hodniku, in ga prenesla v veliko blagajno. Potem je Bojan tudi slugi ukazal, naj zleze v blagajno. Sluga se je upiral, pa je pred pretečo pištolo nazadnje le zlezal v železno blagajno. »Trideset minut ne smeta križati, niti ust ne smeta odpreti! In globoko diha, da ne bosta kašljala,« jima je naročil Bojan in zaprl blagajno.